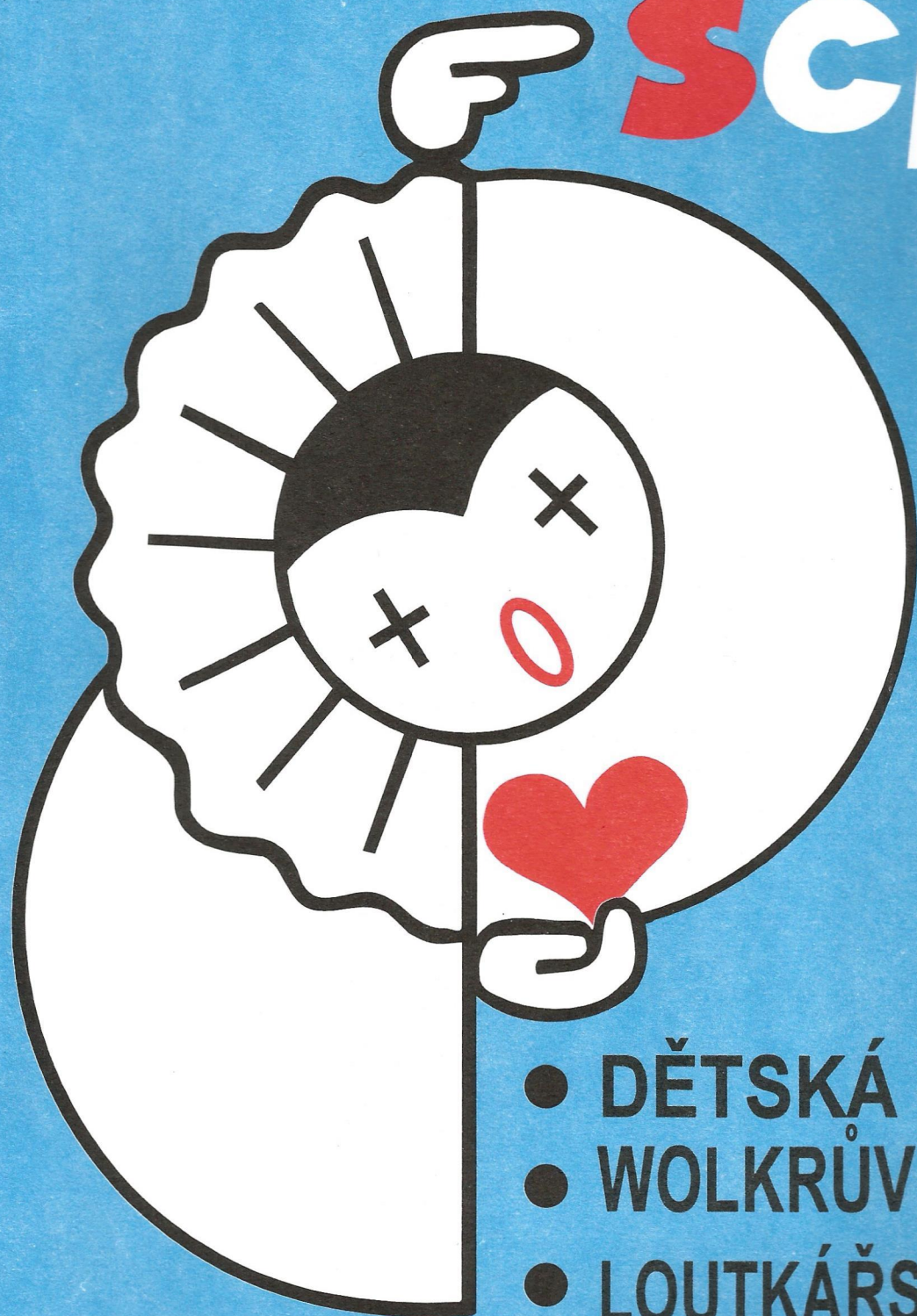

AMATÉRSKÁ SCÉNA

Č. 4
'98

15 Kč

- DĚTSKÁ SCÉNA '98
- WOLKRŮV PROSTĚJOV
- LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM
- KAM KRÁČÍŠ, DIVADLO BUDOUCNOSTI?
- DIVADELNÍ DNY V PADERBORNU
- PROFESIONÁLNÍ AMATÉRSKÉ DIVADLO

OBSAH

Co s tím? / Luděk Richter	2
Podivný večer souseda Pivaře / Milan Strotzer	3
Divadelní Bechyně '98 / Lenka Smrčková	4
Dětská scéna 1998 / Alexandr Gregar	4
Dva roky před koncem světa (WP'98) Pavel Chalupa	7
47. ročník LOUČKÁŘSKÉ CHRUDIMI	
Jiřina Lhotská	9
LCH tentokrát nedivadelně / Lenka Láznovská	11
Žlutické divadelní léto '98 / Vlastimil Ondráček	12
Otazníky nad Libochovickým divadelním létem / Kateřina Fixová	13
Divadelní setkání na prknech / Pavel Vašíček	13
Brnkání popáté, tentokrát o ČASE Petra Rychecá	14
Luna ze Stochova nestaví divadlo od střechy Rozhovor s Lubošem Fleischmannem připravila Lenka Láznovská	14
Mimo - divadlo pro radost - před turné po Japonsku / Miroslav Vlček	15
Hercem nejenom z boží milosti / Jan Císař	16
Umělec se srdcem dokořán / (vz)	17
Scénografická vzpomínka / (vz)	17
Jubilant z Újezda / (vz)	17
Kam kráčíš, divadlo budoucnosti? Radka Svobodová o festivalu v Lingenu	18
9. Divadelní dny evropských kultur v Paderbornu / Lenka Láznovská	19
Chci udělat dobrý festival / Rozhovor s F. J. Wittingem z Paderbornu připravila Lenka Láznovská	21
Profesionální amatérské divadlo aneb Kazincbarcika '98 / Milan Strotzer	22
Dramaturgický pozorník Jarmila Černíková-Drobná	26
Zprávičky	27
Kalendář akcí	28

AMATÉRSKÁ SCÉNA

Dvuměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.

Ročník 35 (Ochotnické divadlo 45)

Vydává Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, Blanická 4, 120 21 Praha 2.

Vedoucí redaktorka: Lenka Láznovská.

Redaktor: PhDr. Milan Strotzer.

Redakční rada: prof. J. Císař, CSc. (předseda), PhDr. V. Šrámková, Mgr. J. Lhotská, Mgr. A. Exnarová, J. Brixí, J. Brůček, V. Ondráček, F. Mikeš, ing. I. Samotný, Mgr. J. Hraše, Mgr. J. Kodeš.

Grafická úprava: Hana Tomková (obálka), Jitka Tláškalová (loga), Václav Morava (kresby).

Adresa redakce: ARTÁMA, P.O. BOX 2, Křesomyslova 7, 140 16 Praha 4, telefon 02/61215684-7, fax: 61215688, e-mail: ipos@ms.anet.cz Tiskne Kulturní agentura IKARUS Mělník.

Rozšiřuje: A.L.L. production spol. s r.o., P.O. Box 732, 111 21 Praha 1, e-mail: allpro@mbox.vol.cz, http://www.allpro.cz, paní Vokurková, tel. 02/24009209.

Objednávky přijímá redakce časopisu.

Cena 1 výtisku 15,- Kč, roční předplatné 90,- Kč

Nevyžádané rukopisy redakce nevrací.

Toto číslo bylo dáno do tisku 27.7.1998.

© IPOS PRAHA 1998

ISSN 0002 - 6786

Nov. výpl., P Pha 025, pov. ŘPP 1378/94

Podávání novinových zásilek bylo povoleno Českou poštou, s.p. OZSeč Ústí n. L. dne 21.1.1998, j. zn. P-332/98.

CO S TÍM?

Jakákoliv sociální skupina nikdy není jen součtem či průměrem jedinců, kteří ji tvoří. Žel, bývá mnohdy spíš obrazem předurčeným či (z)deformovaným dvěma, třemi (ale mnohdy i jen jedním) „výraznými“ jedinci.

Jde mi o divadlo. O ten pozoruhodný fakt, že padesát soustředěně zaujatých své okolí nenakazí, zatímco jeden či dva kazisvětí ano. Když ono je to tak snadné a krásné bourat! Je to jediný způsob „tvorivosti“ těch, kteří jinak žádnou nemají, jediný „čin“, kterým se mohou do svého okolí vepsat i ti, kteří žádného činu nejsou schopni. Jediný způsob, jak se utvrdit ve vlastní existenci a jejím významu, jak na sebe upozornit a zapsat se do „věčnosti“ pro ty, kteří nemají žádnou přítomnost. Jdete a zlámáte stromek na ulici (samozřejmě ten, který je dostatečně slabý). Kopnete do sochy a ona jí upadne ruka. Hodíte kámen a světlo lampy zhasne. Zakřičíte v temném hledišti nějakou peprnou poznámku a je po představení. Není to úžasné?! Ten, kdo by se nezmohl či neunesl sám být Mikulášem, čertem, či andělem, hází po nich alespoň bouchací kuličky, aby taky byl účasten, aby existoval a svět si toho všiml.

Když pak sedí dva takový povedení kumpáni v první řadě, můžete i pozlacené perly trousit (jste-li toho v takové situaci schopni) a přece se to hlavní divadlo odehrává před vámi - v oné první řadě: z tragédie je komedie a z komedie fraška. Smích, smích, posměšek a výsměch.

Lze to svým způsobem pochopit. Ano, smích může být nejen pozitivní, smějící se s ..., ale i (zdánlivě) negativní, vysmívající se. Například ten, jímž se člověk brání. Čemu? Skutečnosti, s kterou si neví rady. (A přiznejme si, že divadlo je už svou umělou přirozeností a přirozenou umělostí vždy nějak nezvyklé a tím zneklidňující).

Pak je tu ale ještě ten typ diváka (v životě pak člověka obecně), který ještě než představení (či cokoli jiného, s čím se nechce setkat a utkat) začalo, zavírá oči, předstírá hluboký znužený spánek nebo je obrácí v sloup či boří do země, demonstruje nezměrnou znechucenost, znuženost, ba zhroucení, opovržení a povýšenost nad tím, co se mu předkládá (či přesněji co by se mu mohlo předkládat). Neboť ví už napřed, že to bude pitomost. Jsou to svého druhu „nešťastníci“: všechno vědí předem, vše mají předem zhodnoceno, svět jim nemůže přinést žádné překvapení, neb vše v něm je nesmysl.

Jistě: může to být problém kvality předváděného představení. Ale jen tehdy, je-li vůbec šance onu kvalitu posoudit. Nedělejme si iluze: problém v tomhle případě není ani v nějakém „specifickém“, „individuálním“ vztahu libosti či nelibosti, náklonnosti či nenáklonnosti k divadlu. Problém je v nejzákladnější ochotě ke komunikaci: nejprve vnímat a pak soudit. V otevřenosti vůči světu a s ní spojené toleranci. A co si budeme namlouvat: to není nejsilnější stránka dnešního člověka - toho v pubertě pak tím méně.

To vše lze pochopit. Pochopit však neznamená přijmout a souhlasit.

Co s tím? Zkoušet znovu a znovu dávat alespoň určitým chvílím života mladých znechucenců smysl. Nabízet jim možnosti, jak zaplnit ten nesnesitelně dlouhý čas žití. (Tady taky přichází na pořad otázka, zda by alespoň část z milionů vydávaných na protidrogovou kampaň (zaplat' za ni pánbů!) neposloužila svému účelu líp ve formě vytváření možností k využití volného času, nabídky možností k činnosti s konstruktivním obsahem; to by ovšem někteří politici nesměli považovat starost o volný čas mládeže za sprosté slovo či přímo reziduum socialismu.) Umět se nechat bavit, není tak samozřejmé, jak se může zdát. Natož pak umět se zabavit - najít náplň pro svůj čas, ba život.

A taky snad systematicky děti připravovat, aby většina z nich nebyla půdou připravenou přijmout nejasnosti hulvátů, vyjasňovat si, co je co a kdo čím komu škodí a ubližuje. Je pak především na dětech samých, aby se nenechaly terorizovat neschopnými a všeho schopnými. Neměli bychom si nechat vnutit způsob života a normy, které vyhovují agresivním hlupákům.

Luděk Richter

Prevzato ze Čtvrtletníku DDD

Podivný večer sousea Pivaře aneb Setkání s amatérským divadlem

Nedávno, před několika týdny, při vybírání pošty ze schránky mi vypadla pozvánka na premiéru jednoho amatérského divadla. Můj sousea Pivař, ač pivař, byl hbitější, sebral lístek ze země, přelítl jej očima a podáváje mi ho prohodil potutelně: „To to ještě někoho baví? Já myslel, že už amatéři vymřeli.“ „Jak vidíš, nevymřeli. Jestli chceš vidět, jestli to někoho baví, tak se můžeš jet podívat se mnou“, odvětil jsem, věda, že mi nehrozí, že by štamgast pivnice v Dělnickém domě vyměnil pěnívý mok za představení amatérů. Ve svém odhadu jsem se však zmýlil, byť jen na padesát procent. Pivař totiž mé pozvání přijal. Vzal s sebou svou osmnáctiletou dceru s čerstvým řidičákem. Stihl tak divadlo i pivo zároveň.

Představení se konalo ve venkovském městečku nedaleko Prahy. Dorazili jsme tam dobrou půlhodinu před začátkem představení. Před vchodem do budovy, v níž se nachází divadelní sál, byla skrumáž lidí. Většina měla věkem i sportovně laděným oblečením blízko k dceři mého sousea. Tu a tam však postávali svátečně oblečení ctihodní měšťané, a to i našeho středňáckého věku. Výjimkou nebyli ani ctihodný kmet či vyzrálá dáma. Vstoupili jsme dovnitř. K našemu překvapení bylo vyprodáno. Pořadatelé, ve snaze vyhovět všem, snášeli odkudsi židle a tak jsme nakonec získali přistavky v sále, zaplněném do posledního místa. Představení bylo víc než zdařilé. Publikum, včetně mého sousea a jeho dcery, reagovalo pohotově a při děkovačce nebral potlesk konce. Když se po více jak deseti oponách herci konečně doděkovali a odebrali do šaten, projevy přízně publika nekončily. Jen málokdo totiž odešel. Většina diváků zůstávala v divadelním bufetu, aby se ať v důvěrném či letmém hovoru rozdělila s herci o své pocity z představení. Mnozí setrvali jen tak, jakoby se to patřilo zůstat ještě chvíli ve společnosti, s kterou člověka pojí příjemný zážitek.

Můj sousea setrval rovněž. Jednak proto, že jsem měl potřebu promluvit s režisérem a pozdravit se s herci, a jednak proto, že si mohl dát konečně pivo. Když jsem se vrátil ke stolku, u něhož seděl Pivař se svou dcerou, oba na mě vybfli téměř dvojhlasně: „Tohle ale přeci nejsou amatéři!“

„Ale to víte, že jsou“, začal jsem coby zasvěcenec vysvětlovat. „Tehle soubor patří k těm nejlepším, ale takových jsou celé desítky, a to nemyslím dvě, tři nebo pět. Nejméně stovka amatérských souborů u nás se vám může jevit jako profici. Nejde jim jen o to se sejít, zahrát svým souseům pro pobavení, předvést se na jevišti. Berou to naprosto vážně. Chtějí tím, co hrají, něco říct. Hledají, stejně jako profesionálové, jak to říct, aby to bylo srozu-

mitelné a aby se to ‘jak’ dělo uměleckými prostředky. Ostatně, většina režisérů těchto souborů jsou velice vzdělání lidé, a to i divadelně. Jistě, ne všechny soubory jsou tohoto ražení. Je mnoho takových, které mají umělecké ambice, ale nemají v čele osobnost režiséra, která by jim byla sto dostát. Někdy je to v míře schopností vůdčích osobností souborů, jindy třeba v tom, že přestanou koukat kolem sebe, nejsou ochotni vyjet třeba na vrcholné národní přehlídky a sledovat, co se v divadle děje, zkrátka ujede jim takzvaně vlak. A ten vlak jel v minulých třech desetiletích secsakra rychle. A konečně, pak je nemálo souborů, v nichž není smyslem umění s velkým U. Na prvním místě je tu potřeba setkávání se s lidmi při něčem zábavném a užitečném zároveň. Ličím to asi příliš zjednodušeně, ale tak nějak to v hrubých obrysech je. Ani jednu skupinu souborů přitom nelze považovat takzvaně ‘za mň’ nebo ‘za víc’. Všechny mají své oprávnění a smysl. Jedna by totiž neexistovala bez druhé a druhá bez třetí. A naopak.“

„A kolik těch souborů vůbec u nás je?“

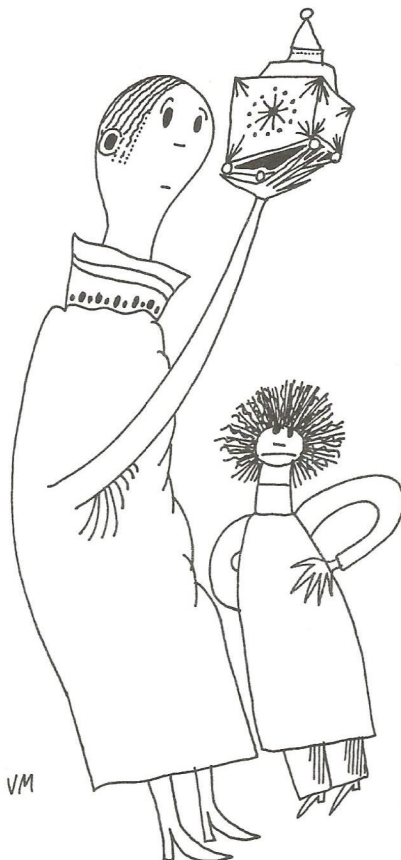
„To je otázka, na kterou nedovede dnes nikdo přesně odpovědět. Před listopadem ‘89 se uváděla různá, většinou nepříliš směrodatná čísla, nicméně obezřetný odhad praví, že jich mohlo být na osm set, nepočítáme-li dětské divadelní kolektivy. Těch mohlo být řádově pět set. Od té doby, zejména v počátku 90. let, mnoho souborů zaniklo nebo se na delší dobu odmlčelo. V posledních letech vznikají ale soubory nové a ty, co se zdály být v nenávratnu, znovu pracují. Oproti předlistopadovému období se navíc konstituovaly v mimořádně míře soubory studentské. Myslím, že velice střízlivý odhad, opřený o sledování a zkušenost, je

minimálně šest set souborů dospělých a mládeže, možná o hodně víc, a stejný počet souborů dětských. Počítám do toho všechny divadelní druhy, to znamená nejen činohru, ale i loutkáře, pantomimu a další. Dost často jsme od některých lidí slyšovali, že po osmadesátém polovina souborů zanikla. Nemyslím si, že by měli pravdu. Pod pět set nejdu.“

„A teď mi řekni na rovinu, kolik za to berou?!“, dal najevo můj sousea záměr o čísla jiného druhu. „Co berou? Nic neberou.“, zněla má nechápavá odpověď. Ale můj sousea se nedal: „Počkej, počkej, snad nechceš říct, že herci tady dnes, když bylo úplně narváno, hráli zadarmo?!“ Několikrát otočená otázka a odpověď byly výmluvné. Můj sousea Pivař, povoláním elektrikář, nemohl zkrátka uvěřit, že by se někdo naučil roli a hrál zadarmo, a to netušil, že dílo netkví v pouhopouhém namemorování textu role a v představení. „Měl by ses spíš zeptat, co do toho museli dát“, začal jsem důrazněji osvětlovat, „za náš sál za zkoušky a za představení, za výpravu, za kostýmy, za rozmnžení textů, za hudební nahrávku, za propagaci a co ještě zaplatí dodatečně ochranné autorské organizaci a nevím za co všechno ještě. To nemluví o penězích za dojíždění některých lidí na zkoušky. Zadarmo není ani účast na nejrůznějších přehlídkách a divadelních seminářích a dílnách. A jak jinak lze udržovat úroveň práce souboru, než permanentním vzděláváním a konfrontací s jinými soubory. Však se někoho z nich zeptej kolik tisíc ho bude stát například pobyt v Klubu (nejen) mladých divadelníků na letošním Jiráskově Hronově. Tohle je zrovna ten ze souborů, který ač vytváří jakési centrum kulturního dění ve svém působišti, není samosprávou města příliš vnímán, natož docenován. Radnici tady nezajímá, že vlastně do jisté míry tenhle divadelní spolek nahrazuje před čtyřmi lety zrušené Městské kulturní středisko, neboť kromě divadla organizuje plesy, večery se zajímavými osobnostmi, majáles a další kulturní příležitosti pro lidi, co tu bydlí. Nikoho už patrně vůbec nezajímá, že díky kvalitě svých produkcí šíří slávu města na vrcholových přehlídkách, dokonce i v zahraničí. Je to smutné, ale je to tak. Naštěstí je to jen jedna z mála politováníhodných výjimek. Jsou obce, kde radní vědí, že již v roce 1994 bylo zjištěno, že každá koruna investovaná například do divadla přinese zprostředkovaně 1,40 Kč a podle toho se taky chovají. Jsou obce, v nichž zjistili, že bez vytváření příležitostí ke kulturnímu životu v místě, ztrácí obec svoji tvář a posléze i mladší část obyvatelstva. A pak jsou ty přešťastné obce, kde jsou neekonomicky, nepragmaticky osvěceni lidé na radnici a hojně v řadách jejich voličů, kterým je divadlo, hudba a umění vůbec nezbytnou životní potřebou...“ Nedomluvil jsem. „Platím pět piv“, ozvalo se z úst mého sousea.

Cestou domů jsme mlčeli. Jen dcera-řidička, když otec usnul, se potichu zeptala, jestli se do toho Klubu mladých divadelníků do Hronova může přihlásit kdokoli, i ten, kdo v žádném divadelním souboru není. Druhý den večer mne požádala, zda bych jí nesehnal propozice a přihlášku.

Milan Strotzer

Divadelní Bechyně '98

Přehlídka armádních divadelních souborů v letošním roce proběhla v rámci Dnů kultury Velitelství vojska územní obrany Tábor. Od čtvrtka 11. června do neděle 14. června se uskutečnil v Bechyni bohatý a časově náročný kulturní program, v němž si každý z obyvatel města i jeho návštěvníků mohl vybrat skutečně podle svého gusta. Konala se přehlídka hudby a zpěvu (a to jak komorní hudba, tak i folk a country), soutěžní přehlídka mažorettek, byla otevřena výstava obrazů s tematikou zátiší, soutěž v přednesu, přehlídka malých divadelních forem a zábavných výstupů a samozřejmě i divadelní přehlídka. Divadelníkům nevadilo, že počasí festivalu nepřálo - vlastně po celé čtyři dny pršelo - a že se mnohé programy musely stěhovat z přírody pod střechem. Protože jsme na stránkách časopisu věnovaného hlavně divadelnímu dění, věnujme se tedy divadlu.

V Bechyni letos soutěžilo pět představení. Tři soubory přijely s pohádkou, dva s večerním představením.

Mimo soutěž vystoupili hosté ze zahraničí - slovenský soubor **Javorina Nové Město nad Váhom s inscenací Jána Palárika Inkognito**, kteří jsou v Bechyni vždy vítáni. **DS Rubikon z Tábora** předvedl pohádku V. Nováka - S. Oubrama **Jak se kradou princezny**. Soubor se v minulém roce potýkal s nedostatkem dospělých herců, letos táborští nastudovali pohádku v podstatě s dětským souborem, většinou se začínajícími dětskými herci. Na jejich představení se ukázalo, jak rozdílná musí být režijní práce s dětmi. Mladí představitelé si sami nedovedli vytvořit role a režie, která zřejmě postupovala klasickým způsobem nacvičování hry s dospělými - čtená zkouška, aranžovací zkoušky atd., jim příliš nepomohla. I když text pohádky nabízí několik příležitostí ke komickému scénám a dětské publikum v sále bylo připraveno reagovat, smích se jaksi nedostavil. Vedení souboru se nepodařilo vytvořit charaktery pro typické pohádkové postavy - Kašpárek, Honza, Kalupinka a tak čest souboru zachraňovaly dvě dívky, obsazené do rolí „paní ministryň“. Snad to bylo tím, že děti nebyly schopny zahrát nacvičené role před naplněným sálem a svazovala je tréma, snad se to příště povede líp. Práší bychom to tábořským z celého srdce.

Další pohádku z pera autorské dvojice Novák-Oubram předvedl **domácí soubor Lužnice**. Jejich **Vodník Mařenka** byl hrán v malebné scéně, doplněn jihočeskými lidovými písničkami i pěknými hereckými výkony, z nichž vynikal Milan Dvořák v roli čerta Kiliána. **Divadelní soubor Dráček** hrál již tradičně hru svého kmenového autora a režiséra Svatopluka Kouřila. **Pohádka z lesa** však nepatří k tomu nejlepšímu, co Svatopluk Kouřil napsal a co Dráček již šestnáct let pro děti hraje. Pohádka s ekologickým podtextem příliš atakuje publikum „vtipnými kousky“. Inscenace, kterou soubor hraje již několik let, přímo volá po pevnější ruce režiséra při opakovacích zkouškách, která by odstranila nepřesnosti a herecké výlety, které se na inscenaci „nalepily“ během času.

Také **Divadlo Skleněných bublin z Hodonína** přijíždí do Bechyně každý rok s texty, které pro něj píše kmenová autorka. Letos to byl muzikál V. Surového, P. Šuchmana a F. Nebřeského **Výprodej**, který s trochu postmodernistickým šmrncem předkládá problémy současného života mladých lidí. Příběh party se odehrává na poněkud přeplněném jevišti, kam se podařilo simultánně umístit kancelář okresního pána, sídliště, ložnici, kuželárnu, kino i park, kde se mládež schází, dále pak i dva mikrofony, u kterých se odehrávají zpěvní party. Přesto je možno příběh srozumitelně sledovat, potěšit se kvalitní muzikou i zpěvem.

Vrcholem letošní Divadelní Bechyně bylo vystoupení mladé části domácího souboru Lužnice. Když jsme si v programu festivalu přečetli, že Karel Vontroba zdramatizoval **Londonova Tuláka po hvězdách**, pojala nás velká zvědavost a dlužno říci, že i obavy. Leckdo si pamatoval, že tento román sice kdysi četl, ale nikdy nedečetl, protože už na to zkrátka neměl. Divadelníci z Bechyně si však při tvorbě této inscenace jakoby vzpomněli na zlaté časy svého souboru, který se zúčastňoval - a úspěšně - i národních přehlídek. Na dobře připravené scéně, se střídmým a účelným použitím stínového divadla se rozvíjel příběh vězně, uvrženého do samoty, bezmocně vystaveného svému sadistickému vězniteli. Herci zvládli střídmými prostředky vyjádřit charakter postav i jejich vývoj. Nebylo důležité, že ten člověk byl ve vězení zřejmě právem, šlo o to, že si dovedl zachovat svou lidskou důstojnost a silou své vůle oprostí duši od těla a putovat po různých etapách lidské historie. Karel Vontroba ve své dramaturgii vybral jen tři etapy putování - středověkou Evropu, Čínu a Jeruzalém v době ukřižování Ježíše. Výraznou složkou inscenace byla živá hudba, která doplňovala děj. Je škoda, že Divadelní Bechyně se koná až po uzavěrci programů vrcholných přehlídek.

Myslím, že Tulák po hvězdách by měl šanci patřit k tomu nejlepšímu, co letos vzniklo. Snad tedy příští rok.

Dalším divadelním představením, které však bylo zařazeno do kategorie malých forem bylo ztvárnění ruské pohádky **Nesmrtelný Kostěj DS Trdla z Vyškova**. Tento mladý soubor navázal na tradice vyškovského Netrdla, v němž mnozí členové působili, a předvedli výrazné představení plné drobných legráček a gagů.

Ceny a ocenění:

- Hlavní cenu a Cenu za netradiční tvůrčí počín získala inscenace Tulák po hvězdách DS Lužnice.
- Cenu starosty DS Lužnice za pohádku Vodník Mařenka.
- Cenu Amatérské divadelní asociace Karel Vontroba za dramaturgii předlohy J. Londona Tulák po hvězdách.

Lenka Smrčková

Dětská scéna 1998

Po šesté se konala v Ústí nad Orlicí 11. až 18. června. Přivedla do tohoto městečka, a bohužel už naposledy, účastníky ze všech koutů naší vlasti, včetně tuzemských i zahraničních lektorů a seminaristů. I děti si rovněž užily svých tvůrčích dílen. Každý den vycházel Deník Dětské scény. Přinášel recenze porotců, záznamy diskuzí, reportáže ze seminářů, množství postřehů, rozhovorů, humorných reflexí. A samozřejmě nešetřil přílohami metodického obsahu. V porotě zasedli Jiří Vyšehrad z hradeckého Draku a Irina Ulrychová z DAMU, Marie Poesová, Jarda Dejl, Saša Gregar, který porotě předsedal, supervizorem a tajemníkem etc. byl Jaroslav Provazník, otec, kmotr a chůva českého dětského divadla. Z recenzí členů poroty čerpáme v následujícím textu „zprávu o letošním stavu dětské scény“.

Nejdříve však několik statistických údajů: Letošní **Dětské scény se zúčastnili 74 sóloví recitátoři**. Do Ústí nad Orlicí postoupili z devíti regionálních přehlídek, tedy z Mělníka, Třebíče, Zábřehu, z Hradce Králové, Ústí nad Labem, Uherského Hradiště, Prahy, Plzně a Českých Budějovic. Recitátory navíc doprovázelo 66 rodičů nebo pedagogů. O děti se dále staralo osm studentek výchovné dramatiky DAMU, které vedly pracovní dílny, porota byla sedmičlenná.

Dvoudenní přehlídku sólistů pak vystřídal Dětská scéna recitačních, loutkářských a divadelních souborů. Ta trvala další čtyři dny a zúčastnilo se jí **sedmáct souborů** s celkovým počtem 233 účastníků. K nim musíme připočítat **51 seminaristů**, s nimiž v pěti odborných seminářích pracovalo šest lektorů a jedna překladačka. Každý den se děti scházely v pěti pracovních dílnách, v nichž působilo dalších pět lektorů, dětské diskuzní kluby vedli dva lektori a dopočítat je třeba i šestičlenný lektorský sbor, čili porotu. A nelze zapomenout na velmi pilnou redakci, která vydala zmíněných sedm čísel Deníku Dětské scény v rozsahu 140 stran! Tvořilo ji sedm redaktorů, dva videomani natáčeli kompletní záznam přehlídky. Celkem se tedy v Ústí nad Orlicí sešlo, hrálo, recitovalo, jedlo, pilo, spalo a vzájemně se inspirovalo **466 účastníků**. A to nepočítáme řadu místních organizátorů, kuchařek, ubytovatelů a „barmanů“, bez nichž by rovněž Dětské Ústí nebylo.

Kromě tří inspirativních představení, jimž dominovala svitavská „Bystrouška, liška“, jsme v Ústí viděli devatenáct představení a každé z nich s re-

prízou (všechny produkce si dopřál lektorský sbor!), dopolední byla určena ústeckým dětem, odpolední seminářům a ostatním účastníkům přehlídky. A tady bychom se statistikou mohli skončit, věnujme se raději průběhu tohoto divadelního maratonu.

Nejprve k sólovým recitátorům, tak jak je viděl Deník Dětské scény. Letos např. bylo jiné rozdělení kategorií. Přibyla čtvrtá, snížil se věkový rozsah a první kategorie již obejmula děti ze druhé třídy.

Obecně: samozřejmě, že slyšet mnohé recitátory bylo potěšením. Ale taky se dá říci, že mezi standardní problémy, diskutované porotou a v seminářích, jako vždy patřily schopnosti dětí a chuť komunikovat s divákem, schopnost vnímat prostor, postoj recitátora ve smyslu sdělování, ale i jeho postoj tělesný, charakterizace postav, výběr textu, o osobním stanovisku a osobní výpovědi ani nemluvě. Došlo samozřejmě i na techniku řeči ... A problémy se kategoriemi prolínaly.

V hodnocení I. kategorie převážily záležitosti týkající se věku - ještě nerozvinuté techniky přednesu a obtížnosti udržet zaujetí textem. Samozřejmě, že ani výběr textu mnohdy práci recitátorovi neusnadnil, délkou či náročností se někdy lehce obrátil proti recitátorovi.

Zaujal např. **Honza Maršálek z Českých Budějovic** - citelem pro humor a chutí hrát si s textem, citlivá a kultivovaná **Iva Lipová z Jeseníku**, byť právě na trochu mlžném textu, **Adélka Librová ze Sněžného** a třeba i **Tereška Cajthamlová z Dobroměřic**, která zaujala osobitým projevem, dá-li se to u sedmi, osmiletého dítěte říci. Diskuze se vedla i o tom, zda tato kategorie má být uváděna na celostátní přehlídce, zda by neměla končit v regionech - tyto děti jsou přece velmi křehké ... Ovšem, kde potom jinde se jejich vedoucí a pedagogové mohou něco dozvědět o cestě k otevírání dětské přirozenosti?

Letošní II. kategorii někteří označovali jako „sekanou“, to pro nejčastější problémový jev - nelogické členění textu. Při rozboru se mluvilo o „rozňamtnání textu, rozmydlení na kousky, o fašírce apod.“, jak se psalo v DDS. Přibýlo radychtivých rodičů a učitelů, oddaně se čekalo na lektorská slova. Ale i na recitátory se dostalo, některé výpovědi nepostrádaly míru dětské upřímnosti (jedna dívka: „Dostala jsem od paní profesorky přesné instrukce a bála jsem se tady spíš paní profesorky. Dohodly jsme se tak na třech gestech...“).

Ve III. kategorii se vyskytlo poměrně

mnoho dlouhých a náročných textů. Otázky: Nakolik je interpret tohoto věku schopen udržet nasazení, nevypřehá časem okouzlení textem, nevtráčí se sdělení a nezvítězí forma nad myšlenkou? Často se recitátoři potýkali s jazykem autora, vtipným a bohatým pro čtenáře, avšak zrádným pro dětského přednášeče.

Porota ocenila např. soustředěný projev **Jana Urbana z Prahy 8**, který bez efektních prostředků, civilně a citlivě ve svém projevu sledoval nejen příběh, ale i to pod ním. **Klára Cvejnová z Liberce** připravila publiku i lektorům příjemné chvíle interpretací Vyskočilovy povídky smyslem pro humor, souhrou těla, hlasu, kontaktem s publikem ... Podařila se především ta vystoupení, ze kterých bylo cítit osobní zaujetí a konkrétní stanovisko k textu.

Vytvoření nové IV. kategorie bylo pro národní přehlídku přínosem. Ale nejen pro ni samu, i pro kategorii nižší. IV. kategorie takto otevírá dveře, nová témata, někdy jen tušená a nepoznaná v celé hloubce. Někteří recitátoři již uchopují svůj nový svět racionálně, jiní intuitivně. Otevírá se tu cesta k hledání dalších plánů a hlubších významů.

Tereza Výmolová z Prahy velmi zaujala textem B. Správcové „Myšlenky starejch psů“, **Tomáš Machek** předvedl, že mnohé ví o hlubších významech básně Jana Skácela. **Tereza Šimanovská z Prahy** udržela v Suchého Sřele velké nasazení, zaujetí příběhem, ale posluchači už pod tento první plán k metaforičnosti textu nepronikli. S pointami přesně pracovala **Klára Nováková z Rakovníka**. Ale mnohým recitátorům se interpretací také „podařilo“ minout s žánrem či obsahem. Čtvrtá kategorie s sebou přináší i další problém: Hledání velkých témat je často spojeno s velkým citovým zaujetím - a zahlcení citelem pak „válcuje“ techniku.

Recitační klání probíhalo v pohodě. V tu dobu byl ústecký Kulturní dům jakousi oázou klidu, příjemnou pro komorní setkání. Rušno ovšem bylo v dílnách recitátorů, které někdejší národní soutěži „hvězdiček“ přinesly tvůrčí atmosféru, navíc prohlubující i kamarádké vztahy. O nabídce inspirace dětem i pedagogům ani nemluvě.

Lektorský sbor recitátorů tvořili Eliška Herdová, Jana Vobrubová, Hana Hniličková, Nina Petrasová, Libor Vacek, Jakub Hulák a Jaroslav Provazník. (Názory k této části Dětské scény čerpal autor z redakčních článků Deníku DS.)

Souborová část začala v neděli, a to osmi vystoupeními převážně recitačních souborů. Skončila ve středu představením

Jedním z inspirativních představení Dětské scény uvedly absolventky katedry výchovné dramatiky DAMU Praha: **Tomáš Pěkný - Havrane z kamene**
Foto: archiv souboru

Mirka Slavíka ze Zlivi - mementem o zraněné a zneužitě dětské duši. Vlastně tedy výzvou, že jsou a stále budou důvody, proč se velmi intenzivně zabývat výchovou osobnosti a ochranou dětí - kromě jiného i jako službou pro příští generace. Jednou z možností takové služby je samozřejmě oblast dětského divadla, dětí a divadla, dětí v divadle a na divadle... Ústecká setkávání, včetně toho letošního, vždy přinášela řadu podnětů, jak to dělat lépe, kde hledat inspiraci, s kým se v tomto údelu spojit. Vývoj přehlídek v jejich „ústecké éře“ koncentroval na jedno místo i mimořádné vzdělávací příležitosti, kontakt se zahraničím, korespondoval s vývojem vzdělávání oboru výchovná dramatika a s rozšiřováním tohoto oboru na českých vysokých uměleckých školách. Ústí se stalo místem vyvrcholení ročních kurzů a cyklických seminářů...

I letos měli seminaristé širokou nabídku sebevzdělávání - Hana Kasíková a Radka Svobodová vedly pro zahraniční účastníky seminář s názvem „Svět v zrcadle dramatu“, vídeňský učitel dramatu, Erich Hofbauer zaseminář „Dobrodružná cesta k imaginaci“, ostravský režisér Václav Klemens nabídl téma „Vyprávět jevištěm“, Jana Procházková pracovala se seminaristy, které zajímá dětský přednášeč a Luděk Richter zůstal u své domény, u předmětu, loutky a materiálu jako inspirace pro práci s dětským souborem. Kromě těchto tříd „dospěláků“ byl každý soubor zařazen do dětské dílny, takže i časová náplň dětských účastníků byla tak bohatá, že nebyl čas na hlouposti a nudu, na diskošky a jiné zábavy samozřejmě došlo.

Popsat rozumně všechna uvedená představení by asi bylo nad čtenářské síly. Podrobné záznamy si můžete najít v Denících DS, jsou pro zájemce k dispozici v Artamě. Vězte však, že většina vystoupení byla velmi pěkná. Citujme tedy alespoň některé z recenzí těch nejzajímavějších:

Soubor Sluníčko z Prahy 4, ved. Jana Zvolánková, „Říkání pod peřinkou“: Sympatická ukázka metodické práce Jany Zvolánkové, která ví a umí s jistým věkovým stupněm dojít až k představeníčku, při němž je divákům milo. Tentokrát bylo vše skloubeno a posíleno interpretací vztahů kluků a děvčat - děti se cítily navzájem a cítily rovněž diváka...

Další „Sluníčko“, tentokrát z Plzně-Černic, ved. Renata Vordová, „Magor dětem“: Dostali jsme příležitost nahlédnout do dětské ložnice a stát se svědky dětských her, vzájemného škádlení a strašení ve chvíli

před spaním... Na jeviště se podařilo přenést spontánní dětskou hru a zachovat radost z ní. Hravou atmosféru podporuje práce s rekvizitou, kusy barevného molitanu se proměňují v hudební nástroje, ptáky, komín - strašidelné, až poněkud morbidní Jirousovy verše díky dětské hře získávají nadhled...

ZUŠ Žamberk, ved. O. Strnadová, „Sluníčko a dva kamarádi“: Jediná interpretka, Vendulka Knopová, je celý soubor. Hraje dva havrany a sluníčko. Ovšem i sama sebe a svůj postoj k příběhu. Je sama jevištěm, scénografií se stává její tělo... Je to takové kumštovné herectví, které čerpá z hloubky tradice tohoto umění. Každé gesto má svůj čas, formu a tvar, přesné jsou pointy. Dílko mimořádně čisté a upřímné, naplněné radostí ze hry a pokorou v jedinečném soustředění...

Divadelní škola Kolín, ved. Zdeněk Jecelín, „Nová pověst o Staroměstském orloji“: Představení má pevný řád a strukturu s výraznou stylizací a zkratkou, a to jak ve výtvarném, tak hereckém pojetí. Problémem zůstává vyprávění se s dramaturgickým figlem - spojením příběhu mistra Hanuše s příběhem Fausta...

Soubor Má to háček, LDO ZUŠ Semily, ved. Hana Mocková, „O Seanu Sullivanovi“: Představení působí mile a plasticky, ovšem přináší pouze poloviční uspokojení. Herecky ostýchavý Sean, do akce stále jen ponoukaný dívčím sborem, nemá příležitost se „pochlupit“, činit, pracovat na sobě a konečně se výrazným gestem i proměnit, aby naplnil to, o čem v závěru říká chór - že se stal šťastným...

Hudradlo Zliv, ved. Mirek Slavík, „Stopět“: Aktuální, působivé, čisté, s jasným tématem, přesný timing, umění zcizovat, umění nadsázky, nenásilné prolínání vyprávění a vstupování do rolí, žijící folklór, vnitřní zdůvodnění existence na jevišti, ovšem taky někdy přílišné „tlačení na pilu“ jak v hlasovém,

tak gestickém projevu... (zda ta chvála Mirka Slavíka už nenudí?).

Zvláštní divadlo, KS pro rómské děti Brno, ved. Simona Hlínová a Jana Panušová, „Sofiin svět“: Není to divadlo v pravém slova smyslu. Nedá se rovněž mluvit o nějaké výjimečné kvalitě dramaturgické, herecké, režijní... Jako bychom však byli účastní psychologické terapie, jejímž cílem je schopnost naložit s bariérami uvnitř sama sebe. Inscenace je divadlem pocitů, nálad, emocí, očekávání. Soubor nešel banální cestou rómského folklóru. Ve své tanečně-činoherně pojaté inscenaci nabídl stylizaci vztahů, v níž cítíme něco hluboce lidského a tajemného. Navíc - důležitým mo-

Inspirativním představením dominovala na dětské scéně „Bystrouška, liška“ svitavského loutkářského souboru C.

Foto: Ivo Mičkal

mentem práce tohoto souboru je včleňování mladých lidí, převážně Romů, do současné komplikované společnosti...

LDO ZUŠ Kolín, ved. Jiří Hruška, „Jak je moře veliké“: Byť bylo představení označeno jako muzikál, viděli jsme volně řazené obrazy - klipy, ve zhudebněných básničkách Jiřího Žáčka se ale vytratily i poslední zbytky humoru. Scénická povaha díla nahlédla téma písniček pouze z vnějšku, ilustrací. Děti se staly použitým materiálem pro revuální exhibici v kýčovitém a bezpohlavním žánru rádoby dětské „šou“ - bohužel je to výsledek práce LDO ZUŠ, kde by se očekávala koncepčnější práce kultivující dětskou osobnost či minimálně vkus...**Domino Brno, ved. Nika Štěpánková, „Indiánské pohádky“:** Letos Domino předvedlo sympatický jevištní pokus využívající usměrněný dětský temperament. Mezi dětmi jsou vybudovány vztahy a napětí, představení má nápad, diváka citově oslovuje...

Hudradlo Zliv (podruhé), ved. Mirek Slavík, „Doupě“: Mirek Slavík pokročil opět dále ve svém hledačství. Nejsilnějším zážitkem bylo naprosto jasné zveřejněné téma - do nedávné doby tabuizované a ještě i dnes jen zlehounka dotýkané - téma zneužívání dětí. Výsostné divadelní prostředky, hluboký zážitek...

Tolik tedy výběr z některých recenzí, především představení z extrémních pólů. Extrémů záporných bylo naštěstí minimum. Pravda, některé recenze lektorů na národní přehlídce se poměrně odlišovaly od lektorských doporučení z regionů. Možná někde zapracoval čas (dokonce i pozitivně, což je mimořádné!) či konstelace v regionu byla jiná, či...

Ne vše se samozřejmě povedlo - tedy divadelně, herecky, dramaturgicky. Ale měli bychom mít na paměti, že nejen dotažené záměry inscenační - kolik se právě o nich namluví - ale spíše kvalita práce s dětmi a poté jejich schopnost komunikovat, sdělovat a uvědomovat si svou nikoliv divadelní, ale lidskou roli, jsou cílem naší práce.

Ale dost už Dětské scény. Kdo nebyl, stejně nepochopí. Z této reflexe nenasákne atmosféru, která se jinde neopakuje, ani na Písku, ani v Prostějově, ani v Hronově. Není to jen tím, že v Ústí šlo o děti.

Po šesti letech však Ústí nad Orlicí Dětská scéna opouští. Tamnější politici rozhodli o ukončení činnosti Střediska kulturních služeb. Možná, že by se snad našli dobrovolníci, kteří by tuto přehlídku podrželi. Ani ředitelům ústeckých škol není přehlídka lhostejná, ale to je asi tak všechno. Nic naplat. Bez vstřícnějšího postoje města, bez místního elementárního profesionálního zázemí a při stále se tenčící kase podobný podnik vadne.

Za rok zřejmě Dětskou scénu, skutečně exkluzivní a navíc všestranně smysluplnou národní přehlídku,

převzou Moravané ze Zábřehu. Tamní ředitelka klubu Hana Dvorská nabídla Dětské scéně to, co před šesti léty v Ústí nad Orlicí Naďa Gregarová - zkušenosti, odpovědnost, zdravý rozum, odborné a technické zázemí. A především nadšení. Změna je život, někdy bohužel. Ústí nad Orlicí, jak v posledním Deníku napsala Irina Ulrychová, má genia loci. A po pět let bylo Dětské scéně domovem. Díky za ústecká setkání všem organizátorům, finaciérům, redaktorům Deníku, Jardovi Provazníkovi, kterému patří absolutorium za neocenitelné posunování oboru i neúnavnou odbornou i organizační práci v „terénu“. Díky i souborům, jejich vedoucím a především dětem. Přípravily nám spoustu krásných zážitků.

Alexandr Gregar

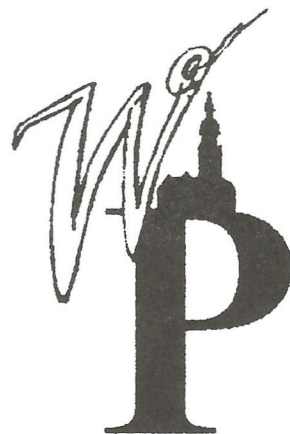
Dva roky před koncem světa Wolkrův Prostějov 1998

Události před koncem prvního tisíciletí nabíraly sebevražedné tempo. Celý křesťanský svět se připravoval na svůj konec a poslední soud byl přede dveřmi. Jak známo, konec světa se tehdy nekonal, ale před koncem dalších staletí se čas vždy nervózně zachvíval, jako hladina přesýpacích hodin, v nichž zbývá už jen poslední, vratký náprstek písku.

Nelze pominout, že do konce tohoto tisíciletí zbývají dva roky. Kdo necítí tu nervozitu pod svýma nohama, bydlí ve věži ze slonoviny. Seismicky citlivější duše, k nimž se všeobecně počítají i recitátoři, ji musejí nervózně zaznamenávat už dávno. Zdá se, že by to měli být právě oni, dramaturgicky velmi svobodní, navíc (jako snad jediní umělci) zcela chráněni před jakýmkoli komerčními tlaky, kdo bude roli společenských a estetických seismografů hrát nejspolehlivěji.

Na letošním, 41. ročníku Wolkrova Prostějova, národní přehlídky recitátorů a divadel poezie, který se konal od 23. do 27. června 1998, se však tato moje hypotéza potvrdila pouze částečně. Sóloví přednášeči byli (jako vždy) výborní, velmi dobří a dobří. Celkový dojem ze soutěže divadel poezie však nejenže nebyl dobrý, ale dokonce nebyl ani dostatečný. Dostatečností tu míním nikoli dostatečnost školskou, v tomto oboru, jak doufám, dávno překonanou. Dostatečností myslím právě onu schopnost přenášet s dostatečnou intenzitou vzrušené chvění naší doby. Myslím, že některé soubory, vedené zasloužilými pedagogy z poloviny našeho století, toho nejsou schopny jednoduše proto, že toho nejsou schopni tito pedagogové. Nemíním nikoho jmenovat. Ale chtěl bych poradit mnohým talentovaným mladým lidem z těchto souborů, aby měli více odvahy říci: dosti Vrchlického! Pro generaci konce minulého století to bylo také těžké. A čím dříve to udělají, tím snáze z nich opadne podezření, že jsou jen epigony či bezduchými loutkami v čichu rukou.

Zajisté, že nemohu generalizovat. Pro mě osobně bylo velkým zážitkem představení jednoho ze dvou plzeňských souborů. Jeho jméno (MY) na-

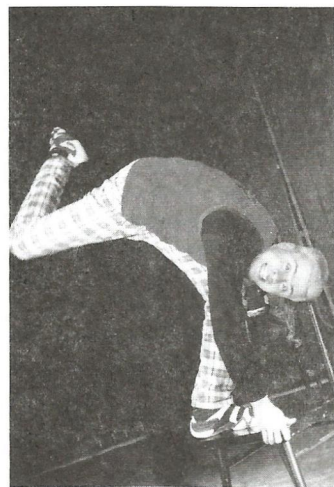

Soubor STOPA z Liberce, zvláštní cena poroty v kategorii divadel poezie

Laureáti I. kategorie: Lenka KUBOVÁ z Bavorova, výrazný komediální talent, ztvárnila mj. známý text Františka Němce "Kos je vůl" a Petr RAKUŠAN ze Žďáru nad Sázavou předvedl vynikající Chlebnikovovo "Zakletí smíchem".

Laureáti II. kategorie: Ondřej Drbohlav z Hradce Králové předvádí kongeniálně šokující recitačně-tělocvičnou kreaci na téma dadaistického manifestu Tristana Tzary "Jak jsem se stal kouzelným, rozkošným a sympatickým".

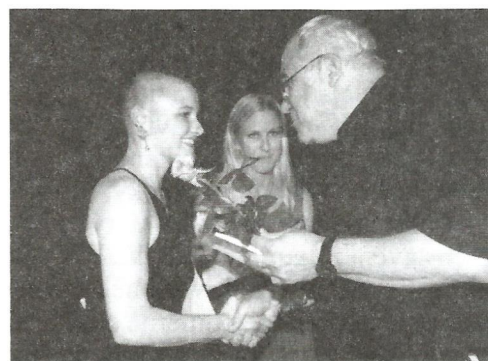

Pavlaína Kalandrová z Prostějova získala titul laureátky především za svůj výkon ve 2. kole, kdy předvedla Charmsovu "Truhlu", asi nejlepší z nebyvale dlouhé řady divčích komických výstupů na letošním Wolkrův Prostějov.

povídá, že jde o generační divadlo (režisérce je jen o něco málo víc než hercům). A název představení (*Můžete to být i Vy*) říká vše ostatní: že jde o časově velmi aktuální a vyhraněný apel na naši, reklamní estetickou otupělou emocionalitu. Strhující expresivita námětu (smrti) v ostrém kontrastu s báječně dlouhou, do zblbnutí stejnou formou jako z televizní reklamy na žvejkačku (a jako podle sloganu VYCHUTNEJTE SI VLÁSTNÍ SMRT) působila na mě silou dvojmocnou: vahou, která na nás dopadá z této předem prodané doby, a tíhou, kterou cítíme všichni před sebou jako předem ztracenou výzvu, tíhou smrti. Čestné pionýrské, můj zážitek stál za víc než za všechna čestná uznání světa. (Další „čestné listy“ od poroty získaly soubory KAPKA z Plzně, PĚS v AKVARIU z Uherského Hradiště a REGINA z Břeclavi). Všeobecně sdílené úhrnné rozpaky z představení celkem 11 souborů porota vyřešila šalamounsky. Rozhodla se neudělit cenu hlavní, ale toliko zvláštní. Bylo to trochu zvláštní, protože na tom představení konec konců nic zvláštního nebylo. Tedy tuto zvláštní zvláštní cenu si odnesl soubor STOPA z Liberce za představení *Ahoj blázne!*, z poezie ne-smyslu autorů nonsensové literatury. Cenu dostal právem, o to nic. V nonsensové poezii přece o NIC nejde. Těžko mu tedy NĚCO vytknout. Těžko si představit uvolněnější, úsměvnější, hravější představení na toto téma. Konec konců, ptám se: není toto NIC pravým obsahem naší doby? Není toto NIC pravým náboženstvím konce druhého tisíciletí? Ježíši Kriste, byl jste vystřídán SuperNovou Nicoty? Odpověď se nabízí zdánlivě

Ve III. kategorii nebyl titul laureáta udělen. Čestná uznání obdrželi Jan Klimeš (Z. Galuška: Slovácko sa nesúdi) a Hana Březinová (W. Szymborská: Ženský portrét).

V I. kategorii získali čestná uznání Tereza Dlasková, David Pešek, Marie Černíková a Hana Cerhová, ve II. kategorii pak vedle Blanky Koutské Milota Beneš a Pavel Nepustil.

Tereza HOFOVÁ z Prahy představila v obou kolech básně dramaturgicky objevené, svrchovaně aktuální a emocionálně jitrivé: (Miljenko Jergović: Koncentrační tábor; Zeldá Miškovská: V klínu trav plakal). Na snímku přebírá titul laureátky WP. Vedle ní stojí Blanka Koutská, která získala čestné uznání ve II. kategorii.

Vít KARAS z Chebu hraje výborně na housle, recituje řeklo by se nic moc, ale jeho hudebně-literární montáže ze tří českých překladů jedné básně Ch. Morgensterna byla neodolatelná.

snadno. Ano, je to tak, chce se všem přitakat. Nemohu to však napsat. Má-li v této době nadále SMYSL hovořit o umění, pak se nelze spokojit s všeobecnou tendencí, aby bylo Umění pouhou reflexí, zrcadlením Hladiny Společenského Nesmyslu. Je to velmi příjemné poslouchat tolik Chramsů, Chlebnikovů a Morgensternů jako v soutěži jednotlivců. Je to zajímavé smát se dnes Ionescovi a Tzarovi jinak než v 1. polovině století. Je to podnětné, slyšet se smát Kafku (!). Smích, jak známo, zbavuje naši mysl temných obsahů. Smích potřebujeme, abychom se méně báli. Je

Foto na této straně: Bob Pacholík

dobře, že ho máme. Na recitačních soutěžích zvláště. To nebývalo. Ale při takové hustotě „nonsensových“ výkonů jako na letošním ročníku myslím neškodí připomenout, že „zbavit mysl temných obsahů“ znamená Temné pouze uměle vytěsnit z vědomí. Neznačená to tedy Nic Podstatného. Neznačená to spatřit Ho. Neznačená to bojovat s Ním. Neznačená to zvítězit nad Ním. Češi jsou smející se bestie, řekl kdosi velmi temný. Ano, jsme nadáni švejkovským talentem. Smích nám sluší a máme ho rádi. Tleskáme mu. Podléháme mu v sálech i porotách. Bravo! Voláme. Je zdravé smát se této temné, chvějící se době, stojíce na posledních vrstvách pohyblivého písku pod námi. Ale abychom se v tom sevřeném hrdle přesýpacích hodin konce tisíciletí, abychom se neusmáli k smrti...

Pavel Chalupa

47. ročník Loutkářské Chrudimi

Celkem dvaadvacet divadelních inscenací se objevilo na letošní celostátní přehlídce 47. Loutkářská Chrudim, která probíhala ve dnech 1. - 6. července 1998. Seminaristé, diváci i účinkující se shodli na jednu - ten letošní ročník byl zcela jistě divácky přitažlivější, než loňský či předloňský. Nejen tím, že letos se festival vyznačoval přítomností stálé českého amatérského loutkového divadla (Loutkářský soubor C Svitavy, plzeňský „Střípek“, Pepa Brůček s novými Tatrmány, Olga Strnadová se svými žačkami i hradečtí loutkaři se svými cvičenými blechami), ale i tím, že právě představení těchto souborů prokázala vysoký standart. Z těch, od jejichž představení se také hodně očekávalo, ale většina diváků je pak přijala s velkými rozpaky, lze jmenovat Nejhodnější medvídky z Hradce Králové a po představení Gambrinus plzeňského loutkového divadla V Boudě si vzdychali pamětníci, kdeže jsou časy Josile Golema či Blázna Paba.

Na letošní Chrudimi se prosadilo i mládí. **Stolečkové pohádky LS ZUŠ Chlumec** stejně jako **Čtyři drobníčky LS ZUŠ Žamberk** byly nejen ukázkou kvalitní pedagogické práce, ale svědčily i o loutkářské vybavenosti dětí, které dokázaly sdělit čistě a přesně jednotlivé příběhy v individuálních výstupech a spojit je do jednotného celku (ZUŠ Chlumec). Čtyři sólové výstupy svěřenkyň O. Strnadové ze ZUŠ Žamberk byly ukázkou vyspělé práce s loutkou. Všechna děvčata prokázala cit pro rytmus, pro vybudování a pointování situace. **Vendulka Knopová** ze ZUŠ Žamberk obdržela za svůj výkon **Cenu za dětský herecký výkon ve výstupu Sluníčko a dva kamarádi**. „S dětmi a pro děti“, tak vymezuje program **Loutkářského souboru Blučina** jeho vedoucí H. Kratochvílová. Ta byla rovněž autorkou úpravy starého anonymního francouzského textu **Doña Lucia de la Packa**, ve kterém se představila čtyři děvčata ve věku 12 - 13 let. Divadelní tvar zcela jistě fungoval, komický efekt vyvolávalo bezesporu napětí mezi stylizovaně naivní dětskou deklamací a groteskním „rakvičkářským“ textem. V diskusi po představení se ale mluvilo o tom, zda děvčata jen dokonale nenaplníují představu vedoucí a jak velký je vlastně podíl jich samotných. Dlužno ale podotknout, že nabídnutý text byl pro děvčata tohoto věku přesně tím, v čem se cítí svobodně a volně. **Hana Kratochvílová** dostala **Diplom za dramaturgicko-režijní vedení inscenace Doña Lucia de la Packa**.

Soubor LDO ZUŠ Žamberk / Malý prales Foto: Ivo Mičkal

Ze současných či bývalých středoškoláků či žáků ZUŠ byly složeny i další „velmi mladé“ loutkářské soubory. **Legendu o lásce LS Rámus Plzeň a Kde jsou lidé LS LOUŽE Plzeň** spojovala přílišná zatěžkanost představení velkými tématy, která ve své nekonkrétnosti působila monotónně a únavně. Zato dvě další představení patřila k vrcholům přehlídky. **Malý prales LS ZUŠ Žamberk** i **LS TATRMANI SPŠK Bechyně** se svojí inscenací **Ondřej Coffey** obdržely **Cenu za inscenaci**. Dívky ze Žamberka (hrály společně se svou učitelkou O. Strnadovou) dokázaly s absolutní a totální účastí na jevišti přenést na diváka naléhavý příběh o přátelství, toleranci, odpouštění a pochopení - to vše na naprosto nedramatickém textu. **O. Strnadová** obdržela navíc i **Diplom za pedagogickou práci**. Svět obyčejného člověka, obyčejného pastýře Ondřeje Coffeye, který se dostává do střetu se světem nadpřirozeným a vypráví svůj obyčejný příběh, aby proti němu obhájil svůj život a aby zjistil, že za tím vším je ještě další jiná realita, je i světem Pepy Brůčka a jeho studentů. Světem divadla plného sugestivní imaginace, výtvarných metafor, ve kterém s radostí, ale i s mrazením v zádech sledujeme naše tušení. Soubor TATRMANI obdržel navíc **Diplom za variace na netradiční hudební motivy**. K výčtu těch hodně mladých souborů lze přiřadit i individuální výstup Jany Šimkové z LS ZUŠ Na Střezině Hradec Králové, která zaujala interpretací Starého německého švanku **Dobrodružství paní Anežky**. Přes lechtivé téma se dokázala přenést lehce a s nadhledem s pomocí vševýmluvné tamburiny.

Hradce Králové měl na přehlídce zastoupení **LS AŤSI** s divadelní anekdotou **Bleší cirkus (Diplom Jiřímu Polehňovi a Zdeňkovi Tesařovi za potěšení publika)** a **LS NEJHODNĚJŠÍ MEDVÍDCI** s inscenací autorského textu **Kašpárek, četník koločavský**. Představení vzbudilo v kuloárech i v diskusi velkou polemiku. Představení se svébytnou poetikou destrukce mýtů a bourání tradic, ale uzavřené do sebe, jakoby rezignovalo na jiný okruh diváků, než vyznavačů souboru a jejich příznivců. Zvolený princip se brzy opotřebuje a okouká a na jevišti zůstává uzavřená společnost marionet se svými tvůrci, kteří se baví bez ohledu na diváka, který se chce také bavit, byv do divadla pozván.

LS VAVŘINEC PRAHA přivezl do Chrudimi „loutkovou romantickou rakvičkárnu s činoherními prvky“ **Poslyšte příběh...** Příběh krále Artuše a jeho druhů Lancelota a Guenevery se nepodařilo zpřehlednit, a tak divák po počátečním zaujetí ztrácí nit a orientaci a samotný příběh pak napětí. O čem že byl příběh a proč ho chtěli herci hrát, se tak nedoví. Podobně nepřehledné bylo pásmo textů z knížky I. Wernische **Doupě latinářů**, se kterým se představil **LS KLIKA Praha**. Doslovné akce zatěžkávaly text (upadnutí Bedřichova nosu), postrádaly jevištní zkratku, vytratily se pointy. Z celého představení pak zbyl ne zcela podařený pokus přenést svébytnou Wernischovu poetiku do divadelního obrazu.

Další tři představení byla klasickými ukázkami práce pro děti tradičních loutkářských souborů. Všechna spojovala ne příliš velká invence, podceňování dětí jako partnerů ve hře, divadelní popisnost a didaktičnost. Jistě je za všemi představeními ukryt kus poctivé práce členů souborů, ale... **LS Městského kulturního zařízení Humpolec** zahrál **Zvědavé slůně, Rolnička Kopřivnice - Prasátka se vlka nebojí** a **LS OPAL Opava** autorský příběh M. Halámkové **O moři**.

Srdce marionetáře potěšila autorská hra J. Dvořákové **Kašpárek a princezna Darla** v podání **LS BODI Jaroměř**. Přehledně napsaný text, který ctí pravidla a zákonitosti tohoto žánru i celé představení byly důkazem, jak lze využít staré a klasické postupy, pokud soubor respektuje diváka.

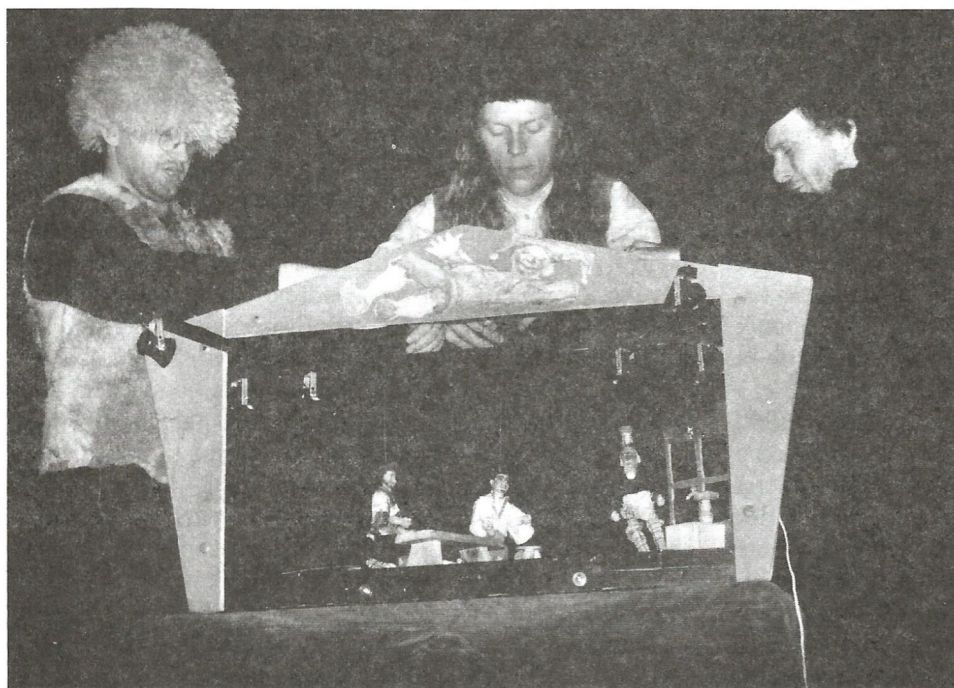
Stačí spojit poctivost, úctu a kázeň s divadelní i životní zkušeností a nadhledem, aby vzniklo představení dýchající pohodou. Škoda jen, že klíčová postava kašpárka, která, ač má největší možnosti, je zcela nevyužita. **Jana Dvořáková** dostala **Diplom za autorství textu**. Problém inscenace **LD V BOUDĚ Plzeň - Gambrinus, král piva**, je zakopán již v předloze. Představení samo působí spíš jako agitka - reklama plzeňského pivovaru Gambrinus, který je jedním ze sponzorů plzeňských loutkářů, než divadlo, vybudované na nosném dramatickém textu. A tak se v inscenaci mísí faustovský motiv s nepřehlednou historkou o tom, kterak Flámové ke své pověsti přišli. A tak nic zde nemá své opodstatnění ani loutka sama.

Na závěr výčtu inscenací jsem si nechala ještě dvě, které si společně s **TATRMANY** a **ZUŠ Žamberk** odnesly cenu za inscenaci a byly vrcholem přehlídky. Ivana Faitlová z **LD STŘÍPEK Plzeň** napsala na motivy J. Kašové humorný příběh o králi - filatelistovi **Modrý Mauricius**. Inscenace postavená na výrazném režijním a výtvarném nápadu vtáhla diváky s sebou do děje od samého začátku. Důsledně rytmičovaná inscenace, ve které výtvarná stylizace umožňuje neustále nové a nové proměny materiálu, je oslavou hravosti. Jen by měl mít divák větší pocit, že je účasten zrodu těchto nápadů, že vznikají právě teď, v tuto chvíli, před jeho očima. Kromě **Ceny za inscenaci** si **Milena Jelínková** odnesla i **Cenu za scénografii**, a **Ivana Faitlová** **Diplom za režii**.

Výsostně zvládnuté řemeslo, práce s loutkou, činoherní herectví (především liška Jany Mandlové), hudební složka, která vytváří se slovem jednotný významotvorný prvek a je součástí divadelního sdělení, jednoduchá funkční, účelná a nápaditá scénografie, poskytující v prostoru bezpečné zázemí pro herce, loutky i příběh samotný. Úcta k sobě, divákovi, jazyku, k textu, kterému důvěřují, k hodnotám, které čas prověřil, vědomí si své svobody i zodpovědnosti, zranění i dozrávání, to bylo pro mě téma **Bystroušky, lišky** v podání **LS „C“ Svitavy**. Laskavým a lehce ironickým úsměvným nadhledem nenechali herci diváky na pochybách, že nejde zdaleka o pietu ke klasické předloze. Kromě **Ceny za inscenaci** získala **Jana Mandlová** **Cenu za herecký výkon** v titulní roli a **Karel Šefrna** **Diplom za variace na tradiční hudební motivy**. Setkání s jednou malou liškou a neokázalými lidmi - výsostnými kumštýři, bylo pro mě osvobozujícím a očištným zážitkem.

Aby byl výčet inscenací úplný, je třeba jej ještě doplnit o představení hostů. V nesoutěžních představeních diváci viděli ještě **Starou pověst** divadla **KVELB Praha**, inscenaci M. Šefrny ze Svitav **Pán prstenů** a strhující zápas anděla s ďáblem o duši člověka, hru **Medyk**, loutkářského souboru **Towarzystwo Teatralne Wierszalin, Suprasl, Polsko**.

Součástí přehlídky byly jako každoročně vzdělávací dílny. Představení vidělo o třetinu více diváků než v loňském či předloňském roce. Potěšitelná byla i účast diváků, semi-

Nejhodnější medvídci / Kašpárek, četník koločavský

Foto: Ivo Mičkal

LS Tatramani SPŠK Bechyně / Ondřej Coffey. Foto: Ivo Mičkal

naristů i samotných aktérů na rozborových popoledních diskusích. V závěrečném slovu poroty, kromě díky představitelům města Chrudimi, Kulturnímu středisku i Muzeu loutkářských kultur, ARTAMĚ Praha v čele s neúnavným Luděkem Richtrem, mohla porota konstatovat, že ten letošní, čtrnáctýsedmý ročník zdvihl opět laťku loutkářských představní výše, než tomu bylo v několika letech předěších.

Jiřina Lhotská

LCH tentokrát nedivadelně

Letos hrálo na Chrudimi celkem 22 divadel, v dílnách pracovalo 150 seminaristů, ubytovat chtělo přibližně 600 účastníků, představení vidělo celkem 6 156 diváků (dříve to bývalo kolem 4 000), z toho si 3 756 zakoupilo vstupenky, nejvíce vstupenek se prodalo na představení Zvědavé sluně;

Každá přehlídka má své rituály. Na Chrudimi se v posledních letech vžilo předávání klíče od města zástupci loutkářů. Loni přijel (resp. přiletěl) zástupce města v balónu, letos místostarosta pan Řezníček přijel v kostýmu renezančního konšela v kočáře. Na schodech Muzea všechny pozdravil a pokleknuvší Luděk Richter převzal z jeho rukou zlatý klíč od města. K tomu vyhrávala řízná dechovka doprovázená sličnými malými mažoretkami;

Lektorský sbor, který pracoval ve složení Jiřina Lhotská (předsedkyně), Jan Borna a Roman Černík, nabídl na první diskusi o představení místo rozboru jednotlivých kusů, otevřít obecnější témata a představení brát pouze jako materiál, případně inspiraci. Došlo k historicky prvnímu hlasování o obsahu semináře v Čechách a na Moravě. S převahou zvítězili zájemci o podrobnější rozbor představení. Lektori obecnější témata přesto nevzdali a nabídli ke každé inscenaci jedno téma;

Slovenští přátelé Vlado Sadílek a Peter Janků na LCH nejen vedli dílnu D - Tělo, prostor, situace, ale přivezli s sebou volné sdružení Slovanski šamani, jež hrálo k tanci i k poslechu na Všeloutkářském tanečně poslechovém radostnění. Zpívali lidové písně, protestsongy z repertoáru Vlasty Redla, písně z muzikálu Na skle malované. Bylo to více než vydařené;

Kromě semináře slovenského měli účastníci možnost přihlásit se do seminářů A - G. Seminář A zaměřený na hlasovou výchovu vedli Jana Konvalinková a J. Weinberg, B nazvaný Jak je vám líbo aneb maňásek, naběračka nebo psí kost kočíroval Pavel Němeček, C - Estetika prvního rozměru byl výtvarně dramatickou záležitostí (lektori Marek Zákos-

telecký a René Levinský), E - mezi- národní seminář Loutka v divadelní situaci (Marek Bečka) měl nakonec pouze dva zahraniční účastníky ze SRN, zbytek byli našinci, F nazvaný Ověřování hypotéz zaměřila známá loutkoherečka, režisérka atd. Markéta Schartová na inscenátorskou práci s textem F. Hrubína Kráska a zvíře, G také letos pod vedením Luděka Richtera pracoval na konkrétních námětech a textech jednotlivých účastníků, a to jak z pohledu dramaturgie, tak režie;

Praktickou zvláštností LCH jsou semináře tzv. rodinný, kde mohou pracovat rodiče společně s dětmi a dětský, určený pouze pro děti. Jejich slovní reflexe představení zveřejňoval zpravodaj, kreslené pak byly k vidění na každé diskusi o představeních. Lektorsky zde působil rodinný tandem matky Azalky a syna Lukáše Horákových z Liberce;

Divadlo K. Pippicha je až do podzimu letošního roku v rekonstrukci (bude prý stát cca 45 miliónů Kč, změnil se elevace, kapacita klesne na 560 míst, zlepšil se technické zázemí, kromě toho vznikne nový sálek ze sklepního „divadélka“, dosud užívaného pouze v rámci LCH, kde bude moderní osvětlovací technika, stupňovité hlediště a klimatizace), náhradní prostory se našly ve Velkém sále Muzea (slušné, až na akustiku) a v kině na sídlišti (velké kukátko), které má divadelně sloužit i do budoucna, neboť z loutkového divadélka se stane zkušební prostor;

Podobně jako další celostátní přehlídky se rovněž LCH netopila v penězích, příspěvek MK ČR činil 95 tis. Kč, což je zhruba 50% loňské dotace, IPOS-ARTAMA poskytl 50 tis. Kč, město Chrudim dalo 90 tis. Kč (to je naopak jednou tolik než v r. 1997), nezanedbatelný příspěvek získala přehlídka od Zemských novin jako mediálního partnera;

Redakce ve složení Petra Kosová, František Kaska, Petr Pelcl, výtvarník Marek Zákostelecký denně připravovala zpravodaj Diwahadlo, který jak z hlediska celkové grafické podoby, tak obsahu byl moderní, nekožený, inspirativní (přinesl mj. šest ukázek ze zajímavých dramatizací staršího data většinou známých pohádek), nabitý informacemi;

Místní pořadatel (Chrudimská beseda) vyřešil invenčně otázku loutkářského klubu. Dohodl s čajovnou Luna, že kromě podávání 40 různých druhů čaje zde bude denně něco

Loutkářský soubor Strípek Plzeň / Modrý Mauricius

Foto: Ivo Mičkal

k vidění či poslouchání. Čajovna byla otevřena denně od 14 hod. až do odchodu posledního návštěvníka. Nápad to byl více než skvělý;

Byť přšelo, takže v náhradním prostoru pro mokrou variantu (Muzeum), byla LCH zakončena tradiční loutkářskou poutí, na níž se představila řada souborů mj. Continuo Vodňany, Trakař Praha, LS Vsetín, Vavřinec Praha, V Boudě Plzeň a další. Obří chůdy Continua a práce s nimi jsou hodny cirkusového angažmá. Místní děti měly také možnost navštívit loutkářský workshop;

Na zaznamenání stojí vtipnost a nápaditost porotce Jana Borny, režiséra a vysokoškolského pedagoga, jimiž nejen odlehčoval každou diskusi. Za obecně platnou mně přijde jeho následující provokace, kterou reagoval na představení divadla Klika Praha Doupě latinářů, což bylo ztvárnění textů Ivana Wernische: „Bedřich byl v divadle, seděl v sešelých naplněných řadách a ničemu nerozuměl, na jevišti skupina herců víceméně monotónně deklamovala texty a dělala k nim různé pohyby. Bedřich měl pocit, že se mu snaží něco sdělit, chtěl jim nějak pomoci, ale nevěděl jak, proto se spíše než na jeviště díval do hlediště, kde kromě něj sedělo ještě mnoho jiných Bedřichů a stejně jako on se snažili porozumět. Některým se to dařilo, alespoň soudě podle občasných zasmání. Bedřich na konci představení zatleskal a propasoval se ze dveří divadla. Ostatní Bedřiši se na sebe dívali a někteří se tajemně usmívali, z toho Bedřich usoudil, že je asi blbec, šel domů a těšil se na ženu, která v divadle nebyla, a tudíž se nebude na nic vyptávat. Doma Bedřicha napadlo, že by měl poděkovat, a tak to učinil.“

připravila Lenka Lázňovská

CENY ODBORNÉ POROTY 47. LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI

- Diplom Jiřímu Polehňovi a Zdeňkovi Tesařovi
za potěšení publika inscenací Bleší cirkus
- Diplom Haně Kratochvílové
za dramaturgicko-režijní vedení inscenace
Doña Lucia de la Packa
- Diplom Janě Dvořáčkové
za autorství textu Kašpárek a princezna Darla
- Diplom Olze Strnadové
za pedagogickou práci v inscenacích Čtyři drobníčky
a Malý prales
- Diplom souboru Tatrmani SPŠK Bechyně
za variace na netradiční hudební motivy v inscenaci
Ondřej Coffey
- Diplom Karlu Šefrnovi
za variace na tradiční hudební motivy v inscenaci
Bystrouška, liška
- Diplom Ivaně Faitlové
za režii inscenace Modrý Mauricius
- Cena Vendulce Knopové
za dětský herecký výkon ve výstupu Sluníčko a dva kamarádi
- Cena Janě Mandlové
za herecký výkon v titulní roli inscenace Bystrouška, liška
- Cena Mileně Jelínkové
za scénografii inscenace Modrý Mauricius
- Cena souboru Tatrmani SPŠK Bechyně
za inscenaci Ondřej Coffey
- Cena souboru ZUŠ Žamberk
za inscenaci Malý prales
- Cena souboru Střípek Plzeň
za inscenaci Modrý Mauricius
- Cena souboru C Svitavy
za inscenaci Bystrouška, liška

ŽLUTICKÉ DIVADELNÍ LÉTO '98

Více jak třicetistupňová teplota prvního červnového víkendu doprovázela XXVII. ročník ŽLUTICKÉHO DIVADELNÍHO LÉTA, oblastní přehlídky západočeských venkovských divadelních souborů v domě kultury ve Žluticích. Z šesti přihlášených inscenací se žlutickým publiku představilo pět.

V pátek večer zahajoval **Spolek divadelních ochotníků z Radnic** s komedií italského dramatika osmnáctého století **Carla Goldoniho POPRASK NA LAGUNE** v režii Reného Kellera. Komédie plná vtipu, plná postaviček italského venkova byla přijata s živým ohlasem publika. Přestože se souboru podařilo vystihnout ducha předlohy, musí inscenace ještě dozrát do hereckých detailů. Dekorace sice vypadá dobře jako obraz, ale v praxi omezuje možnosti aranžmá a výstavbu situací. Výraznou postavou představení byla vděčná role Patrona Fortunata v podání Milana Kroce - ocenění za herecký výkon.

Na západočeské oblastní přehlídce se poprvé objevil **Ochotnický spolek OSADA z Horpí Bržy**. Uvedl komedii anglického autora **Joana Shirleye VRAZDA SEXEM** (aneb Léčba láskou - jak si ji nazvali tvůrci inscenace) v režii Pavla Palána, žáka a odchovance již zesnulého ochotnického režiséra Václava Čásy z Trnové. Režisér Palán výrazně text seškrtal a připsal pantomimické scény „Múzy“, v níž se Múza mýjí s Bernim, neúspěšným autorem detektivek. Tento „přídavek“, snad efektivní se zcela mýjí s žánrem hry, protože zbytečně združďuje téma Bernie, které je v komedii okrajové. Crazy komedie čerpá humor zejména ze situací lidí, kteří se dostávají do tísně. Inscenace, i když byla pečlivě připravena, se poněkud s žánrem crazy komedie míjela. Šťastné nebylo - i když složením souboru asi vynucené - obsazení postav Billa a Molly herci mladších ročníků. Viděli jsme pokus mladého kolektivu a nutno ocenit snahu o inscenování crazy komedie.

Divadelní soubor Městského kulturního zařízení v Horšovském Týně přivezl do Žlutic své dvě inscenace. První byl debut mladé režisérky, absolventky Klubu praktické režie **ARTAMA Gábiny Vaškové**, která nastudovala hru maďarského autora **Istvána Örkényho RODINA TOTU**. Tragikomický příběh venkovské rodiny, která se nechá terorizovat pro blaho svého syna bojujícího na frontách světové války, majorem, jeho velitelem. Hra o despotismu, moci a manipulaci. Inscenace je promyšleně vedena, má řád a poměrně přesně dodržuje žánr. Výrazné herecké výkony Václava Kuneše v postavě Tóta, Hany Žákové ztvárňující Gizi i mladičké Ivany Malé rozvíjející svoji postavu Agiky.

Východiskem pro druhou inscenaci horšovskotýnského souboru je razantně seškrtaný text hry německého naturalisty **Gerharda Hauptmanna POD SVÍCÍM TMA (BOBŘÍ KOŽICH)**. Kromě toho Václav Kuneš, který je se Zdeňkem Lahodou spolurežisérem inscenace, účelně přepsal postavu písaře Glansnappa na slečnu Glansnappovou. Režie akcentuje aktuální zlodějské téma, zlodějna je umožněna díky naprosté ignoraci státních úředníků a jejich posluhovačů. Při realizaci potlačili režiséři výtvarnou a hereckou drobnokresbu, což oslabuje komediální charakter inscenace. Cenu za herecký výkon opět získala Hana Žáková v postavě slečny Glansnappové.

Přehlídku zakončila **společná práce divadelních souborů Osvětových besed z Poběžovic a Hostouně**. Režisér František Mitala nastudoval hru **Arthura Millera VŠICHNI MOJI SYNOVÉ**, představení, respektive předlohu s pečlivostí výkladu a nasazením celého souboru. Výsledek je ovšem limitován hereckými silami. Typově výrazně odpovídá představitel otce Joe Kellera Stanislav Hrdá, velmi bezprostřední a přirozená je Anna Věry Králové a do velmi výrazného a plastického projevu v průběhu představení narůstá matka Kate Evy Páralové (cena za herecký výkon). Inscenace má dobrou standardní úroveň.

Pro nemoc byla odvolána první účast Nýfanské divadelní společnosti s inscenací Miroslava Horníčka **SETKANÍ S VERONIKOU** v režii Miroslava Uxe.

Vyhlašovateli přehlídky Svaz českých divadelních ochotníků a pořadatelé Dům kultury ve Žluticích a Divadelní studio D3 v Karlových Varech jsou přesvědčeni, že účel pro který byla soutěž zaměřena na divadelní soubory na venkově je naplňován a přináší své ovoce ve zvyšování umělecké úrovně venkovských inscenací. Za rok ve Žluticích nashledanou!

Vlastimil Ondráček

OTAZNÍKY NAD LIBOCHOVICKÝM DIVADELNÍM LÉTEM

Libochovické divadelní léto vstoupilo letošním červnem do další desítky své existence. Již po jednačtyřicáté se v přátelských Libochovicích konala přehlídka, která si vzala za úkol před nadcházejícími prázdninami pobavit a rozptýlit své diváky. V posledních letech již tradiční hostitel - malý sálek Domova důchodců opět přivítal nejen pět soutěžních představení, ale také další akce a představení, která se stala nedílnou součástí této letní přehlídky.

Možná díky tomu, že se v posledních le-

tech podařilo přeformovat přehlídku směrem k humoru a zábavě, objevují se právě nyní, po několika takto orientovaných ročnících, některé otazníky. Prvním z nich je samotný soutěžní charakter přehlídky. Stalo se totiž letos (a ne poprvé), že organizátoři, vedeni snahou o dovedení nej kvalitnějších představení, zařadili do soutěžního pořadu přehlídky dvě nejúspěšnější inscenace letošní národní přehlídky v Třebíči (NAROZENINY H. Pintera v inscenaci Divadla AHA! Lysá nad Labem a SEN V NOCI SVATOJÁNSKÉ W. Shakespeara, V. Klapky a Divadelního souboru Jirásek z České Lípy.) V tom okamžiku se zcela pochopitelně ostatní tři soutěžní představení dostala do nevýhodné pozice - a porota též, měla-li udělit předem předepsaný počet cen. Také pravidelný rozhovor se souborem bezprostředně po skončení představení nabývá zcela jiných rozměrů u souborů, které před týdnem slyšely verdikt přímo národní. Na druhé straně soubory ostatní by mnohde požadovaly a zasloužily mnohem důslednější rozbor, než jakého se jim mohlo dostat v určeném čase (DS Tyl Dačice s představením hry R. Cooneyho 1+1=3, DS „Zmatkaři“ Dobronín s Hubáčovou GENERÁLKOU a DS Jaro-

slav z Luže s Mrožkovým NA PUSTÉM...?). Kromě toho poměrně pozdní večerní hodina, kdy k diskusi se souborem dochází, vede také k tomu, že se jí účastní kromě souboru a poroty jen malá část posluchačů z řad místních. Tento fakt, a také to, že soubory se zde vzájemně nemají možnost vidět, podporuje otázku smyslu a zaměření těchto diskusí.

Mám libochovickou přehlídku ráda, sleduji ji v několika posledních letech, obdivuji práci libochovických nadšenců, kteří ji organizují, a proto bych si přála, aby se podařilo její problémy k plné spokojenosti organizátorů, souborů i poroty vyřešit, a to nejen pro 42., ale i pro ta další libochovická divadelní léta.

Kateřina Fixová

Dramatický kroužek Jaroslav Luže / Na pustém ...

Foto: archiv souboru

tech podařilo přeformovat přehlídku směrem k humoru a zábavě, objevují se právě nyní, po několika takto orientovaných ročnících, některé otazníky. Prvním z nich je samotný soutěžní charakter přehlídky. Stalo se totiž letos (a ne poprvé), že organizátoři, vedeni snahou o dovedení nej kvalitnějších představení, zařadili do soutěžního pořadu přehlídky dvě nejúspěšnější inscenace letošní národní přehlídky v Třebíči (NAROZENINY H. Pintera v inscenaci Divadla AHA! Lysá nad Labem a SEN V NOCI SVATOJÁNSKÉ W. Shakespeara, V. Klapky a Divadelního souboru Jirásek z České Lípy.) V tom okamžiku se zcela pochopitelně ostatní tři soutěžní představení dostala do nevýhodné pozice - a porota též, měla-li udělit předem předepsaný počet cen. Také pravidelný rozhovor se souborem bezprostředně po skončení představení nabývá zcela jiných rozměrů u souborů, které před týdnem slyšely verdikt přímo národní. Na druhé straně soubory ostatní by mnohde požadovaly a zasloužily mnohem důslednější rozbor, než jakého se jim mohlo dostat v určeném čase (DS Tyl Dačice s představením hry R. Cooneyho 1+1=3, DS „Zmatkaři“ Dobronín s Hubáčovou GENERÁLKOU a DS Jaro-

DIVADELNÍ SETKÁNÍ NA PRKNECH

Ve dnech 20. - 21. 6. 1998 proběhlo ve Veverské Bitýšce u Brna a na blízkém hradě Veveří „Setkání amatérských divadel na prknech“. Svou neformální otevřeností a příjemnou atmosférou byla přehlídka opravdu výjimečná. Celkem se představilo šest divadelních souborů (osm představení) se značnou pestrostí žánrů.

Divadelní spolek z Rájce-Jestřebí využil nádvoří hradu Veveří s prastarou lípou a doutnajícím ohništěm a zahrál nepříliš objeveně Dívčí válku od F. R. Čecha. Nadčasové rekvizity (wolkman, šipky, cigarety), hojně vulgarismy a některé podbízivé herecké výkony posouvaly laťku pod hranici dobrého vkusu.

Dívaldo J. K. Tyla Brno-Slatina si vybralo z edice DILIA zaprášený scénář obstarožní pohádky Čertovy zlaté vlasy, který předvedlo za pomoci kašírované scény a mladičkových herců. Sympatický byl zájem dětského publika a nadšení hrajících.

Společnost přátel Desidéra Oláha přivezla z Prahy dramatizaci Fuksovy prózy „Spalovač mrtvol“ pod názvem Morytát. Na jedné straně tvůrci velmi dobře zvládli přepis do divadelního scénáře spolu s vlastním ukončením a domyšlením příběhu, stejně jako citlivé obsazení typových rolí (Lakmé, Willi, atd.), na druhé straně však bylo nad síly souboru udržet pozornost diváků a průvodní atmosféru (tak příznačnou pro samotného autora) po celou dobu vleklého představení.

Divadelní soubor Tohočasu bezpečí Brno předvedl divákům své polohappeningové drama Pověsti (objevování Řípu), které se proměnilo v naléhavou generační výpověď proti komercializaci celého našeho života, absenci morálky a slušnosti. Pro svou naléhavost a vážnost tématu se představení stalo na tomto setkání (hrané shodou okolností v druhý den voleb) jakýmsi mementem.

Povedenou masopustní taškařicí Čest hasičstvu jako mystifikaci a jazzovou revui pro Karla Poláčka nazvanou Kavárna pana Kočkodana zahrál s chutí Divadelní spolek Kočkodani - ZUŠ Brno. Obě představení byla příjemným překvapením celého setkání a to jak samotným námětem, zpracováním, tak i nadprůměrnými a vyrovnanými hereckými výkony.

Posledním jmenovaným souborem bylo „místní“ Prkno, které se divákům představilo taktéž dvakrát. Tři nesouvisející svižné hříčky zaujaly publikum především svým jednoduchým a nosným nápadem (Popoluška) a svou hravostí. Stejně tak druhým představením Hra na Zuzanku souznělo Prkno s hravou poetikou M. Macourka a za pomoci několika málo rekvizit a bohatých divadelních prostředků zahrálo o nekonečné absurditě našeho života.

DS Prkno Veverská Bitýška / Hra na Zuzanku
Foto: archiv souboru

Odborná porota, která sama ani nechtěla být porotou odbornou, ale spíše divadelním rádcem pracovala ve složení Pavel a Marie Vašíčkovi a Jaroslav Dejl. Rozebrala všechna představení ve volných diskusích a nakonec odměnila soubory Prkno, Tohočasu bezpečí a Kočkodany za jejich představení vkusnými keramickými paňáci. Sladké odměny pak získaly Iva Nevečeřalová za herecký výkon v roli Lakmé ze hry Morytát a Jarka Rozsypalová za herecký výkon matky ze Hry na Zuzanku.

Největší dík ovšem patří domácímu souboru Prkno za dobré a příjemné organizační schopnosti (buchtý, špekáčky, táborák atd.) a bezchybně zvládnutý průběh celého setkání. A navíc i odvahu a chuť uskutečnit II. ročník „Setkání na prknech“, který proběhne ve dnech 18. - 20. června 1999.

I přes velmi dobrou propagaci celé akce (tisk, plakáty, rádio Hády - pravidelná reklama atd.) největší návštěvnost, bohužel, byla na odpolední Dívčí válce a dopolední pohádce. Škoda, že ostatní, bezesporu objevené a dobré divadlo, divákům „jaksi“ uniklo. Takže snad příště...

Pavel Vašíček

P.S. od Jardy Dejla: Fascinovalo mě nadšení party mladých lidí, kteří zorganizují otevřenou přehlídku na koleně a byla fajn a na vysoké úrovni.

Brnkání popáté, tentokrát o ČASE

Za tropického vedra, uprostřed rozkvetlého lužaneckého parku v Brně, začal ve čtvrté večer plynout čas pátého ročníku Brnkání. Byl zahájen blokem představení místních souborů - z Brnkadel skupinou Mladíků s ukázkou z chystaného pohádkového příběhu **Jakub a obří broskev**, černou groteskou **Zástup** skupiny Staříci a souborem Haffol s premiérou zpracování Wolkerovy pohádky **O milionáři, který ukradl slunce**. Během nich dorazili i poslední ze 120 účastníků z 12 dětských a mladých souborů z celé republiky a mohlo se konečně doopravdy začít. Pán času ve své studnici věků všechny přivítal a slíbil jim dostatek minut a hodin pro příští dny. Spustil časostroj Brnkání, a tak od dalšího rána probíhaly dílny, představení, diskuse dětí, společné hry a povídání a spousta drobných setkání jednotlivých účastníků v klidu a pohodě, danými vědomím, že čas je náš přítel.

Dílen pro děti bylo hned pět a vedli je v duchu celkového tématu lektori Silva Macková z JAMU Brno, její bývalí studenti Diana Vysušilová a Honza Veselý, Saša Rychecký z Dividla a členky souborů Kšandy, Pirko a Brnkadla Petra Blažková a Eva Šrotová. Díky nim si děti mohly po dvě dopoledne pohrát s časem, dostat se do starého Recka či vzdálené budoucnosti, vytvářet různé hodiny či příběhy lidí v plynutí doby...

V pátečních odpoledních hodinách začal první blok představení hostů. Viděli jsme

drobnou hříčku **Mravenec** ZUŠ Mikulov, recitačně-pohybové pásmo **Herci pod kobercem** DK ZŠ Husova z Prostějova, který o chvíli později předvedl i **Léčení žalobajdy**, pohádku **Anna a Jana** Kapky z Humpolce, kratičky příběh pro radost s názvem **Stopět** od Hudradla, příběh z kruté současnosti **Taková normální rodinka**, napsaný členkou souboru DDM ANIMO Žamberk, a konečně ještě variaci na Mac-courkúv **Ostrov pro 6000 budíků** ZUŠ Litvínov. Na jevišti se v tento den vystřídali herci od 7 do 16 let a všechna představení se odehrávala v klidu daném jistotou, že jsme tady pro radost a potěšení sebe i druhých. Ve stejném duchu probíhaly dětské diskusní kluby na terase Centra volného času, kde se sešlo několik rozličných ciferníků o počtu 12 lidí, v jejichž čele stály rafičky, tvořené staršími a zkušenějšími členy souborů Dividlo, Hudradlo a Brnkadla. Tyto malé skupinky si nejprve povídaly mezi sebou, a poté prezentovaly své názory před ostatními. Vše bylo zapisováno a vydáváno v přehlídkovém časopise Brk, který byl vytvářen staršími členy souboru Brnkadla. V pátek večer se odehrával společný koncert **Samanů** Vlado Sadílka a Petera Janků ze Slovenska spolu se všemi zpěvuchtivými účastníky Brnkání.

V sobotu nás po dopoledních dílnách čekala další várka divadel. Byl to DS Sněžné s japonskou pohádkou **Co dobrého učiníš...** a s hororovou Sakiho povídkou **Vetřelci**, Divadelko bez opony ze Starého Podvorova s Lakomou Barkou, Hudradlo s **Doupětem** a večer Dividlo s povídkovými Cizinci. Skladba odpoledne se tedy pohybovala od jemné a temporytmicky zpomalené pohádky (Co dobrého...), přes velmi obtížně vygradovatelné **Vetřelce** a další z pokusů o Weri-chovu pohádku, tentokrát v pojetí dvou mladých slečen, jedné loutky a věšáku, k příběhu o partě dětí, jejich tajném místě a realitě života, který mezi ně vpadne. Cizinci v podání Dividla jsou zase pokusem mládeže o výpověď o tom, jak vidí svět, přes absurdně laděné povídky Karla Houby. Všechna představení však měla společnou poctivost svých tvůrců v přístupu k práci i k divákovi, stejně jako představení z nedělního bloku **O stařečkovi, který dával rozkvěst stromům** v podání Kapky z Humpolce. Jako jediné se z celku ostatních lehce vymykalo představení školního divadla ZŠ Elišky Přemyslovny z Brna **O strašlivém drakovi**. Je velká škoda, že právě tyto děti se nezúčastnily celého Brnkání, protože stojí zjevně na počátku cesty hledání divadla a nezdá se, že vykročily tím nejlepším směrem. Představení je založeno na podbízění se a líbivosti, což je do značné míry dáno předlohou M. Kownacke.

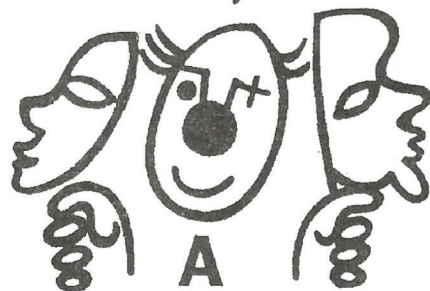
V sobotu večer nás čekalo oficiální zakončení přehlídky, a to přesto, že v neděli ráno se ještě hrálo divadlo. Sobotní noc však byla ideální dobou pro závěrečný happening, připravený opět členy hostitelského souboru Brnkadla. Noc a Den se hádali o vládu nad světem a Pán času, jejich soudce, je pozval na procházku dějinami lidstva, aby viděli, kterou část dne lidé více potřebují a využívají. Všichni účastníci přehlídky se zapojili do kratičkových etud

z různých dob lidstva, a to včetně vedoucích, kteří předváděli svou představu přidané 25. hodiny. Vše končilo společným tancem a moudrým rozhodnutím Pána času, že všechno má svůj čas. Je čas dne a čas noci, čas radosti a čas smutku, čas příchodu a čas loučení...

Přehlídka Brnkání V. byla organizována členy DDS Brnkadla za značné podpory Střediska dramatické výchovy a oddělení propagace CVC Lužánky, a s finančním přispěním Odboru školství Magistrátu města Brna, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury. Věříme, že i příští rok se zase najde dostatek peněz, času i nadšení a budeme vás moci pozvat na Brnkání VI.

Petra Rychecká

VČERA, DNES

ZÍTRA ADS

LUNA ZE STOCHOVA NESTAVÍ DIVADLO OD STŘECHY

Někdy si stýskáme, že českému amatérskému divadlu současnosti chybějí špičky. Ty však musejí vyrůst a to potřebuje čas. Dnes věnuje AS pozornost souboru, kterému zatím leccos do špičky chybí, avšak umělecké ambice a práce jej zdobí už dnes. Blázna a jeptišku jsem neviděla, On a oni na motivy různých Kafkových povídek v loňském roce bylo představení dobré, a nepostoupilo do Třebíče jen díky mimořádně silné konkurenci na Wintrově Rakovníku 1997 (Pravdivé příběhy divadla AHA! a Peer Gynt Rádobydivadla Klapy). První účast na národní přehlídce zaznamenali proto až letos na Srámkově Písku s Převertovým Roura k rouře pasuje. O kom že je řeč? Přece o souboru Luna ze Stochova, který má za sebou čtyři roky činnosti. Právě na letošním Srámkově Písku oslovila redakce AS uměleckého šéfa souboru Luboše Fleischmanna.

Asi byste měl Stochov představit...

Stochov leží mezi Kladnem a Rakovníkem asi 15 km od Kladna. Žije tady cca 5,5 tis. obyvatel. Dříve to bylo hornické město, možná spíše noclehárna, z níž lidé vyjížděli a do které se vraceli. Také dnes za prací jezdí mimo město. Tady je jen pár firem, i když jedna z nich nám dělá sponzora. Na Kladensku to teď se zaměstnáním není zrovna růžové.

Vy sám jste ze Stochova?

Bydlím tady od svého narození.

Má zde amatérské divadlo nějakou tradici?

Soubor Luna na nic přímo nenavazuje. Něco zde v 50. letech existovalo, ale chybějí doklady.

Soubor Luna je Vaše první divadelní zkušenost?

Nikoliv. Už na střední škole v Kladně jsem byl členem amatérského souboru, který se jmenoval Studio. Pak jsem viděl hrát divadlo AHA! z Lysé n. L. a domluvil jsem se s Mirkem Pokorným na spolupráci. Asi tři roky jsem z Prahy, kde jsem bydlel na ubytovně, dojížděl do Lysé. Dělal jsem s nimi inscenace Stará žena vysedává a Vodní slípka. To byla pro mě velká divadelní škola a z ní se odvíjí i typ divadla, které chci dělat.

Určitě je tu silná inspirace včetně dramaturgie.

Mirkem Pokorným ovlivněný určitě jsem a je to můj velký vzor, ale snažím se být svůj. Nechci být něčí kopii.

Pokud Vás to uklidní, musím říci, že si neumím představit kopii divadla AHA! Fungovalo a funguje také jako svébytný organismus a to ani nemůže být přenosné. Musím na Vás prozradit, že jste nezůstal pouze u vlastní zkušenosti. Jezdíte na přehlídky, sháníte si literaturu, účastníte se seminářů.

Myslím, že jsem hodně pochytil zejména z veřejných diskusí o inscenacích na přehlídkách. Hodně nám pomohl a pomáhá Jaroslav Kodeš z Rakovníka. Vzal jsem si k srdci jeho

pod kůži a to opravdu není divadlo pro zábavu.

Trochu svému souboru i sobě musím dělat advokáta. Myslím, že termín zábava není možné brát doslovně. Oni dělají divadlo, protože je to vnitřně uspokojuje, něco jim přináší a také proto, že chtějí něco sdělovat. Možná, že beze mne by dělali něco lehčího a já směřuji k divadlu jako k umění. Ale určitě je to baví, jinak by to nedělali.

Kolik Vás je a jaké profese se v souboru vyskytují?

Stálých členů je 8 - 9, dohromady v současné době je nás asi dvanáct. Sociálně je to taková všehochuť - učitel, policajt, prodávka, nezaměstnaný apod.

Takže Vy jste ten, který vytvoří koncepci a ta se pak realizuje?

Ano, v podstatě je to tak, ale naše inscenace samozřejmě vznikají společnou tvorbou na jevišti. Zatím jsme pracovali tak, že jsme měli jednu či dvě čtené zkoušky, ale hru jsme detailně nerozebírali. Myslím si, že to byla chyba všech věcí, které jsme dělali. Chtěl bych to změnit.

Jak dlouho pracujete na jedné inscenaci?

Asi tři měsíce, možná čtyři. Zkoušíme pilně, tj. třikrát týdně. Velký sál v Domě kul-

staneme příspěvek na dopravu. Loni nám MěÚ zaplatil dopravu na festival v Německu.

To si vás město ale musí považovat! Jste patrně jediný soubor?

Kdysi tu byl pěvecký sbor. Dnes pouze Luna. Je tu sice hudební obor ZUŠ, ale žádné hudební těleso. Jenom sportovní kluby. Asi rok a půl je ředitelem DK Tomáš Baroch, který se o kulturu stará. Sice se musíme dělit o sál s dalšími, ale to nevadí.

Nejen publikum ve Stochově s divadlem začínalo. Jak jste se připravovali jako herci?

Kromě mě a Nataši Gáčové, která dnes studuje DAMU, skutečně nikdo žádné divadelní zkušenosti neměl. Udělali jsme si vlastní školičku. Iva Dvořáková, která dnes s námi dělá Prévěra nám např. dělala hlasovku.

Jezdíte po přehlídkách. Co říkáte současnému českému amatérskému divadlu?

Má určitě dobrou úroveň. V poslední době jsem viděl řadu slušných představení. Já samozřejmě mám rád divadla svého srdce - tedy AHA!, Rádobydivadlo apod. Pak však také každé řemeslně zvládnuté a přesné divadlo (namátkou si vzpomínám na Rok na vsi Bolerádských).

A kdybyste to měl porovnat s tím, co jste viděl na festivalu v Hanau?

Myslím, že srovnání vychází jednoznačně v náš prospěch. Německá divadla se mně zdají být nezázivná (pocitově, divadelním obrazem, jinak německy neumím). Kam herce postavili, tam stál a mluvil a mluvil. Velmi mně překvapilo, že se žádný německý soubor neobešel bez nápovědy. Zajímavější byla divadla z Holandska, Litvy či Ruska.

Děkuji za rozhovor.

připravila
Lenka Lážňovská

Divadlo Luna Stochov / On a oni aneb Může to potkat i vás... L. Fleischmann jako herec i režisér ve středu snímku z inscenace, která čerpala z díla F. Kafky. Foto: archiv souboru

zásadu, že divadlo nelze stavět od střechy. Teď připravuji novou inscenaci, jezdím za ním a konzultuji své představy.

Co chystáte?

Pitínského Pokojiček. Text mě fascinuje. Luštíme obrazy. Tři hodiny jsme dělali tři stránky.

Jak se Vám podařilo dát dohromady soubor v místě, které patrně žádnou velkou divadelní tradici nemá?

Bylo to spontánní. Nevím, zda mohu prozradit, že jsme se sešli u piva. Mně osobně divadlo velmi chybělo. Když jsem skončil v Lysé, měl jsem asi tříletou pauzu. Domluvili jsme se s MěÚ, kde nám slíbili podporu a pustili se do Witkiewicze - do Blázna a jeptišky.

Mohu položit otázku na tělo? Vy asi nejste soubor složený z intelektuálů. Někteří členové souboru dokonce prohlašují, že divadlo dělají pro zábavu, což je jistě možné. Kladu si ale otázku, jak přijali a jak se vyrovnali se stylem divadla a s látkami, které jste přinesl. Váš Kafka přece mřít každému

tury máme zadarmo, samozřejmě, pokud se zde nepromítá nebo není nějaká akce.

Průměrně zatím vychází jedna inscenace ročně?

Ano, snažím se pracovat tak, abychom stihli Wintrův Rakovník. Riskuji, ale nechci rok stát. Na Pokojičku ale chceme pracovat déle. Je to složitější, potřebuje to uzrát.

Kolikrát reprizujete doma?

Dvakrát až třikrát. Na premiéru přijde vždy hodně lidí. To jste viděla sama. Uvědomte si, že lidé tady nebyli zvyklí chodit na divadlo. Když jsme v r. 1995 začínali, tak jsme rozvěsili po městě pár plakátů a byli připraveni na to, že přijde tak padesát lidí. Přišlo jich však dvěstěpadesát.

Komu patří výítězek za představení? Souboru nebo Domu kultury?

Patří nám.

Vy jste občanské sdružení?

Zatím ne. Patříme pod Dům kultury. Dostáváme malou částku na činnost ročně, s níž si hospodaříme. Pokud jedeme na přehlídku, do-

Je tomu asi osm let, kdy se na ostravské divadelní půdě urodilo zcela neobvyklé seskupení několika nadšenců s názvem Klaunské divadlo Mimo. Touha po originálním vyjádření a vlastní tvorbě tehdy vyklíčila v hlavách svébytného autodidakta a pravidelného účastníka Letních škol pantomimy v Litvínově Karla Praise a neslyšícího mima Oldy Bajera, působícího do té doby v pantomimickém souboru neslyšících mládí.

Úplně počátky tohoto vesměs oboru ojedinělého souboru musíme hledat na ulici. Poctivá „clown street show“ ostatně neodmyslitelně patří k jejich repertoáru dodnes. „Ulice nebo náměstí, prostě otevřený prostor je přirozenou součástí klaunského divadla,“ říká zakladatel a vůdčí duch celého nápadu Karel Prais. „V žádné situaci, která během představení nastane nesmí divák přistihnout herce nepřipraveného nebo bezradného. A jelikož těch nepředvídaností je právě na ulici celá řada, je to taková vysoká škola improvizace.“ Tu také hodlá soubor studovat dál, aniž by přestával hledat stále nové formy a možnosti klaunského divadla.

Přestože si za jeho laskavou poetikou diváci brzy našli cestu i do klubů, Mimo to zdaleka nestačilo. Jedním z jejich zásadních přesvědčení totiž je, že divadlo má přijít za těmi, kdo nemohou přijít za ním a právě ty potěšit. Tuto myšlenku poprvé realizovali v projektu Klaun v nemocnici, kdy přímo v ne-

mocnicích hráli pro děti, dlouhodobě upoutané na lůžko. Ani tento, v současnosti především z finančních důvodů dočasně přerušovaný pokus nezůstal jedinou obecně úspěšnou aktivitou souboru. Vedle dlouhodobé, úzké spolupráce s brněnským souborem Pantomimy neslyšících SI (Systém International), ověřeným mnoha prestižními cenami, k nimž patří například hlavní cena celoamerického divadelního festivalu Omaha '89, se začali věnovat i lidem mentálně postiženým. Během svých představení v Ústavech sociální péče, během kterých pravidelně vtažovali takto handicapované diváky do děje, jim neušel talent některých z nich. Začali jej tedy podporovat a rozvíjet. Výsledkem je vznik prvního klaunského divadla mentálně postižených v Ostravě, které pod zatím pracovním názvem Klauni z Lištiny odehrálo už dvě veřejná představení, složená především z klasických klaunských skečů. V poslední době si pak Mimo vyzkoušelo i hraní ve věznici. Po dvou experimentálních vystoupeních ve vězení Mírov, která byla jakýmsi lakmusovým papírkem možností v tomto směru, hodlají v tomto projektu pokračovat pravidelně několikrát do roka. „Byli jsme zvědaví, jak to tihle lidé přijmou a jejich upřímný smích a spontánní radost nás mile překvapily,“ říká členové souboru a Karel přidává vzpomínku: „Na konci představení, během kterého jsme také rozdávali nafukovací balónky se s námi vězni loučili podáním ruky a slovy - Ahoj klaune, děkuji ti za balónek. Uvědomil jsem si, že pro mnohé je to možná první dárek po dlouhé době a že i taková maličkost, která jim snad na pár dnů zpríjemní pobyt v cele, pro ně znamená hroznou moc. Právě to jejich nadšení a prostá vděčnost na nás opravdu hluboce zapůsobily.“

Mimo si svým laskavým humorem, vycházejícím jak už z názvu i výše zmíněného vyplývá z kombinace pantomimy, klaunády a klasické grotesky, našlo cestu i na celonárodní festivaly jako je Kolín, Litvínov a další, ale také za hranice. Úspěšně zatím vystupovalo v Německu, Rakousku, Maďarsku, Polsku a na Slovensku. Kromě pouličních výstupů, jejichž běžnou součástí je i řada náročných artistických čísel, má v repertoáru i šet samostatných autorských představení. První, Klauniády, je asi nejvýrazněji postavena na bezprostřední spolupráci s diváky, kterým tu podle klaunského slabikáře dají příležitost vyzkoušet si některé cirkusové techniky, jako je točení talířů a podobně. Z drobných etud na různá duchovní témata je složen příběh s názvem Úsměv, který vyšeš, vrátí se ti zpátky. Ten hrají Praisovi v komorní rodinné sestavě a měli s ním značný úspěch mimo jiné na Festivalu biblických a duchovních her ve slovenském Močenoku. Právě některé jeho části také uvádějí v Mírově. Základem především dětem určených Jak sluníčko přišlo na svět a Ze života pastelek je výtvarně pestré pojetí a objevování nových výrazových prostředků, přičemž scény typu narození malé zelené pastelky modrému tatínkovi a žluté mamince zaujmou nejen provedením, ale i lidsky citlivým pojetím.

Zatím posledním titulem je Trpasličí cirkus, vycházející sice z běžného estrádního triku, jímž kdysi mimo jiné Ladislav Pešek prezentoval, co chtěl říct básník verši, že chce být menší a ještě menší, který ale způsobem sobě vlastním snadno převedl přes hranice banality. Během tohoto fyzicky náročného hodi-

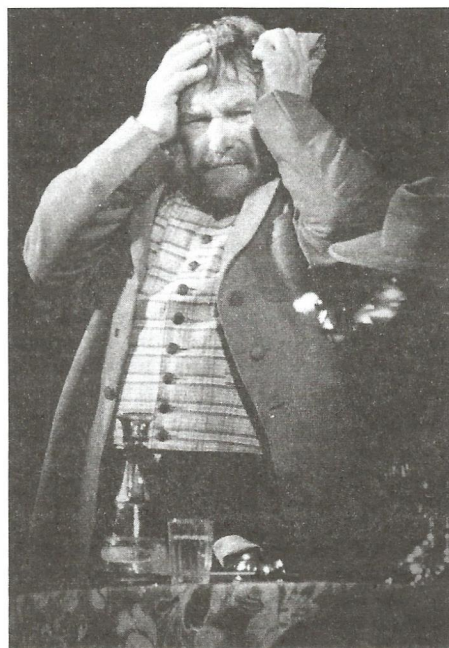
nového představení, kdy se pohybují téměř výhradně pomocí rukou, využívají nejružnější možnosti, které jim toto téma a od počátku upřímně přiznaný trik nabízí. Přibližují tak publiku vzrušující atmosféru jednoduše vytvořeného, ale věrohodně působícího prostředí cirkusového šapitó s jeho artisty, krasojedci, muzikanty, iluzionisty a samozřejmě klauny. Celou plejádu čísel, mezi kterými nechybí provazochodectví, salta, levitace a další - vše v miniaturizované podobě - pak hodlají obměňovat a doplňovat tak, jak tomu je ve skutečnosti cirkusech.

Není ani divu, že pouhé fragmenty této půvabné podívané, která měla premiéru koncem letošního května, zaujaly na loňském Jiráskově Hronově prezidenta Asociace japonských divadel Koizumiho natolik, že Mimo zajistil čtrnáctidenní turné po Japonsku. Mezi 8. a 22. červencem tak soubor vystoupil na divadelních scénách v Tokiu, Toyamě a Iši-kawě a určitě není bez zajímavosti fakt, že díky propagaci bylo na jejich představení v hlavním městě vyprodáno už měsíc dopředu.

Klaunské divadlo Mimo má dnes sedm stálých členů, mezi kterými najdeme jak ryzí samouky (manželé Karel a Jana Praisovi, Oldřich Bajer a Jaroslav Vašut), tak absolventku DAMU Irenu Schubertovou i muzikanty Vladimíra Galuska (ostravská Lidová konzervatoř) a Mikuláše Ďurka (Ježkova konzervatoř). Jejich tvorba je postavena především na bezbřehé fantazii, dětské hravosti, duchovním pozitivismu, spojených s objevováním stále nových cest a především poctivou prací, jejímž výsledkem je takřka profesionální preciznost provedení.

I po návratu z japonského turné chtějí pokračovat ve své dosavadní činnosti. K té od začátku letošního roku patří i vlastní scéna, kterou získali v nově rekonstruovaném sále Nadace pro podporu výchovy a vzdělávání Telepace, s níž už dlouho spolupracují. Především však naplňování svého hesla nebat se jít rozdávát radost tam, kde je jí zapotřebí.

Miroslav Vlček

Jiří Kubina (*17.7.1933) v aktovce A. P. Čechova „Medvěd“ v hronovském nastudování

Foto: Ivo Mičkal

Hercem nejenom z boží milosti

O talentu se v amatérském divadle často nemluví. Nikdy nikomu vlastně neříkáme, že nemá na to, co chce dokázat; tím méně pak, že na divadlo nemá vůbec. Proč bychom to také dělali, vždyť krása amatérismu je v tom, že si to může zkusit každý; šance všech jsou rovné. A tak amatérismus je na místě prvním o intencích - tedy záměrech, úmyslech, cílech. A teprve pak je o tom, jak se tyto intence podařilo vtělit do materiálu a podoby divadla.

Leč - jsou amatéři (a tak málo jich zase není), kteří to mají, jak se říká, od pána boha. Jejich talent je základem, má váhu a sílu. Je-li někdo ve východočeském regionu skutečně hercem tohoto typu, hercem z boží milosti, pak je to červenokostelecký **JIRÍ KUBINA**. Řeknu-li to ještě přesněji: je to herec charakterní, herec, jenž kreslí vnitřní i vnější podobu své postavy, přeosobňuje se do ní tělem i duší a tvoří sám sebou jiného člověka. Znovu jsem si tohle všechno uvědomil, když jsem letos na jaře viděl pana Kubinu v červenokostelecké inscenaci Lištiček. Jestliže říkám pan Kubina, tak to je pán s velkým P. Pán s velkým P, to je něco, co jsem se kdysi učil v různých kategoriích - v kabinách sportovních klubů - i šatnách hereckých. Když někdo uměl a hrál jako z partesu, byl mlčky a samozřejmě uznávanou autoritou. V herectví byl pak každý význam naprosto bezchybně na svém místě, každý vstup do situace ho rozvíjel a celek zhmotňoval jak postavu, tak její jednání ve vztahu k ostatním.

Leč, nemylně se! Tohle pan Kubina nemá jen z boží milosti. Je zatím ještě mnoho jiného; pokora před divadlem, kázeň, pracovitost, úporné a nadšené zkoušení, v němž je radost ze zázraků tvořivosti a poznání. Měl jsem to štěstí vidět pana Kubinu v průběhu zkoušek. Kdysi jsem byl např. v hronovském souboru přítomen na několika zkouškách Jiráskova Jana Roháče, jež režíroval přítel Pepík Vavříčka. Pan Kubina tam vypomáhal v malé roli - v prvním obraze byl jedním z husitských bojovníků, kteří se s představiteli panské jednoty sejdou před bitvou u Lipan. Po každé příjele do Hronova z Červeného Kostelce na kole přes kopec. Viděl jsem ho, jak se v soukromí někde v zákulisí plně soustředí, aby po každé stál na jevišti hodnou chvíli před zahájením zkoušky, aby byl vždy v okamžiku, kdy se začalo zkoušet, plně připravený, soustředěný, plnící přesně to, co se na předešlé zkoušce fixovalo, ale i okamžitě, tvořivě a nadšeně zkoušející to, co se ukázalo jako nová možnost. Nedivím se, že o pana Kubinu usilují režiséři „z kladského pomezí“. Nedivím se, že by o něj usiloval jakýkoliv režisér. On totiž pan Kubina nejenom vždycky dobře a často znamenitě zahraje postavu, ono se s ním totiž i báječně zkouší. A dobré zkoušení - když se vede - patří k dalším rozkoším, a to nejen amatérského divadla.

Nuže, P a n e Kubino, ať vám to po té pětadesátce ještě všechno dlouho vydrží, ať se vám s rozkoší zkouší, ať potěšíte ještě hodně režiséřů, ale ve výsledku i hodně diváků, kteří přes vaše herecké sdělení inscenaci uvěří.

K tomu všemu vám přeje hodně energie, zdraví a duševní svěžestí srdečně vás

Jan Císař

Převzato ze zpravodaje Divadelní HROMADA č. XXII/1998

Umělec se srdcem dokořán

Letos právě pět roků není již mezi námi bývalý dlouholetý šéf výpravy Městského divadla Zlín, akademický malíř a scénograf Zdeněk Hybler, obětavý přítel jihomoravských ochotníků.

Z. Hybler se narodil v Prostějově. Spolehlivé základy svého oboru získal za studií na Škole umění ve Zlíně, která měla i v letech německé okupace vynikající úroveň (učili tu například Richard Wiesner, Karel Hofman, Eduard Milén nebo dr. Albert Kutal) a své posluchače vedla ke komplexnímu chápání problematiky moderní tvorby. Již tehdy spolupracoval Hybler jak s místními ochotníky (patřil k nim také herec a dramatik Ilja Prachař), tak se vznikajícími filmovými ateliéry na Kudlově. Po zaměstnání v n.p. Svit věnoval se už převážně divadlu: nejprve v tehdejší Gottwaldově (návrh zdejšího prvního plakátu z roku 1946, a to k Drdovým Hrátkám s čertem), poté v Ostravě (z té doby známe i Hyblerovy výpravy k operám, operetám a baletům) a od roku 1968 opět a už trvale ve Zlíně.

Za součinnosti s mnoha režiséry od Karla Pokorného, Svatopluka Skopala a Miloše Slavíka po Aloise Hajdu vzešly četné scénické návrhy - např. k dramátům K. Čapka Matka a Věc Makropulos, Shakespearovu Othellovi, Čechovovu Strýčku Váňovi, Millerově tragédii Smrt obchodního cestujícího, Hrubínově Srpnové neděli a Křišťálové noci, ke třem hrám J. Jílka nebo k Slavíkově významné inscenaci Gorkého Měšťáků, nehledě k četným výpravám pohostinským. Charakterizoval je cit pro vyvážené architektonické i malířské zvládnutí jevištního prostoru a trvalý ohled na hereckou tvorbu. O Hyblerově mnohostranné aktivitě svědčí scénografická řešení domácích i mezinárodních přehlídek (např. každoročních festivalů populární hudby Intertalent), návrhy na expozice našich podniků v zahraničí a pravidelná účast na individuálních i skupinových výstavách až po scénografické festivaly jihomoravských divadel nebo prestižní Pražské quadriennale.

S vděčností vzpomínají Hyblerovy odborné pomoci amatérští divadelníci z Prostějova, Napajedel, Hvozdné, Zlína a několika obcí Novojičinska. Kromě praktické součinnosti s nimi uplatňoval Z. Hybler své zkušenosti rovněž jako člen rozličných přehlídkových porot. Ušlechtilý, lidsky jemný a citlivý umělec měl zkrátka své mocné srdce vždy otevřeno pro přispění druhým.

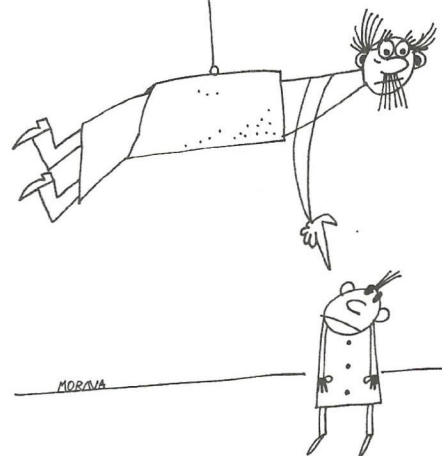
(va)

Scénografická vzpomínka

Nejen jihomoravští diváci, ale také amatérští divadelníci, zejména z východní části kraje, dobře znali dlouholetého šefa výpravy Slováckého divadla v Uherském Hradišti Miloše Součka, se kterým nejednou konzultovali své jevištní představy a plány i jejich definitivní realizaci nebo jej žádali o přímou výtvarnou účast na svých inscenacích. Před deseti roky, ještě ne pětapadesátiletý, tento pracovitý umělec svůj ateliér opustil navždy; letos si tedy připomínáme také jeho nedožitý pětadesátiny.

Miloš Souček se narodil v Lysé nad Labem. Vystudoval střední grafickou školu a ve třídě prof. K. Svolinského absolvoval Vysokou školu umělecko-průmyslovou v Praze. Od r. 1963 do r. 1981, kdy byl nucen odejít do invalidního důchodu, působil ve Slováckém divadle, se kterým byl v tvůrčím styku až do své smrti. Jako nápaditý scénograf a hlavně vynalézavý kostýmní návrhář spolupracoval M. Souček s řadou zdejších předních režisérů, zejména s Karlem Neubauerem, Hugem Domesem a doc. Milošem Hynštem. Věnoval se dramátům historickým i soudobým, s oblibou pak látkám z období secesního (srov. Wildovu konverzační komedii Jak je důležité mít Filipa). Z oblasti klasického repertoáru si připomeňme např. umělcovu scénografii k Jiráskově Vojnarce, Gazdině robě od G. Preissové nebo Maryši bratří Mrštíků. Cizí klasiku v jeho pojetí zastupovaly tituly jako Gozziho Princezna Turandot, Nestroyova báchorka Lumpacivagabundus nebo Svatba Krečinského od A. V. Suchovo-Kobyliny. Z moderní domácí dramatiky šlo kupř. o Mahenovu Uličku odvahu a Nezvalovy Milence z kiosku. Vedle každodenní aktivity na mateřské scéně, jejímž všem provozním složkám detailně rozuměl, spolupracoval M. Souček ovšem také s dalšími profesionálními divadly, a to i slovenskými.

(vz)

Jubilant z Újezda

Pětasedmdesátka si letos v létě počíhala na amatérského režiséra a herce Jiřího Doležala, předního člena známého Tylova divadla z Újezda u Brna. Od padesátých let až podnes střídá práci za režijním pultem s hereckou a v nejedné inscenaci pak dokáže zdárně spojit obojí.

Jeho soubor nejprve pěstoval klasické operety (Polskou krev, Mam'zelle Nitouche, Zemi úsměvů, Veselou vdovu atp.), v nichž si jubilant zahrál mnohé slavné role. Byl však také Mlynářem v Lucerně, Ezopem z Figueiredovy alegorie Liška a hrozny, Profesorem v Horníčkově hře Tři Alberti a slečna Matylda, poustevníkem Školastykem v Hrátkách s čertem, Hejtnanem z Revizora, Majorem v dramatinaci Vančurova Rozmarného léta.

Hlavní přínos pro Tylovo divadlo znamenaly ovšem Doležalovy režie, a to komediálních i vážných předloh. Po Schillerově tragédii Uklady a láska následovala série zejména domácích her: Tylova Tvrdohlavá žena, Štechovo Třetí zvonění, Zeyerova pohádka Radúz a Mahulena, Maryša bratří Mrštíků, Sedm výkřiků na moři A. Casony. Od počátku osmdesátých let začalo se Tylovo divadlo úspěšně prosazovat v širším měřítku: pravidelně se účastnilo jihomoravského krajského festivalu vesnických souborů v Němčicích nad Hanou a přivádělo zasloužená přehlídková ocenění. Herecky vyzrálé nastudování Staré dobré kapely J. Hubače získalo v roce 1986 cenu za režii v Němčicích, bylo vysláno rovněž na národní přehlídku do Vysokého nad Jizerou a vyznělo jako naléhavá výzva k citlivému porozumění a neokázalému přátelství mezi lidmi. Dalšího významného bodu své tvůrčí dráhy dosáhl pak J. Doležal r. 1990 Casonovou psychologickou hrou Stromy umírají vstoje. Slova španělského dramatika, že „zasévat radost do duší lidí je stejně důležité jako rozsévat obilí“ zároveň vyjadřovala životní a kumštýřské krédo skromného moravského divadelníka, jehož štafetu oddanosti Thálii ostatně mezeitim převzala jeho dcera - profesionální herečka.

(vz)

Kam kráčíš, divadlo budoucnosti? Dětský světový divadelní festival v Lingenu. 10. - 18. 4. 1998

Motto festivalu: My jsme budoucnost.

Městečko Lingen leží na severozápadě Spolkové republiky Německo. Má dlouhou historii, krásné náměstí, trochu ospalý temporytmus, a hlavně TPZ. Tedy Theaterpädagogisches Zentrum, kde se před lety zrodila myšlenka celosvětového divadelního festivalu pro děti. Letošní ročník byl již pátý. Festival se koná každé dva roky, z toho každé čtyři v Lingenu. Minulý byl v Dánsku v Kodani v roce 1996. Hlavní mozek festivalu a zároveň jeho umělecký ředitel je Norbert Radermacher, který se obklopil týmem schopných lidí, takže většinou všechno klapalo. Festivalem žilo celé městečko. Děti z hrajících souborů z celého světa (Indie, El Salvador, Uganda, Kanada, Česká Republika atd.) byly ubytovány v rodinách. Neexistuje asi lepší a účinnější způsob skutečného rozbíjení bariér mezi národy.

Ze své zkušenosti mohu porovnat tento festival pouze s Kodaní. Při letmém srovnání mě napadá hlavně větší okázalost Lingenu proti Kodani, která se zase vyznačovala větší účelností. V Kodani byly lístky na představení zdarma, bylo jen potřeba si je vyzvednout, aby z bezpečnostních důvodů nebyla překročena kapacita sálu. V Lingenu stál lístek na každé představení 6 marek. V Kodani se naprosto vše překládalo do angličtiny, zatímco v Lingenu byl první, dvouhodinový zahajovací večer pro dospělé celý v němčině. Odhadem čtvrtina sálu tím byla zcela mimo. I kdyby, byli mimo jen tři hosté, měl by to být přece důvod k překladu! Uměleckou úroveň obou festivalů mohu srovnat jen neúplně. Zatímco v Kodani jsem viděla všechna představení festivalu, v Lingenu jsem zvládla pouze část, protože jsem se účastnila celého dění ve třech různých rolích.

Role první: Divák

Z toho, co jsem viděla, mohu říct jen to, že měl Lingen dost smůlu. Především se mnoha zemím podařilo, zřejmě v dobré snaze odbourat slovo, přivést místo divadla taneční show. Gruzínci dokonce přivezli krásný taneční folklórní večer, ale kolem divadla to ani nešlo. Ale zážitek to byl. Z lehké šedi, zahalené do umělé mlhy, která byla téměř v každém představení, vystoupilo jen několik souborů. Docela příjemně se dařilo souborům z Ugandy a ze Zimbabwe, které nás diváky utáhly svou bezprostředností, rytmem a pohybem. Tancovali také a hodně, ale bylo to pořád divadlo. Dobře se také dařilo souboru z Anglie, celkem slušně Francouzům.

Opravdový divadelní zážitek na sebe dal čekat až do posledního dne. Jako první hrálo Hudradlo (Zliv u Českých Budějovic, Česká Republika, vedoucí, dramaturg, režisér atd. Mírek Slavík.). Hráli dvě kratší věci, **Beránka a **Píšťalku**. Tedy to, co vloni měli příležitost vidět účastníci Jiráskova Hronova. Během festivalu začala naše česká skupinka mít trochu obavy o to, jak bude Hudradlo diváky přijato. Kdo tohle půvabné divadlo viděl, ví, že tam nejsou nejen mlžné efekty, ale ani žádné tančení (mimo krátkého běsnění na kouzelnou píšťalku), natož výpravné kulisy a kostýmy. Navrch jsou to dvě různé věci a ještě k tomu v češtině. Naštěstí publikum bylo nejen velmi vstřícné, ale také už hladové po skutečném, pravdivém divadle, nezahlceném tisícem efektů, které mlží sdělení. Při krátké pauze mezi oběma věcmi nikdo neodešel (toho jsme se báli) a už na konci při potlesku bylo jasné, že se Hudradláci i bez umělé mlhy a tanečků moc líbili. V kuloárech se o nich mluvilo jako o nejlepším představení festivalu, a hned na místě dostali pozvání na velký festival**

KUKÁTKO DO SVĚTA

v Indii. (Kdyby vás někoho napadlo, jak získat peníze na letenky, ozvěte se co nejdřív!)

Druhým divadelním zážitkem byl soubor z Moskvy, který si vybral skutečně velký ořech. Vedoucí a režisér souboru Fedor Soukchov se se staršími dětmi pustil do dramatizace Racka Jonathana Livingstona Richarda Bacha. Tohle představení se také obešlo bez umělé mlhy, tanečků a nákladných kulis. Nebylo však přijato tak jednoznačně kladně, jako Hudradlo, protože vedoucí souboru hrál spolu s dětmi. Pro mě jako diváka umocňoval sdělení, ale byli i tací, pro které ho naopak tříštil. Ať tak či onak, neoficiální výslední nejlepšího představení festivalu zůstalo zcela zaslouženě Hudradlo.

Pohled na festival v roli druhé: Vedoucí dětské dílny

Na festivalu byly také dílny pro děti z hrajících souborů. Děti byly rozděleny po dvou z každého souboru do různých dílen. Lektoři byli pozváni z celé Evropy, od Finska po Maltu, od Anglie po Rusko. Celkem bylo dvaadvacet dílen. Většina lektorů měla asistenty, což se hned první den ukázalo jako velmi prozíravé. Mně byl přidělen krásný sálek přímo proti hlavnímu vchodu do TPZ. Během prvního dopoledne tam přišlo postupně čtyřicet lidí, kteří měli být jinde, nebo hledali někoho jiného, a které moje asistentka s grácií vyhodila, poslala správně, předala někomu jinému, prostě zabránila jim v tom, aby rozložili čtyřicet vstupů průběh dílny. První den dílny byl víc než náročný. Přišlo nám dvanáct dětí (El Salvador, Indie, Finsko, Anglie, Francie, Rusko), které mluvily pouze španělsky, francouzsky, anglicky... Takže se nedala používat řeč jinak, než jako zástupný text (který, jak známo, může nést jakékoliv sdělení m i m o informace). Vzhledem k rozdílnosti kultur nebylo možné použít ani symboly. Když se nám - s nasazením ne nepodobným kamenolomu - podařilo po hodině a půl opravdu se ponořit do skupinové práce, přišli tři Bulhaři (uměli jen bulharsky), které vyhodila jiná asistentka z jiné dílny na druhém konci města, protože patřili k nám.

Po prvním dopoledni bylo setkání všech vedoucích dílen a jejich asistentů. Z toho, co se tam povídalo, bylo jasné, že si užívali všichni stejně hezky, jako my. Organizátoři operativně navrhli přejmenovat dílny na trénink přežití, neboť je to přiléhavější, a lektoři by příště věděli, do čeho jdou.

Pohled na festival v roli třetí: člen stálé komise AITA - IATA pro děti a mládež

Jedna ze dvou komisí mezinárodní organizace pro amatérské divadlo má osm členů, z toho pět z dřívějších a tři nové, kteří by měli přinést nové nápady a pomoci práci této komise oživit. V praxi to bohužel vůbec není tak jednoduché,

protože pár skalních členů vůbec žádnou změnu nechce, dokonce to vypadá, že se jí bojí jak čert kříže. Naštěstí to nejsou všichni. Stejně ale prosazení sebemenší změny, nebo jen rozšíření zaběhlých věcí vyžaduje spoustu času, energie a diplomacie. V Lingenu se to projevilo několikrát. Nejdříve jsme se pokoušeli nalézt odpověď na to, proč má Lingen takovou smůlu co se týče úrovně představení. Vysvětlila jsem, jaký je systém regionálek a festivalů u nás a že to by možná byl způsob, jak zvednout úroveň světového festivalu. Protože většina představení neprošla žádným předvýběrem doma (protože nebylo jakým) a přihlásili se na světový festival tak, jako my se v Čechách hlásíme na předregionální přehlídky. Tím jsem způsobila velký šok dánské kolegyni, která byla blízko mdlobám se slovy: „Kdyby se mělo nominovat z regionálky jedno představení dále, celé dětské divadlo v Dánsku by ztratilo smysl.“ Možná?

Problém také nastal při konstatování, že jak v Lingenu, tak i dva roky před tím v Kodani, nebylo jediné loutkářské představení. V některých zemích přece chtějí „vidět rozradostněné dětské tváře na jevišti!“ Naštěstí někteří kolegové jsou pružnější a skutečně hledají, jak pomoci věci posunout kupředu.

Výběru představení pro festival v Lingenu se zúčastnili na pozvání organizačního výboru také dva členové komise. Naštěstí zrovna lidé objektivní a pružní. Vybrání byli komisi proto, že byli jediní, kdo měl v té době čas. Z toho, co říkali, bylo jasných několik věcí. Za prvé to, že některé soubory byly vybrány s úplně jinou inscenací, než nakonec hráli. Pak také to, že úroveň žadatelů byla tak nízká, že organizátoři rozesílali osobní dopisy typu „Prosím tě, Vašku, nevíš o nějakém slušném dětském představení?“ svým známým po světě. A také to, že hlavní roli ve výběru na festival skutečně hrála úroveň představení. Vedlejší roli pak část světa, ze které pochází soubor. To mě osobně potěšilo, protože mezi davem se - jak už to bývá - šuškal leccos.

Jednání stálé komise se bohužel časově krylo nejen s odpočinkovým volnem pro lektory dílen, ale i s některými představeními.

V Lingenu se také zúčastnila jedna z konkrétních věcí z předešlého pracovního setkání stálé komise. Podařilo se, aby pět českých studentek tvořivé dramatiky odjelo na festival pracovat jako asistentky v dílnách. Měli zdarma ubytování, stravu, některé vstupenky a nahlédnutí do jedné z dílen nejlepších evropských lektorů. Nezbyvá než si přát, aby právě těchto konkrétních akcí přibývalo co nejvíce, protože pak má práce komise viditelný smysl.

Zamyšlení ve třech rolích nad tím, proč měl Lingen smůlu?

Těžko říct. Rozhodně to nebylo nepečlivostí organizátorů, protože celý štáb pracoval s příslovečnou německou důkladností. Pamatovalo se na děti, na dospělé, dokonce i na odpočinek.

Jediný problém byl v tom, co nás ze všech koutů světa přivedlo na týden do Lingenu v představeních. Protože by vlastně měly reprezentovat to nejlepší v současném dětském divadle na Zemi.

Přesto, že celková úroveň festivalu nebyla nijak hvězdná a ve srovnání s Kodaní před dvěma lety byla dokonce o hodně slabší, měla většina představení, které jsem v Lingenu viděla, některé společné jmenovatele. Když opominu již zmiňované mlhy a tance, velmi patrná byla snaha po dorozumění s ostatními. Snaha o předání výpovědi o sobě, o zemích, ve kterých žijí děti na přelomu tisíciletí, o jejich vlastních kořenech, ze kterých vyrůstají a o problémech, které je obklopují spolu s okolním světem. A to není málo. Přesto, že se často nepo-

dařilo najít šťastný klíč k jevištnímu zpracování, snaha o pocitovou a otevřenou výpověď o sobě, svém světě, svých problémech, radostech a maléřech byla patrná téměř u všech představení. V tom je zřejmě také odpověď na to, proč bylo tak bezvýhradně a nadšeně přijato představení Hudradla, kterému se podařilo právě tato témata převést s minimem použitých prostředků do čistého, působivého, čitelného a sdělného jevištního tvaru.

Po světovém festivalu amatérského divadla dospělých loni v Monaku, kde bylo české představení také vrcholem přehlídky, je to podruhé, kdy české divadlo obstálo ve srovnání se světem na výbornou. Zbývá se tedy jen těšit, kdy, kde a kdo to bude potřeť.

Radka Svobodová

9. DIVADELNÍ DNY EVROPSKÝCH KULTUR V PADERBORNĚ

Od roku 1982 každé dva roky hostí provinční městečko Paderborn v Severním Porýní-Westfálsku volné a neprofesionální divadelní soubory. Prvých sedm ročníků se uskutečnilo pod názvem Paderbornské divadelní dny. Bohatá zahraniční účast z nich činí skutečný mezinárodní festival. V prvních sedmi ročnících zde z bývalého Československa hostovaly výhradně slovenská amatérská divadla (Šuplík, Partizánské, Ludus, Lano), v osmém účinkoval první český soubor (Rádobydivadlo Klapý s Ukutným Lorcou). Pro devátý ročník si umělecký ředitel festivalu Franz-Josef Witting vybral na loňském Jiráskově Hronově brněnském Studio dům a jejich inscenaci Arlekino věvodou britským aneb Král Leyr a jeho tři dcery neboli Zkamenělý princ. Ve čtyřech hracích dnech se představilo čtrnáct souborů z devíti evropských zemí (Belgie, ČR, Francie, Irsko, Litva, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko). Pro zpravodajskou přesnost musím uvést, že poslední dvě představení (maďarské a polské) jsem neviděla.

Ambicí pořadatelů festivalu, z nichž na prvním místě stojí republikový a celoněmecký Svaz amatérských divadel, je ukázat různé druhy a typy amatérského divadla a divákům představit různé žánry. Vedle sebe se objevují divadlo činoherní, taneční, loutkové, hrané mládeží, dospělými i seniory, komedie vedle tragédie, projekty, v nichž je divadla používáno jako prostředku. Tříčlenný lektorský sbor každé dopoledne diskutoval o inscenacích minulého dne. Pravidelně se scházelo cca třicet zájemců, mezi nimiž převažovali senioři. Byli tak aktivní, že je pořadatelé museli napomínat v obavě, aby neotrávili ostatní. Považuji za chvályhodné, že se festival neuchyluje pouze k tzv. diváckým tutovkám a že dává šanci inscenacím z hlediska diváka složitým. I když všechno nevyšlo, tak jak si aktéři přáli, každá inscenace byla něčím zajímavá a přinesla podněty a inspiraci. Z tohoto pohledu byl 9. ročník rozhodně vydařenější než ten předcházející.

Patrně vrcholem festivalu byla inscenace hry T. Williamse *The doomed home* (Osudný dům, další název hry *The property condemnation*) litevského souboru Aglia z města Telsiai. Komorní drama setkání děvčete Willi a chlapce Toma označil Williams leitmotivem „je lepší dobře umřít než špatně žít“. Dívka pohybuje se mezi realitou a iluzí, vypráví chlapci o svém životě. Žije sama v polorozpadlém domě na nádraží, domě, kde postupně zemřela celá její rodina. Touží tancovat jako její sestra, touží po přátelství a lásce. Setkání s Tomem jí na chvíli přináší iluzi štěstí. Nemá však už sílu z této iluze procitnout. Především herecký výkon mladičké představitelky Willi, střídání činoherního plánu se zadní taneční projekcí, která vytváří atmosféru snu a zajímavé světelné scénické obrazy učinily z tohoto představení velký zážitek. Ani se nechce věřit, že se v rolích představitelů obou mladých lidí střídají postupně členové souboru. Vedoucí a režisérka však říká, že jde o psychicky náročný kus a že je nechce přetěžovat. Musím poznamenat, že soubor s touto hrou hostoval loni v Monaku a že rozhodně takový zážitek jako v Paderbornu nepřinesl. Průměrný věk členů litevského souboru je patnáct let.

Jediné, co bych snad chtěla souboru vytknout, je použití obehnaného Vangelisova Vyhnání z ráje jako scénické hudby. K strhujícímu příběhu a lidsky přesvědčivým výkonům herců je to trochu laciné.

Dalším zážitkem bylo **irské představení hry Arthura Kopita Zpívej mi otevřenými okny** (Sing to me through open windows) Haulbowline Theatre group z Corku. Melancholický příběh starého kouzelníka, jeho sluhy (udělaného jako klauna) a chlapce Andrewa, který již pět let dělá kouzelníkovi jediné publikum jeho soukromého představení. Hybatelem děje je však ve skutečnosti klaun=dábel. On rozhoduje o starém kouzelníkovi a chlapec je pouze naivním pozorovatelem. Melancholie, dábelsky krutá vnější laskavost a naivita byly patrné nejen ve vedení všech tří postav, ale také v jejich vnějších attributech jako byly masky a líčení, kostýmy apod.

Rusové (studio Predel ze Skopinu) přivezli dvě aktovky. **Podivná žena** (Čudnaja baba) ruské postmodernistky Niny Sadur, **Puškinovu hru Mozart a Salieri**. Drama Niny Sadur známe z provedení různých ruských souborů. Této skupině se podle mého názoru nepodařilo vyjádřit tajemnost příběhu, jeho nadčasovost. Setkání podivné ženy a dívky Lidy v bramborovém poli, jeho peripetiím a tragickému konci patrně málokdo z přítomného publika porozuměl. Ostatně expresivita výrazu a místy až hlasová křeč obou představitelů byla příliš monotónní. Puškin byl více než dobrý. Rusové ozvláštnili příběh tím, že Salieriho hrál dospělý muž (také režisér), zatímco Mozart je devítiletý chlapec (v civilním životě syn představitel Salieriho). Tím režisér zvýraznil osudovou nevyhnutelnost nenávisti Salieriho, který tuší, že Mozart je duše hudby a že ho fyzicky může zabít, avšak tím zabije navždy i duši a jemu zůstane prázdnota. Třicet minut hereckého koncertu podkresleného Mozartovou hudbou vyvážilo otazníky nad první částí.

Z německých produkcí bych se chtěla zmínit o inscenaci **Genetových Služek Studia Pulheim**. Na zajímavé scéně, kde stojí mnoho krejčovských panen, na některých z nich jsou šaty, do nichž se posléze postavy oblékají, se odehrává drama dvou žen = služek a jejich paní. Ženské postavy služek jsou zdvojeny mužskými postavami, ženský a mužský svět se odděluje, spojuje, příběh dostává řadu dalších tónů - lesbických, homosexuálních a transvestitních. Sadomasochistická hra o moci, vydírání a násilí a vzájemném potupení byla divadelně dobře udělaná.

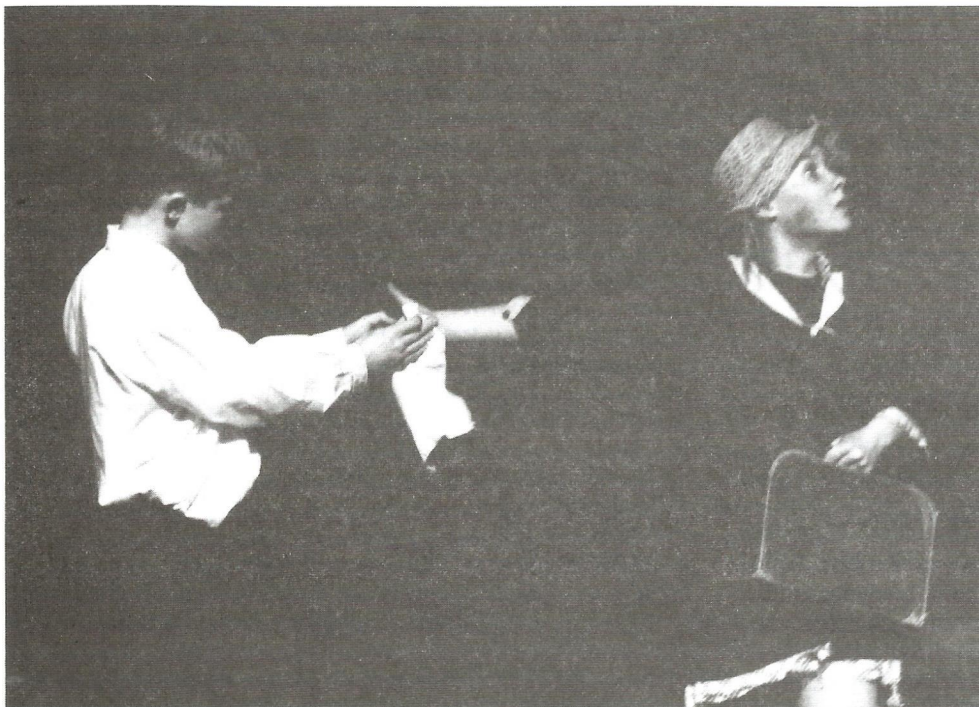
Kromě čistě divadelních produkcí jsme viděli společný

německo-francouzský projekt nazvaný **Květen 1917**, věnovaný 1. světové válce. Dvě divadelní skupiny (Theater der Jugend, Paderborn a Théâtre le Petit Seux, Coulaines) pod režijním vedením Marcela Cremera, známého režiséra divadla Agora z belgického Saint Vithu připravily jevištní koláž z výpovědí velmi starých pamětníků 1. svět. války z obou zemí a divadelních scén, z nichž některé (zvláště vrcholná scéna, v níž je zobrazena bitva u Verdunu jako souboj rajčat a vařených brambor ukončený naprostou zkázou - brambory i rajčata rozdupané vytvoří kluzkou hmotu, která slouží jednak jako materiál na svérázné koulování, jednak vytvoří jakoby ledovou plochu, z níž vstát nikdo nemá šanci) mají podobu happeningu v jeho takřka klasické podobě. Osmdesátiminutová produkce byla působivá a nepochybně o tom, že v mladých lidech stejně jako v divácích vyvolává stejné emoce - ve válce prohrávají všichni.

Co dalšího bylo letos v Paderbornu k vidění. Scénická montáž textů klasické německé i světové literatury (mj. Goethův Faust, Balady H. Heineho, verše W. Shakespeara) do jakési duchařské komedie v podání seniorského divadla z Düsseldorfu. Byli hrávi, pamatovali si obrovské klády textu a na scéně se pohybovali velmi přirozeně. Dokazovali, že slovo amatér pochází z latinského amare = milovat. Taneční divadlo (Theater sprechende Körper = divadlo mluvících těl) z rakouského Salzburgu (Fliege, liege, geh - Leť, lež, jdi) vypráví o obrovské touze člověka naučit se létat. Bylo to místy poetické (vějíře vytvářely krásné obrazy), místy stereotypní (opakovaly se stále tři, čtyři pohyby). Rovněž v užívání výtvarných prostředků jako obličejových masek, světla a stínu, vějířů a květín bylo možné najít obojí. Zároveň tyto prostředky odkazovaly ke zdroji inspirace - k tradičnímu japonskému divadlu Kabuki. Skupina La Trappe z Orsay (Francie) přivezla dvě Labichovy aktovky (Moje Isménie a Edgar a jeho komorná). Ukázaly, že silnou stránkou současného francouzského divadla je herectví. Schopnost udržet stylizaci postavy, nadsázky a sebeironie jsou obdivuhodné. U nás známá německá skupina Theaterkiste Siegen (hostovala s Gilgamešem) ztvárnila vlastní dramatizaci románu Christy Wolfové Kasandrin boj o Tróju. Využívala prostředky dramatické hry, která vznikala, rozvíjela se a zanikala přímo před diváky. Hojně používali znaků, řeči těla, rezignovali na dekorace a kostýmy. Klíčové monology a dialogy byly opakovány také anglicky a francouzsky. Princeznu Bammel belgické Agory uváděl také v loňském roce festival v Rudolstadtu a AS o tom referovala. Kabaret Opuštění všemi dobrými duchy seniorské skupiny Theater der Erfahrungen z Berlína je jako mobilní divadlo určen pro nemocnice, domovy starých občanů a také tam jistě funguje lépe než na jevišti v Paderbornu. Potřebuje bezprostřední kontakt s divákem, a ten chyběl. Přiznám se, že chvílemi mně přišlo až necudné se na to dívat, zdálo se mi, že se dívám klíčovou dírkou. Maďarské ani polské představení jsem neviděla, navíc prý v obou případech uváděli něco jiného než co bylo v programu.

A jak se líbila česká variace Huberta Krejčího a spol. na komedii dell'arte? Publikum ocenilo především množství a zajímavost non-verbálních prostředků. U těch verbálních byl jeden problém. Brněnští hru uvedli v angličtině. Občasné výpadky paměti a jiný rytmus tohoto jazyka nemohly neovlivnit temporytmus představení, které bylo o půl hodiny delší než by mělo být. Takže i když klobouk dolů a pochvala za odvalu, na druhé straně by patrně uvedení v češtině souboru neublížilo. Pan Witting, který si Arlekina vybral, byl trochu zklamán.

Lenka Lázňovská

Patrně vrcholem festivalu byla inscenace hry T. Williamse "Osudný dům" litevského souboru Aglia
Foto: Filip Lašut

Chci udělat dobrý festival - rozhovor s F. J. Wittingem z Paderbornu

Franze-Josefa Wittinga, předsedu Svazu amatérského divadla Severního Porýní Westfálska, znají mnozí čeští amatéři osobně. V roce 1996 byl hostem Krakonošova divadelního podzimu, o rok později navštívil Jiráskův Hronov. Je zakladatelem a uměleckým ředitelem Evropských divadelních dnů v Paderbornu. Je rovněž šéfem Divadla mládeže, jenž je volnou součástí Vlastenecké scény v Paderbornu, která v roce 1997 oslavila padesáté výročí své existence. F. J. Witting je podepsán pod některými divadelními projekty, vznikajícími ve spolupráci mladých Němců a Francouzů. Jeden z nich Květen 1917 o nesmyslnosti války byl uveden na letošním festivalu v Paderbornu a píše o něm na jiném místě AS. Za nejlepší inscenaci svého souboru považuje pan Witting Chlapce v autobuse. 126 představení ve speciálně zařízeném autobuse, který ujel 30 tisíc kilometrů, viděli diváci ve Francii, Švýcarsku, Belgii, Rakousku, Litvě a na Slovensku. Jak se dělá mezinárodní festival a další otázky položila redakce panu Wittingovi v průběhu letošního festivalu.

Festival v Paderbornu se letos koná již po deváté. Vždy má bohatou mezinárodní účast. Jak se dělá takový festival? Stojí na počátku otázka peněz nebo koncepce.

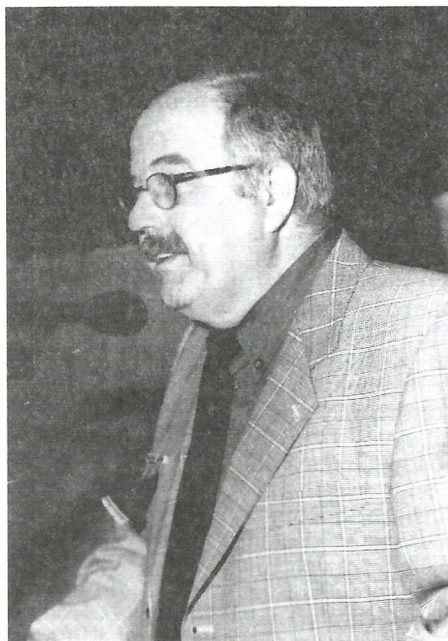
Oboje je důležité. Koncepce a peníze jsou spojené nádoby, jedno ovlivňuje to druhé. Např., abych dostal příspěvek ze Spolkového ministerstva pro rodinu, musím pozvat seniorský soubor. Nejlépe několik. Nemám na to, abych mohl pozvat početné skupiny s velkými inscenacemi, a to ani z Německa. Peníze prostě hrají a budou hrát vždy rozhodující roli a své koncepční představy musím vždy trochu korigovat. Snažím se však, aby mě nedostaly do rohu.

Programové rady českých festivalů většinou chtějí nějakou záruku, že pozvané zahraniční inscenace jsou kvalitní a tudíž inspirativní. Jak si s tím poradí Paderborn?

Není to trochu alibismus? Nikdo nemá na to, aby objel byt jen okolní státy a vybral si to nejlepší. Pozvání ode mne (= od Svazu) dostanou partnerské zahraniční organizace (v ČR České středisko AITA/IATA - pozn. redakce) a musím spoléhat na to, že Paderborn, jeho kvalitu a podmínky znají a vyberou dobře. Samozřejmě, že jsem uvítal možnost vybrat si z českého divadla přímo na Jiráskově Hronově. Ale to je výjimka.

Dá se Jiráskův Hronov a Paderborn srovnávat? Existují shody a rozdíly?

Udělám to, i když si nemyslím, že je to

Franz-Josef Witting na snímku Filipa Lašuta

podstatné. Hronov je přece především domácí festival, na němž se setkává česká špička, Paderborn je mezinárodním festivalem. Rozdíly vidím v délce trvání - týdenní festival (Hronov) ve srovnání s pětidenním (Paderborn) má jiné možnosti a jiné dimenze. Ohromné v Hronově je dopad do města. Město žije festivalem, lidé jej považují za svůj. Také pořadatelé na místní občany myslí a počítají s nimi. Mám na mysli produkce v parku, závěrečný ohňostroj atd. A shody? Pořadatelé obou festivalů by si jistě dobře rozuměli, oběma jim jde o stejnou věc, mají stejnou prestiž, totiž udělat dobrý festival.

V České republice existuje škála celostátních jednodruhových festivalů završených Hronovem jako scénickou žatvou. Chybí zde však skutečné mezinárodní festivaly amatérského divadla. V Německu je to naopak. Chybí prestižní celostátní festival. Chybí opravdu?

Po dlouhé době se před třemi lety uskutečnil v Drážďanech první celostátní festival amatérského divadla. Uspořádaly jej společně tři spolky (BDAT, BAG a ATV). Poslední z nich, který sdružoval divadelníky z nových spolkových zemí, se však rozpadl a tím zatím zanikl i festival. Hledáme nového pořadatele. Je totiž lehčí získat peníze na atraktivní mezinárodní festival než na domácí akci. Já si myslím, že nám festival typu Jiráskova Hronova opravdu chybí. Máme mnoho divadelních skupin, které nemají žádnou možnost srovnání, porovnání, vzájemné inspirace. Národní festival poskytne ucelenou informaci, jak amatérské divadlo v zemi vypadá, jaké jsou jeho trendy, co potřebuje. Také bychom lépe mohli vybírat reprezentaci na prestižní akce v zahraničí.

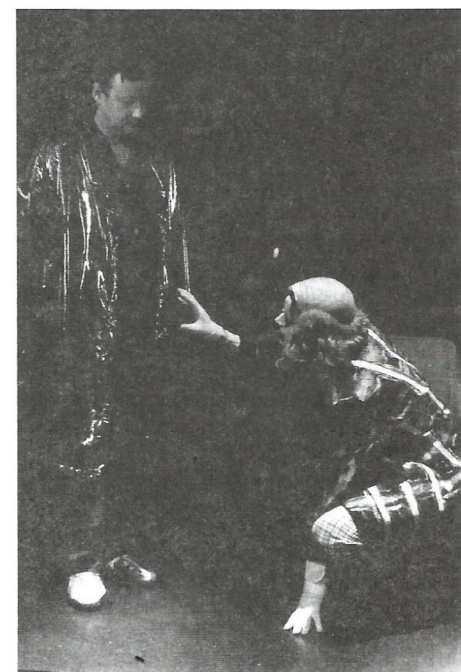
Mohu se zeptat, co stojí festival v Pa-

derbornu a jaké má finanční zdroje?

Přátelům divadelníkům to prozradím. Festival stojí cca 110 tisíc DM. Dvacet procent z této částky hradí sponzoři, především bankovní domy a nadace. Nemáme žádného generálního sponzora. Podstatnou část poskytují veřejné zdroje, tj. ministerstva na spolkové úrovni a na zemské úrovni. Město dává zdarma k dispozici veškeré prostory včetně obrovské Paderhalle. Nedostáváme však od města žádné finanční prostředky.

V loňském roce jste byl s delegací Svazu německých amatérských divadel (BDAT) v Maroku, hostitelské zemi příštího světového festivalu. Dá se usoudit, jakým hostitelem Maroko bude?

Upřímně řečeno neumím si vůbec budoucí světový festival v Maroku představit. Nemám strach o vhodné prostory. Maročané jsou schopni rychle akumulovat kapitál a pokud to bude nutné, postaví třeba těsně před festivalem další divadlo či hotel. Rozhodující však bude atmosféra země. Musíme počítat s úplně jinou mentalitou. Např. samotná žena na ulici nebo děti bez dozoru jsou naprosto vyloučené jevy. Islámská víra zapovídá veřejné polibky a veřejné účinkování žen. Proto pro

Zážitkem bylo irské představení hry A. Kopita "Zpívej mi otevřenými okny"
Foto: Filip Lašut

marocké amatérské divadlo jsou charakteristickým jevem mužské inscenace. Patrně organizátoři počítají s tím, že festival a celé dění kolem bude uzavřenou záležitostí. Na druhé straně je město El Jadida turistickým centrem. Jistě je festival obrovskou příležitostí pro africké země, těm ostatním přinese řadu problémů. Uvidíme, nechme se překvapit.

Děkují za rozhovor. Uvidíme se na letošním JH.

připravila Lenka Lážňovská

PROFESIONÁLNÍ AMATÉRSKÉ DIVADLO aneb KAZINCBARCIKA '98

XIV. ročník Divadelního festivalu Istvána Horvátha v maďarské Kazincbarcice byl letos maďarskou národní přehlídkou amatérského divadla a současně i festivalem mezinárodním, a to v rozsahu oproti minulým ročníkům mimořádném. Festival se v Kazincbarcice koná pravidelně každé dva roky od roku 1972 a je příležitostí k soustředění nejzajímavějších maďarských amatérských divadelních inscenací, k jejich odbornému hodnocení a ke konfrontaci s hostujícími zahraničními soubory. Podobně jako náš Jiráskův Hronov s tím, že zde není uváděna produkce loutkářská a divadlo hrané dětmi. Charakter festivalu a jeho rozsah odpovídají však v nejednom ohledu spíše někdejšímu podhradskému FEMADu. Týká se to i výběru inscenací. Nejde zde o vyústění postupových soutěží v nejrůznějších druzích divadla, nýbrž o svobodnou dramaturgickou skladbu. Tou je pověřován jediný muž - dramaturg festivalu. Je jím již po několik ročníků Tibor Soltészky, sekretář Maďarského divadelního svazu. Inscenace domácích souborů má možnost ověřit bezprostředně, u cizích mu nezbyvá, než dát dílem na reference svých zahraničních přátel a spolupracovníků, dílem na vlastní nabídky souborů vyzvaných zemí. Tak se v Kazincbarcice mj. letos objevil bez ověření a doporučení i slovenský soubor.

Jakkoliv si pořadatelé zakládají na tom, že festival v Kazincbarcice je neformálním, alternativním a všem oficiálním strukturám vzdáleným, jeho letošní zahájení provázely docela oficiální a tradiční akty. Starosta města uspořádal recepci pro zástupce souborů a početný tým zahraničních pozorovatelů, hrála se státní hymna, byly dlouhé projevy, zdvojnásobené tlumočením do angličtiny. Podtržen byl mezinárodní charakter festivalu a potvrzen výřek těch, kdo letos v Kazincbarcice vystoupí, tj. i souborů z „Československa“, jak pravil starosta města. Divadelní sál o velikosti tak asi Jiráskova divadla v Hronově byl přitom zaplněn sotva z poloviny. V úvodních projevech mne zvláště zaujalo několikrát opakované slovní spojení „*profesionální amatérské divadlo*“, v němž byl akcent na prvním slově. Protože jsem se tu před šesti lety mohl přesvědčit o vysoké úrovni maďarského amatérského divadla na vlastní oči a protože jsem se dozvěděl, že poslední ročník byl obzvláště vydařený, pochopil jsem to jako oprávněné nadšení ze stavu, který známe z poměrů v českém divadle 80. let.

Inscenační výsledky uvedené na letošní přehlídce napovídaly však cosí o proměně tohoto stavu. Patrně nastala situace, kterou jsme zažili u nás v amatérském divadle počátkem 90. let (a která stále doznívá). Tehdy se prostředky tvůrců a jejich vybavenost pro ztvárnění všepřítomných lidských témat a pro využití co nejširší palety žánrů počaly jevit jako nedostatečné. To, s čím inscenátoři vystačili pro divadlo-politikum, bylo najednou velice málo na to, aby bylo možné dostát estetickým nárokům na divadlo jako umělecký druh. Situaci navíc zproblematizoval odchod mnohých předních vedoucích tvůrčích osobností souborů do jiné sféry zájmu.

Zdá se, že důvod obsazení programu přehlídky z poloviny zahraničními soubory netkví pouze ve chtění rozšířit vřelost festivalu, ale má své příčiny i v tom, že se zkrátka doma nedostatek kvalitních inscenací. A tak jsme z 16 inscenací viděli 8 maďarských, po dvou litevských a rumunských a po jedné české, slovenské, finské a venezuelské. V programu převažovalo činoherní divadlo, představené deseti inscenacemi. Z toho bychom u nás nejméně čtyři označili jako netradiční. V celkovém počtu činoherních inscenací se skrývají jedna pro děti a jedna lidového divadla, uvedená venkovským souborem. Tři produkce náležely do oblasti pohybového divadla, dvě do divadla tanečního a jednou se v programu objevila opereta. V inscenacích měla evidentní převahu závažná společenská či existenciální témata nad tituly, u nichž je prioritou pobavit a kterých byla sotva třetina.

Festivalová představení se uskutečnila v divadelním sále a v improvizovaných prostorách v kulturním domě a v aulách či tělocvičnách dvou kazincbarcických škol. Jednou byly použity venkovní prostory.

ODBORNÝ MÍTINK čili POROTA

Všechna představení byla reflektována na tzv. odborném mítinku, tj. období našich rozborových seminářů a hodnocení odbornou porotou. Po několik ročníků stabilní porota, složená ze dvou režisérů (Tamás Ascher, Tamás Fodor) a jednoho dramaturga-kritika (István Nánay), nechala vždy první slovo auditoriu, aby vyslovilo svůj názor a poté se ujala své role tak, jako je tomu běžné na našich divadelních přehlídkách. Nutno podtrhnout, že nikdo „nechodil kolem horké kaše“, hovořilo se bez otálení a otevřeně. Své slovo dostali vždy také inscenátoři. Podobně jako na většině našich soutěžních přehlídek měla i zde porota úkol vyhodnotit festival jako celek slovem i přiznáním ocenění nejlepšímu. Letos se rozhodla neudělit tzv. hlavní cenu, čímž se snažila vyjádřit, že inscenační výsledky nebyly rovnocenné těm z předchozího ročníku. Udělila 3 hlavní ceny po 50 tis. forintech a 4 zvláštní ceny po 5 tis. forintech. Komu, to se dozvíte z následných řádků, informujících o jednotlivých inscenacích. S radostí mohu předznamenat, že **jedné z oněch tří cen se dostalo našemu Bílému divadlu z Ostravy za inscenaci Ty, který lyžuješ, která zaujala jak diváky, tak odbornou porotu.**

Nabyl jsem dojmu, že festivalovými diváky byli pouze divadelníci. Ačkoliv byla cca 45 tisícová Kazincbarcika doslova oblepena párově ideovými a programovými plakáty, nebyla návštěva místních obyvatel valná, byla-li vůbec nějaká. Apropos, při představení Bílého divadla byly téměř dvě třetiny sedadel prázdné. A nejen při něm. Paradoxně pak reflexi na inscenaci vyslechlo o hodně víc lidí, než ji vidělo. Následně vyvstal i požadavek představení opakovat. Žel, nebylo to možné, neboť část souboru odcestovala domů.

KDO, CO, O ČEM a JAK

Slovensko - Taneční divadlo Style při MsKS Bánovce n. Bebravou

Juraj Lech - Teresa "1775"

Představení věkem velice mladého kolektivu bylo uvozeno tímto mottem v programu: „Poslední německý soud skončil popravou jistě Anny Marie Schwangelové roku 1775. Další rozsudky za čarodějnictví už nebyly vyneseny. Velký hon na čarodějnice alespoň úředně skončil.“ Inscenace bánovského souboru je pokusem o paralelu inkvizičních praktik a chování lidí pod jejich jhem do dnešních dnů a obsahuje apelativní náboj. Tam, kde taneční výrazové prostředky přináší konkrétní významy, tam vznikají působivé obrazy a významutvorná spojení. Žel, v inscenaci převažuje obecnost a modelovost, která odvádí diváka od soustředěného vnímání. Připomeňme-li sekvence, které lze vnímat jako choreografická klisé, připomínající nepřilíš vynalézavá vystoupení tzv. souborů moderního tance, ba dokonce až spartakiádní vystoupení, výsledný dojem je spíše rozpačitý, než budící zájem o nesporně závažné téma.

Maďarsko - Divadelní skupina Ďábelský kroužek, Kistarca

Kralovic kasár

Mladý studentský soubor, vybavený řemeslně i pokud jde o jevištní fantazii, líčí příběh dvou novomanželů, který vypovídá o jejich přístupu k životu, o jejich životních předsevzetích, tužbách a nadějích. V inscenaci je využito prvků vyprávěného divadla, demonstrace a grotesky. Pozoruhodnou je práce s rekvizitami. Instrumentář kuchyně, zejména nádobí a různé kuchyňské pomůcky se proměňují před

zraky diváků ve významotvornou výpravu. Roviny vyprávění a demonstrace se prolínají až k závěrečnému působivému obrazu, v němž životní partneři po všech půtkách sní, co si navzáli. Ona vezme rendlík z vařiče, na němž se po celou dobu představení in natura vaří a podá talíř s chudým menu svému partnerovi. On jej po zaváhání přijme. Ona usedá stranou, aby svůj díl snědla varečkou přímo z rendlíku.

Maďarsko - Soubor Hattyú gárda, Budapest **Kolektiv souboru pod režijním vedením Gábora Dióssi - Sněhurka**

Soubor připravil svou inscenaci účastníkům festivalu nevšední zážitek. Ve velké aule jedné ze škol vymezil asi tak desetinu prostoru pro diváky a zbytek pro svou produkci. Toto mé odhadované prostorové skóre není však přesné, neboť jsme si jako diváci dílem užili prostor auly celý. Vstup na produkci totiž probíhal celým sešerelým a členěným sálem, jehož podlaha byla bezezbytku pokryta vonícím senem a prostor zabýlen narezanými „živými“ větvemi a stromky. Sekundárnost přírodního prostředí byla dotvořena vycpanou zvěří a ptáky.

Vlastní hra započala diaprojekcí a vyprávěním známé pohádky o Sněhurce. To se záhy proměnilo v divadelní traktování příběhu: ve scénu královny před zrcadlem, v pokyn myslivci k odvedení Sněhurky do hlubokého lesa, jejího zabití a přinesení důkazu. Cesta myslivce a Sněhurky lesem. A ejhle,

Bílé divadlo Ostrava náleželo v Kazinbarcice k nejúspěšnějšímu. Jeho inscenace „Ty, který lyžuješ“ obdržela jednu ze tří předních cen.

Foto: Ivo Mičkal

vybočení: Kdosi - muž tu na běloskvoucím pozadí vyjadřuje obět. V zápětí však předává jakoby štafetu Sněhurce a asistuje myslivci v jeho poslání. Myslivce vráží do Sněhurky nůž, zpoza bílé plachty, pod kterou Sněhurku uložili, crčí krev. Následuje vyjmutí jater z rány a tamtéž vložení klobásy, na kterou se před tím nechala Sněhurka nachytat. Sněhurka ze sebe vymačká zbytek krve a odchází s oběma muži aby byla očištěna a uzdravena vodou ze sudu se sifonem a uložena do růžového domečku s růžovým prasátkem. V tom již trpaslíci staví svůj dům. Muž, původně představující obět a poté asistující myslivci, zůstává v domě namísto Sněhurky. Myslivce odevzdává královně důkaz - játra vyňatá ze Sněhurky. Královna znovu před zrcadlem a další pokyn k likvidaci Sněhurky. A musím teď hodně přeskochit, neboť líčení příběhu by zabralo mnoho místa. Ostatně, v zásadě opisuje ten pohádkový, jen prostředky zhouby jsou rafinovanější. Až přijde na řadu jablko, do kterého si muž-asistent-Sněhurka

nakonec vlivem vyvstálé situace nekousne. A opět sud se sifonem - očištění a teď už zjevný křest. Měnění vody ve víno, poslední večere Páně, zrada a uzavření až dosud průhledných zdí domu černým igelitem, trnová koruna, plivání trpaslíků na krále božského, ukřižování, omývání ran a usednutí muže-asistenta-Sněhurky-Krista na levé rameno myslivce všemohoucího. Následuje diaprojekce a dovypovězení příběhu k závěrečnému happy endu: Královna-Sněhurka si vzala za manžela představitele Krista a vše je O.K. Pak režisér odvádí diváky po jednom z domu trpaslíků, v němž vlastně byli spoluúčastníky dění. Cestou ze sálu se diváci setkávají s hlavními postavami hry, které tu zůstávají v prostoru jako mementa: s ukřižovaným Ježíšem se svítící trnovou korunou, s Jidášem, chyceným jako liška do pastí, s mrtvým myslivcem, který si zahrál na boha a konečně s oběšenou Královnou-Sněhurkou. A teď diváku, co s tím: Kristus je ukřižován, Jidáš je v kleci, Bůh byl zabit, Královna se oběsila a trpaslíci žijí klidně dál. A nebo je to jinak? Ať tak či onak, patrně nikoho nenechalo představení chladným, přinejmenším proto, že se bylo na co koukat, že bylo o čem přemýšlet. Ostatně, získalo po právu jednu z cen festivalu.

Litva - Malé divadlo, Kelme **Regimantas Kaskauskas podle litevské lidové pohádky - Stříbrný čertův nos a Mikasa**

Při sledování představení mne napadaly všechny charakteristiky, které se vztahují na slušný průměr našeho činoherního divadla pro děti.

Litva - Divadelní studio **Jurmala** **August Strinberg - Pelikán**

Velice pěkné nastudování Strinbergovy hry, kterou napsal v r.1907 pro své Intimní divadlo. Symbolické komorní drama z rodinného prostředí o vině a právu tuto vinu soudit je ztvárněno souborem tak, že navzdory jazykové bariéře odečítáte vše ze vztahů postav, jejich zveřejňovaných motivací a postavů a současně z přesně volených symbolů. Při sledování této inscenace se vám zdá jakoby jazyk nehrál klíčovou roli, ačkoliv je hra na textu založena.

Česká republika - Bílé divadlo Ostrava **Kolektiv souboru inspirován obrázkovou knížkou Martina Velíška - Ty, který lyžuješ**

Pět nahých chlapů, ne již nejmladších, muzeální lyžařská výbroj, televizor, bílá plachta, několik kusů jednoduchého nábytku a smyčcový kvartet. To je základní vybavení pro hru. Jakkoli se může zdát inscenace Bílého divadla svými výrazovými prostředky neváznou, vyznívá s plnou vážností a přitom nepostrádá laskavý humor a vpravdě lidskou dimenzi. Vypráví beze slov o tom, jak „lyžujeme“ životem navigování masmédií, jak hrdinně dobýváme bílá místa tohoto světa a současně o tom, jak v obyčejném, praktickém životě zůstáváme nazí a nejsme schopni ani vidět, natož jednat. Snad jen slepec, který např. televizi vnímá díky své indispozici omezeně, je schopen ještě cítit a vidět a když už ne někoho zachránit, tak se o to alespoň snažit a nakonec z posledních sil tu televizi vypnout, aby nebylo dalších obětí.

Když smyčcový kvartet začne hrát svůj první opus a my si pod tóny vybavujeme slova „A já sám, dycky sám, své koníčky okširuju, a já sám, dycky sám, své koníčky osedlám.“

Své koníčky okširuju, hezké děvče pomiluju, a já sám, dycky sám, své koníčky osedlám“, je to přesné předznamenání, k němuž netřeba slov. Bílé divadlo se tímto svým opusem tretilo do černého.

Porota v Kazincbarcice o něm hovořila v superlativech. Vyjádřila mj., že představení potěšilo na duši, že produkce souboru se pohybuje na hranici mezi performancí a divadlem, majíc nejbližší k surrealistickému skeči. Padla slova o sugestivním působení, o tom, že inscenace vytváří smutný metafyzický obraz životní každodennosti lidského usilování a existence. A přitom indukuje radost ze života. Děje se tak bez patosu a s humorem. Mluvilo se o působení nahoty, která byla vnímána ve své funkci jako kostým. Hovořilo se o lyžování jako o vniknutí do metafyzického bílého světa, jeho dobývání. Chváleny byly herecké prostředky, výprava a hudební složka. Inscenace byla přirovnávána k hudební či básnické skladbě. Porota ostravský soubor ocenila v závěru přehlídky jednou ze tří stěžejních cen (za spojení performance a divadelních prvků).

Maďarsko - Pohybové divadlo Panboro, Budapest

Peter Urlay - Oběť jara

Špičkový soubor, který charakterizuje mimořádná technická vybavenost, choreografická vynalézavost, plasticita projevu a jeho dynamika. Předvedl ucelený divadelní tvar z rodu tanečního divadla. Inscenace působivě líčí věčný svár lásky a nenávisti a boj o místo „na slunci“, a to současně ve vztazích milenském a společenském. Panboro za ní získalo jednu z předních cen (za svébytné a vysoce erudované jevištní řešení).

Maďarsko - Komediantský kroužek, Gyomaendrod **Mihály Kornis - Maďarský kruhový tanec**

Hra současného maďarského autora se před několika málo lety hrála s úspěchem na profesionální scéně. Je dobovým obrázkem toho, jak se v určité politické situaci proměňuje milostný vztah mužů a žen, stručně řečeno: od milování k řečím o politice, k impotenci všeho druhu. Z představení postupně odešly dvě třetiny diváků. Ve svém zápisníku jsem si poznamenal: „Vše je odpustitelné, když to netrvá dlouho“. Maďarský kruhový tanec však nebral konce.

Venezuela - Teatro San Martín, Caracas

Gustavo Ott - Pavlov: Pes a zvonek

Soubor se v Evropě představil vloni na Světovém festivalu amatérského divadla v Monaku. Strhující tempo a kadence mluvy až na pokraji možností je to, co upoutá na inscenaci pře-

devším. Ruku v ruce s tím herecké výkony, zvláště představitelky v hlavní roli rozhlasové hlasatelky. Hra o ubíjejícím působení a manipulaci lidí masmédií, včetně těch, kdo jsou klíčovými prostředky takové manipulace, byla diváky v Kazincbarcice přijata s nadšením. Svědčí to o tom, že použité prostředky snoubící se s tématem jsou mezinárodně srozumitelné. Princip inscenace je zároveň principem ubíjejícího mediálního působení. Nic nevádí, že je hra založena především na textu. Jde o to, jak je text interpretován. Souboru byla při vyhodnocení festivalu přiznána zvláštní cena za virtuózní prezentaci současné divadelní hry.

Finsko - Divadlo Kultsa, Helsinky

Marquerite Durasová, Jorma Hellström - Smrtelná choroba

Divadlo Kultsa se počítá k souborům alternativního, undergroundového divadla, majícím podporu oficiálních míst. Režisér Helström inspirován textem M. Durasové nastavuje svou hrou, realizovanou v jakési velkoplošné ná- znakové scénografii, zrcadlo zejména mužskému, ale i ženskému principu cítění a jednání. Hra vypráví o strastech lásky mezi mužem a ženou, o lidské osamělosti, o neschopnosti plného poznání a naplnění života. Žel, inscenace směřuje k zobecňování a jazyková bariéra je v tomto případě k nepřekonání.

Maďarsko - Divadlo Janusovy university, Pécs

Lajos Parti Nagy - Ibusár

Hra, kterou před několika lety napsal jeden z nejúspěšnějších maďarských autorů současnosti, je otevřeným a také smutným obrazem konce 80. a 90. let, v nichž dochází ke ztrátě vytvořených iluzí. Hra je realizovaným snem dívky Jolanky, amatérské autorky operety. Její snové představy se však střetají s neúprosnou realitou všedního života pokladní v malé železniční stanici Ibusár. Vybavený soubor, a to i pro žánr operety, předvedl poutavou inscenaci plnou humoru a současně vyzývající

Venkovský divadelní soubor ze Sitke uvedl hru Gézy Gardonyiho „Vino“.
Foto: Milan Strotzer

Venezuelské Teatro San Martín z Caracasu uvedlo hru svého režiséra Gustavo Otta Pavlov: *Pes a zvonek*. Foto: M. Strotzer

k zamyšlení. Byla mu po právu přiznána zvláštní cena za virtuózní prezentaci současné maďarské divadelní hry.

Maďarsko - Gymnázium Vörösmartyho, Budapest **Jean Anouilh - Skřivánek**

Inscenace i u nás známého dramatu o Johance z Arcu, jimž se Anouilhovi formou soudního procesu podařilo přiblížit k pravým zdrojům a pramenům života lidové hrdinky, příliš nezaujala. Soubor navymýšlel množství vnějších prostředků k upoutání pozornosti diváků a k „vylepšení“ autora, a to včetně karikování postav a spojení s hledištěm. Po 80 minutách jsem si poznamenal: „Už mě ty kaširovaný recitánky štvou!“

Rumunsko - Magické divadlo Mandala, Sepsiszentgyörgy (Sedmihradsko) - Tváře doby

Do hry jsme byli přivedeni sešerešným sálem, kde cca 25 herců ponořených do jakéhosi pradávného rituálu navodilo velice jímavou atmosféru pospolitosti. Když jsme se posadili na protilehlých sedadlech, mezi nimiž byla široká ulice pro hru, přišlo děcko a zazvonilo na malý kovový zvonek. Z pospolitého celku se vydělila skupina a ponořila se do obřadu, jenž evokoval jakousi prehistorii lidstva, vyzývající přírodu jako základ všehomíra. Znovu zvoneček a další skupina a jiný obřad, kde středem pozornosti byl orientální velmož - člověk polobůh. Zvoneček a obřad skupiny v tureckých fezech, v němž všichni vzdávají úctu militantnímu vůdci. Zvoneček a Kristus se svým jediným Bohem jako základním principem jsoucna. Až potud to bylo velice pěkné. Pokračující procházka historií však pozbývala v úvodu navozenou atmosféru až ji v líčení socialistických a později soudobých reálií konzumní společnosti pozbyla zcela. Nic víc se nekonalo. Až v závěru děcko učilo protagonisty mít radost ze skákání panáka a vytvořilo z herců „zlatou bránu“ a nutilo posléze diváky, aby ji prošli do světlých zítků. Pociťoval jsem to jako lež a bránou jsem neprošel, zůstav v osidlech smetiště konzumního společenství, které bylo mj. ve svém ztvárnění nezámyslně komické až naivní. Ani skutečnost,

že „zlatá brána“ byla vytvořena herci maďarské menšiny ze Sedmihradska, mne nepohnula k disciplinovanosti. Možná snad právě proto, známe to z Krysaře.

Rumunsko - Divadlo Ludic, Iasi

John Kendrick - Když je víno studené

Inscenace komorní hry o hledání smyslu života byla budována především prostředky slovního jednání představitelů manželského páru. Oba protagonisté byli velice dobří a soubor získal zvláštní cenu za „intenzivní hereckou přítomnost“.

Maďarsko - Divadelní skupina ze Sitke

Géza Gárdonyi - Víno

Soubor na festivalu zastupoval práci maďarských venkovských souborů. Představil se tzv. lidovou hrou, která je v maďarsku chápána jako zvláštní divadelní žánr. Děj hry je také situován do venkovského prostředí s jeho radostmi a starostmi. Příběh je prostý, a sice o tom, jak dát dohromady dva mladé lidi, kteří spolu mají dítě, ale nežijí pod společnou střechou. Vše se vyřeší tím, co původně situaci zavinilo - vínem. Inscenace je vedena snahou o naivistické uchopení hry. Ta snaha je však tak úporná, že o inzitivním divadle hovořit nelze, snad jen o hru na něj. Poznamenal jsem si: „U nás ve Vysokém by inscenace ani nepropadla, ani nebodovala“. Nicméně, v Kazincbarcice se jí dostalo zvláštní ceny za prezentaci lidového divadla.

Maďarsko - Divadlo křidel, Budapest

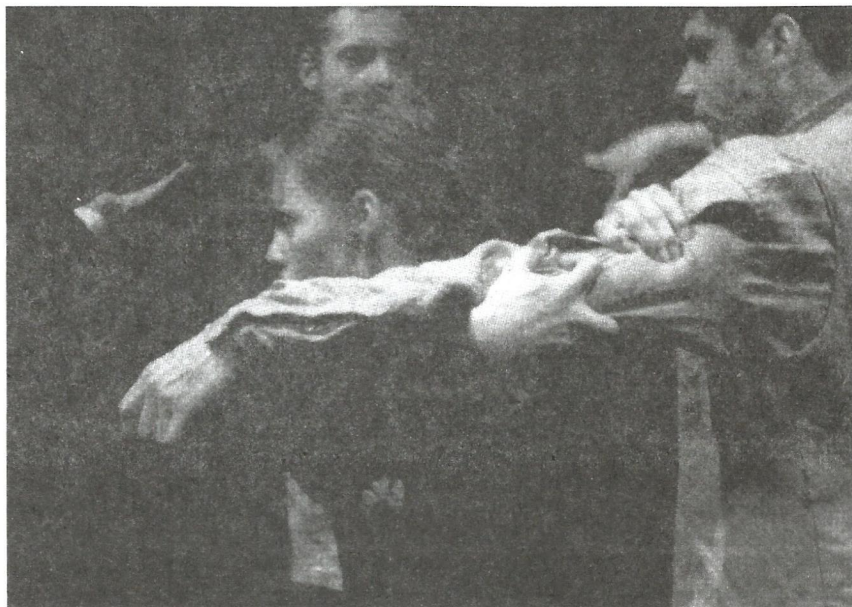
Gábor Csetneki - Improvizace tanga

Soubor pohybového divadla, mající na repertoáru (a patrně i k prodeji, soudě podle katalogu, jenž se mi dostal do rukou) širokou paletu vystoupení, včetně těch, které lze pojmenovat jako pouliční divadlo. Tím také byly Improvizace tanga, konané za osvětlení ve večerních hodinách na velkém prostranství před kulturním domem. Před zraky diváků a mezi nimi se postupně uskutečnilo několik, většinou párových vystoupení, jejichž podstatou byly různé podoby sexuálních vztahů, a to vždy za zvuku tanga. To, co jsme viděli byla spíš atrakce než divadlo. O tanci příliš mluvit nelze, a to navzdory tomu, že se tu v každém skeči tančilo tango.

A to je z Kazincbarciky všechno. Zbývá dodat, že se tu sešli zástupci Středoevropské sekce AITA/IATA na konferenci, zabývající se komplexem otázek, jejichž společným jmenovatelem byli „Mladí v roce 2000“, tj. programem zaměřeným na mladou generaci.

A ještě poznámka: O „profesionálním amatérském divadle“ se v závěru festivalu mluvilo velice obezřetně.

Milan Strotzer

Strhující podívanou předvedlo Pohybové divadlo Panboro z Budapešti - *Obět jara*. Foto: László Mészáros

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

Nabídka z III. dílu Katalogu her českých autorů - činohra od Jarmily Černíkové-Drobné • Vyšlo pod názvem Padesát příběhů a nakonec dva navíc • Vydalo IPOS-ARTAMA, 184 stran, cena 90,- Kč.

ANTONÍN PŘIDAL

/1935/

Studoval anglistiku a hispanistiku na filosofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V 60. letech byl redaktorem v literárním a dramatickém oddělení brněnského rozhlasového studia, v 70. a 80. letech se věnoval převážně překládání beletrie. Od r. 1990 přednáší o literatuře a jazyce na divadelní fakultě JAMU v Brně. Externě spolupracuje s Českou televizí jako autor debatních pořadů Klub Netopýr a Z očí do očí. Básník, dramatik, překladatel a publicista.

PĚNKAVA S LOUTNOU

/1978/

Hra o jednom dějství

OSOBY: 3Ž

PĚNKAVA, mladá poutnice s mošnou - LOUTNA, o něco starší poutnice s klackem - STARÁ OSOBA

DEKORACE: 1/ několik různě vysokých, různě nachýlených kůlů: jsou lesními stromy, budou stěnami chatrče, snad i postavami z vyprávěných příběhů

Obě poutnice jsou v šatě potulných středověkých zpěváků.

Dvě poutnice, mladičká Pěnkava, vlastním jménem Máří, a o něco starší modrooká, plavovlasá Loutna, vlastním jménem Anička, které se živí zpěvem, tancem a vyprávěním příběhů na poutích, slavnostech, křtinách i pohřbech, teď právě putují z pouti u Svatého kříže přes Černý vrch do města na slavnost. Rády by došly k cíli ještě před zavřením hospod, ale cesta lesem je neschůdná a téměř půlnoční tma tak hluboká, že nevidí ani jedna druhou. Loutna jde těžce, chvílemi se zastavuje bolestí, opírajíc se o klacek. Má hlad a zajímá se proto o Pěnkavinu mošnu, v níž by měl být ještě kousek chleba, ale Pěnkava jí nechce mošnu dát a tvrdí, že už všechn chleba snědly. Hádku o chleba přeruší Pěnkavin pád do jámy. Loutna jí pomůže z jámy ven, ale Pěnkava při tom pádu ztratila mošnu. Leze po zemi a marně ji v té tmě hledá. Měla v ní totiž šátek, který jí daroval dárcce jim oběma známý. Loutna jen suše poznamená, že není sama, komu ten dárcce daroval šátek. Ale Pěnkava nevěří. Ten dárcce se jí líbí a od noci, kdy spaly v podhradí, by s ním chtěla být stále. Loutna ji rozmlouvá takového ženicha a radí, aby si našla někoho pořádného, ale vzápětí upoutá pozornost obou světelko v lese před nimi. Unavená Pěnkava zamíří k němu, ale Loutna je nedůvěřivá, protože zná Černý vrch a ví, že tu nikde žádné stavení není. Ukáže se, že tu stavení je, dveře dokořán a uvnitř ohniště, kde ještě svítí žhavý popel, ale nikde nikdo. Pěnkava se ihned uloží k spánku a Loutna, pozorně se rozhlízející, spatří vzhůru ve tmě jakousi starou osobu. Je vysoká, hubená, bledá, v chudém šedobílém šatě, na hlavě s šátkem podobným vojenské kukle. Loutna tu osobu osloví, představí sebe i Pěnkavu a poprosí o nocleh. Osoba se věcně zeptá, co dají za přespání. Poutnice nic nemají, ani loutnu, u Svatého kříže ji jakýsi opilec rozšlápnul, ale rády zaplatí modlitbou, zpěvem, tancem nebo vyprávěním zcela nových příběhů, které nikdo nezná. Osoba rozhodne, že do půlnoci bude spát Pěnkava a Loutna bude za ni platit vyprávěním, které osoba nezná. Od půlnoci bude spát Loutna a platit za ni vyprávěním bude Pěnkava. Zatím co Pěnkava usíná, dává Loutna osobě vybrat ze svého repertoáru: o rytířích, milencích, d'áblech a čarodějích, o velké lásce pana Rolanda k paní Nicoletě i o knížeti, který podstoupil velké trápení pro svou paní Blankytku, ale osoba všechno zná. Ať začne Loutna vyprávět o čemkoli, osoba ji přeruší a konstatuje, jak ten příběh dopadl, vždycky v jejím podání špatně, většinou smrtí. Loutna hladová, cestou unavená a bolestí vysílená už nemůže dál. Ztrácí hlas a začíná tušit, kdo asi je ta

stará osoba, která všude byla, všechno zná a každý příběh u ní končí katastrofou. Osoba rozhodne, že Loutna nezaplatila za Pěnkavin spánek a budí Pěnkavu, aby vyprávěla ona. Loutna i Pěnkava namítají, že ještě není půlnoc, ale osoba žádá, aby Pěnkava vyprávěla něco neznámého nebo aby obě ihned odešly. Pěnkava tedy začne se stejným repertoárem jako před tím Loutna, ale když jí osoba začne skákat do řeči svými katastrofickými konci, Pěnkava se nedá. Kličkyje, vymýšlí a mění příběhy, hádá se s osobou a obviňuje ji z neznalosti. Je to tvrdé střetnutí, ale Pěnkava se drží statečně a přitom ještě chrání zhroucenou Loutnu před osobou, která se snaží přiblížit se k ní. Když jeden ze svých příběhů ukončí po hádce s osobou tím, že kníže přemluvil neštěstí, které ho potkalo, aby mu dovolilo vrátit se ke své milované paní, poznamená osoba ironicky, že tohle ještě neslyšela. Pěnkava vyhrála, zaplatila za Loutnin spánek a předpokládá, že se teď obě vyspí až do rána. Ale osoba se nevzdává, oponuje, že takový konec je vyloučen, znají to přece z vlastní zkušenosti, z vlastního neštěstí, které je nutí v noci k pláči. Pěnkava připustí, že Loutna někdy v noci pláče a osoba ji položí otázku proč? Odpoví Loutna, je na pokraji sil, chce spát, je těhotná. Osoba využije údivu Pěnkavy nad touto informací a jde do útoku. Po téměř křížovém výsledku obou poutnic vypráví jim příběh o muži, který u ní včera nocoval s jakousi pohlednou ženou. A když ta žena usnula, vyprávěl, kolik žen může mít a kolik jich má, včetně jedné s ptačím jménem a druhé s rozdrnkávaným jménem, ostatně ty dvě poslední měl během jedné noci. Na závěr osoba konstatuje, že teď jsou vyrovnány neboť i ona jim vyprávěla příběh, který neznaly, jak usoudila z jejich překvapených obličejů. Mohou teď klidně spát až do rána. Ale Loutna vyžve Pěnkavu k odchodu a chce k ní, ale osoba jí brání odejít. Pěnkava se zvedne a chce k Loutně, ale osoba je k sobě nechce pustit, proč by odcházely, když ve městě stejně nenajdou toho, kvůli němuž tam jdou. Se zdviženým Loutniným klackem v ruce žádá, aby jí zazpívaly o tom, jak se přemlouvá neštěstí, jak oko uprosilo nůž, jak hrdlo přemluvílo kopí. Pěnkava prohlásí, že budou zpívat, ale až venku a zatímco osoba svolává vlky, vezmou se poutnice za ruce a utíkají s pocitem, jako by na ně smrt sáhla. Loutna vrací Pěnkavě šátek, který jí sebrala z mošny. Pěnkava chápe, odpouští a objímá plačící Loutnu. V tu chvíli stará osoba s klackem v ruce znehybní. V nastalém tichu mají poutnice pocit, jako by šel někdo za nimi nebo před nimi? Aby se jich nebál, začne Pěnkava zpívat: „Ach, mé srdce roztočivné, kudy chodíš, řekni ty mně...“ a Loutna se k ní přidává:

Sly dyě poutnice
přes Černý vrch,
stála tam babice
byla to smrt.
Jdeme do města
zazpívati,
už se nám zlá cesta
rychle krátí.
Řekla babice,
jdete ke mně,
rozmilé poutnice,
patřte mně.
My ti patříme
bez písniček,
vem si nás, babice,
písničky nech.
Když jsem po ránu
přes ten vrch šla,
zpívala pěnkava,
hrála loutna.

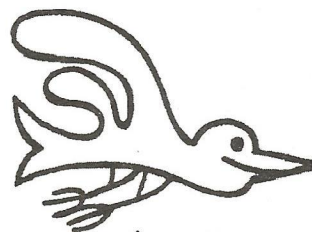

DALŠÍ HRV:

- 1978 - Pěnkava s Loutnou (z Malých nočních her; Fortunatus aneb Šťastníček)
- 1982 - Komédie s Quijotem
- 1991 - Sen ve třech (z Malých nočních her)
- 1993 - Sáňky se zvonci, Oblak a valčík - podle románu F. Peroutky

Rozhlasové hry:

- 1967 - Všechny moje hlasy
- 1968 - Sudičky, Holubi starosti
- 1991 - Políček číslo 111
- 1994 - Atentát v přezemí

ZPRÁVIČKY

VBRAŇANO Z DATABÁZE IPOS

BENEŠOV (16 tis. obyv.): V sezóně 1988-89 se v Benešově představil nový amatérský divadelní soubor - Divadlo PaT (Poesie a Theatrum). Vznikl z tehdejších žáků literárně-dramatického oddělení ZUS Benešov. Během svého působení uvedl přes 20 divadelních představení, pásem poesie, klubových pořadů, zabýval se i pouličním divadlem. Jeho dramaturgie byla zaměřena na všechny divácké věkové kategorie. V r. 1997 někteří členové odešli a založili Komorní divadelní studio A. V tomtéž roce také vzniklo scénické pásmo, které získalo ocenění v regionálním kole soutěže recitátorů a divadel poesie v Kutné Hoře a bylo nominováno na národní přehlídku Wolkerův Prostějov. Pro jubilejní 10. sezónu se divadlo zaměřilo více na texty dramatické. Jeho činnost by nebyla možná bez výrazné pomoci MKS Městské galerie výtvarného umění a MěÚ v Benešově, který je zřizovatelem divadla. (*Benešovský kalendář*, č. 5, 1998)

BEROUN (18 tis. obyv.): Na 3. Mezinárodní festival dramatické a výtvarné tvorby neslyšících dětí a mládeže, který se konal od 15. do 19. 6. 1998 v Národním centru neslyšících v Berouně, přijelo 145 sluchově postižených z 9 zemí (např. z Ruska, Bulharska, Estonska, Ghany, Norska). Festival pořádá jednou za 2 roky Sdružení pro kulturu neslyšících ve spolupráci s Federací rodičů a přátel sluchově postižených, Českou unií neslyšících a Sporem zastupující organizaci zdravotně postižených. (*Deník Mělnická*, 05. 06. 1998)

BRUNTÁL (18 tis. obyv.): Od 7. 5. do 24. 7. 1998 je na zámku v Bruntále otevřena výstava Světem loutek, uspořádaná místním muzeem k 45. výročí založení loutkářského souboru Krnovák. (*Hornobenešovský zpravodaj*, č. 6, 1998)

BŘECLAV (26 tis. obyv.): V Břevlavi vzniklo v r. 1997 amatérské Divadlo Rehote Samsy. Jeho členy se stali bývalí herci tamního gymnaziálního Divadla poesie Regina, kteří se chtěli svému koníčku věnovat i po maturitě. Název nového souboru nebyl zvolen jen na základě inspirace dílem F. Kafky Proměna, ale vyjadřuje též zamýšlenou ideu neustálé proměny inscenačních záměrů souboru - chtěl by se věnovat poezii, činohře i pantomimě. (*Nový život*, č. 16, 1998)

ČESKÝ KRUMLOV (14 tis. obyv.): V muzeu v Českém Krumlově zahájila 12. 5. 1998 putovní výstava České loutkové divadlo, zapůjčená Muzeem loutkářských kultur v Chrudimi. Představuje historii a současnost českého loutkářství jak prostřednictvím tradičních českých marionet lidových loutkářů, ukázek sériové výroby loutek pro Spolková divadla, loutek Loutkového divadla feriálních osad v Plzni, tak současné tvorby profesionálních divadel. Expozice je doplněna dekoracemi a plakáty lidových loutkářů a plakáty současných profesionálních loutkových divadel. Ze sbírkového fondu muzea je uspořádána výstava Loutky Karla Kroba z Vyššího Brodu, rovněž nová expozice. (*M-časopis*, č. 5, 1998)

ČR, PRAHA: V dubnu 1998 byl zaregistrován Spolek posluchačů, absolventů a přátel DAMU. Jeho vznik vyvolává ze snahy navázat na tradici vysokoškolských „spolků posluchačů“ z doby před únorem 1948. Především chce usilovat o podporu studia divadla a dramatické kultury a tvorby formou ediční a publikační činnosti, pořádáním divadelních dílen, seminářů, přednášek a diskusí, spoluprací s odbornou veřejností i s příbuznými obory lidské činnosti. Spolek je neziskovou organizací, která bude své projekty vzešlé z osobní iniciativy jednotlivých studentů, absolventů či přátel DAMU financovat především z dotací, grantů a darů. Členem spolku se může stát každý člověk starší 15 let. (*Divadelní noviny*, č. 11, 1998)

ČR: Nadace Alfréda Radoka vyhlásila 7. ročník soutěže o nejlepší původní divadelní hru. Může se jí zúčastnit každý autor píšící český nebo slovenský původním divadelním textem, který dosud nebyl uveden ani zveřejněn a nestane se tak ani do předpokládaného vyhlášení výsledků v březnu 1999. Uzávěrka soutěže, jejíž hlavní cena bude činit nejméně 50 tis. Kč, je 31. 12. 1998. (*Večerník Praha*, 19. 06. 1998)

DĚČÍN, JÍLOVÉ (Okres Děčín, Děčín): Děti z 9 mateřských školek z Děčína a Jílového se zúčastnily 23. 5. 1998 v Městském divadle Děčín přehlídky dětského pohybu, zpěvu a dramatických oborů Zvonček. Akci organizoval Kabinet pro předškolní výchovu podporovaný městem. (*Děčínský deník*, 23. 5. 1998)

HAVLÍČKŮV BROD (25 tis. obyv.): Amatérský divadelní soubor Adivadlo z Havlíčkova Brodu vystupoval v březnu 1998 v nizozemském Brielle (partnerském městě Brodu), kde uspořádal i výstavu českých velikonocních tradic. (*Noviny Vysočina*, 02. 04. 1998)

HORŠOVSKÝ TÝN (5000 obyv., okres Domažlice): V průběhu května 1998 se konala 18. Okresní divadelní přehlídka ochotnických souborů Domažlicka. Zahmla i představení pro děti a mimořádné představení ZUS LDO Horšovský Týn a Domažlice. (*Zpravodaj města Horšovský Týn*, č. 5, 1998)

HRADEC KRÁLOVÉ (100 tis. obyv.): V Hradci Králové připravili na 16. až 24. 5. 1998 4. ročník mezinárodního festivalu Divadlo evropských regionů. K účasti se přihlásilo 33 souborů z 11 zemí Evropy s 60 představeními (vedle našich z Belgie, Anglie, Polska, Francie, Slovenska, Německa, Itálie, Finska, Ruska a Švýcarska). V dramaturgii tohoto ročníku zůstala zachována žánrová pestrost a nabídka nejvýznamnějším věkovým kategoriím. O významu festivalu svědčí nejen zájem veřejnosti i divadelníků, kdy poptávka stále převyšuje kapacitní možnosti, ale i fakt, že mu MK ČR udělilo nejvyšší grantový koeficient ze všech letos pořádaných akcí všech kulturních žánrů. Záštitu nad festivalem převzal ministr kultury M. Stropnický. (*Východočeský večerník*, 16. 1998)

HRONOV (7000 obyv., okres Náchod): Komerční banka Praha věnovala 100 tis. Kč divadelnímu festivalu Jiráskův Hronov. (*Náš čas*, 05. 05. 1998)

HUMPOLEC (11 tis. obyv., okres Pelhřimov): Městské kulturní zařízení v Humpolci přichystalo na 22. - 24. 5. 1998 Přehlídku dětských divadel v sále kina MěKZ. (*Záslav*, č. 5, 1998)

CHEB, ZÁPADNÍ ČECHY (okres Cheb): V Chebu se 15. 4. 1998 konala krajská soutěž zájmové umělecké činnosti zemědělských učilišť a škol. Z pěveckých, hudebních, divadelních, recitačních a tanečních vystoupení byli vybráni reprezentanti západních

Čech na celostátní přehlídku uměleckých aktivit studentů těchto škol v Poličce. (*Chebský deník*, 17. 4. 1998)

CHOMUTOV (53 tis. obyv.): Oblastní nesoutěžní přehlídku divadelních monologů a dialogů pod názvem Memorial Josefa Vykřtla připravilo na 6. 6. 1998 pro herce amatéry Středisko knihovnických a kulturních služeb v Chomutově. Zúčastnění se představili v 5 kategoriích. (*Deník Chomutovska*, 30. 04. 1998)

CHOTĚBOŘ (9000 obyv., okres Havlíčkův Brod): První letošní výstavu otevřelo Městské muzeum v Chotěboři 14. 5. pod názvem Okresní hejtmanství Chotěboř. Je pokračováním výstavy Chotěboř - náš domov. Je věnována obcím, které patřily pod Chotěboř. Současně s touto expozicí byla zahájena výstava loutek pod názvem Pojďte s námi do pohádky aneb Historie loutkářství na Chotěbořsku, která mapuje historii loutkářství v regionu od poloviny 19. století. V regionu bylo hodně školních divadel, skautské divadlo, spolková divadla atd. (*ECHO-městské noviny Chotěboř*, č. 5, 1998)

JEMNICE (5000 tis. obyv., okres Třebíč): Po několikaleté odmlce obnovil v červnu 1998 svoji divadelní činnost ochotnický soubor v Jemnici na Třebíčsku. (*Rovnost - Horácký deník*, 08. 06. 1998)

KOPŘIVNICE (24 tis. obyv., okres Nový Jičín): V Kopřivnici skončil 19. 4. 1998 3. ročník přehlídky amatérských loutkových divadel Kopřivka '98. Pořádající loutkohercká skupina Rolnícka musela z finančních důvodů na poslední chvíli odříct vystoupení souborů ze vzdálenějších míst, šlo i z účasti poroty a ocenění nejlepších. Zatímco v r. 1997 loutkáři získali na uspořádání přehlídky od radnice grant v plné výši nákladů, letos z požadovaných 38. tis. Kč dostali necelou polovinu (zřejmě proto, že město se vlivem dostavby Technického muzea dostalo samo do finančních obtíží). Při těchto akcích si účastníci na zkoušky i vystoupení berou dovolenou, platí kostýmy, loutky, dopravu i případné ubytování, symbolická odměna sotva stačí na stravu. Omezený rozpočet pořadatelům dovolil pozvat soubory, které publikum dosud neznalo, takže přehlídka byla navštívena méně než v předchozích letech. Organizátoři však nepřipouštějí možnost, že by se 4. ročník akce, která nemá v okolí obdoby, neuskutečnil. (*Svoboda-Severomoravský deník*, 20. 4. 1998)

KOPŘIVNICE (24 tis. obyv., okres Nový Jičín): V Kopřivnici se 18. - 19. 4. 1998 konal 12. ročník přehlídky netradičních divadel Kopřiva '98. Zúčastnilo se jí 9 souborů a sólistů z ČR, Polska, Slovenska a Japonska. (*Svoboda-Severomoravský deník*, 21. 4. 1998)

KUTNÁ HORA, ČR: Celostátní přehlídku dětských skupin scénického tance připravili v Kutné Hoře na 12. - 14. 6. 1998. Z pověření a za finančního příspěvu MK ČR ji pořádala IPOS-ARTAMA Praha a Sdružení pro dětskou taneční tvorbu. V rámci přehlídky probíhal i tematický seminář pro vedoucí dětských skupin scénického tance. (*Kormidlo*, č. 2, 1998)

MILÍČÍN (Okres Benešov): V Milíčiňě na Benešovsku má ochotnické divadlo dlouholetou tradici. V r. 1875 tu byl založen divadelní spolek, který svou činnost nepřerušil ani v době 2. světové války, ale až v 60. letech. K obnovení došlo v r. 1996. Nyní má soubor 16 členů a kromě nácviku nových her obnovil i zdejší tradici masopustních maškár.

(*Listy Benešovska*, 4. 5. 1998)

MOST, LITVÍNŮV (Okres Most, Litvínov): V květnu 1998 zahájilo provoz nové divadlo na území města Mostu. Litvínovské Docela velké divadlo zde otevřelo pobočnou scénu v odsoučené kapli sv. Ducha, která je součástí barokního špitálu. Divadlo v kapli by mělo být otevřeno především pro děti a mládež z okolních paneláků a ulice. (*Deník Mostecka*, 02. 05. 1998)

NÁCHOD (21 tis. obyv.): V rámci Náchodské prima sezóny proběhl 13. 5. 1998 Studentský festival. O přízeň publika se ucházelo 6 divadelních představení. (*Noviny Náchodska*, 14. 5. 1998)

NEZDICE (Okres Klatovy): V obci Nezdice na Klatovsku funguje s malými přestávkami již od r. 1906 ochotnický soubor. V současné době má kolem 10 členů, kteří každoročně nastudují novou inscenaci. (*Klatovský deník*, 28. 4. 1998)

NOVÁ PAKA (9000 obyv., okres Jičín): Městské kulturní středisko v Nové Pace má velmi pestrou celoroční nabídku - koncerty, besedy, přednášky, výstavy, staročeské trhy atd. Ke konci r. 1997 tu opět začala pracovat loutková scéna Rolnícka. Díky udělení grantu byl zakoupen přístroj pro nahrávání mluvených textů. V současné době má ochotnický spolek 13 mladých členů. Známý festival alternativní kultury Muzika Paka byl vloni obohacen o novou tradici v podobě houslové soutěže mladých talentů o ceny prof. Josefa Muziky. Letos MěKS s podporou MěÚ, sponzorů a MK ČR a ve spolupráci s muzeem, kinem a knihovnou připravilo na 29. - 31. 5. festival Muzika Paka 98 aneb kultura okraje v kraji blouznivců (výstava výtvarného umění, přednáška, film, divadlo, hudba a další obory), na červen zorganizovalo cyklus zajímavých přednášek. (*Achtá*, č. 5, 1998)

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ (12 tis. obyv., okres Zďár nad Sázavou): V Kulturním domě v Novém Městě na Moravě se 16. 5. uskutečnilo setkání místních divadelních ochotníků. Akci doprovázela výstava fotografií a divadelních plakátů, dokumentující i historii zdejšího divadla. (*Novoměstsko*, č. 9, 1998)

NOVÉ STRAŠECÍ, ČR: Základní umělecká škola v Novém Strašecí vyvíjí velkou společensko-kulturní aktivitu. Ve dnech 5.-7. 6. 1998 uspořádala celostátní kolo soutěže literárně-dramatického oboru ZUS ve slovesném a sólovém dramatickém projevu. Slovesná část soutěže proběhla korespondenční formou. Z 30 nejlepších prací škola připravuje sborník. Soutěže v sólovém projevu se zúčastnilo 104 žáků ZUS z celé ČR. (*Novostrasecký měsíčník*, č. 6, 1998)

OPAVA, KRAVARE (okres Opava, Opava): Vystoupení 9 opavských ochotnických souborů tvořilo základ 3. ročníku festivalu Slezské cimbuří, který se v Opavě a Kravařích uskutečnil 1. - 8. 5. 1998. Ve spolupráci s odborem školství a kultury opavského magistrátu a Slezskou univerzitou jej připravila agentura Věžicka. Organizátoři si rozhodli využít velkého množství místních souborů, pozvali i hosty - bratislavské Divadlo Stoka a Teatr novogo fronta z Petrohradu, jihočeské divadlo Continuo, scénu Mimi fortunae a studenty JAMU z Brna a absolventy zlínské divadelní školy. Na 30 akcí bylo zahájeno majálesem a zakončeno ruským plesem. (*ZN*, 29. 4. 1998)

PLZEŇ (173 tis. obyv.): Od července 1998 v I. ZS v Plzni pracuje divadelní soubor Strípek. Jedná se o další aktivitu v rámci projektu komunitní škola, do něhož se tato škola zapojila na podzim 1997. Soubor bude hrát nejen představení pro děti, ale i pro

veřejnost. Škola chce navázat kontakt s divadelníky, bude fungovat paralelně s kroužky dramatické výchovy, jejichž vystoupení by podle zájmu měla být nabízena i široké veřejnosti. Škola se tak může stát kulturním střediskem sídliště, které veřejnosti přináší kulturní a estetické aktivity a na svém hřišti možnost sportovní činnosti. (*Plzeňský deník*, 28.4.1998)

PRAHA: V Praze-Karlíně se ve dnech 22.-24.5.1998 konal festival Karlínské jeviště, kde se představilo 9 mladých amatérských divadelních souborů z Prahy (např. Refektář, Kočovní divadlo, Tykadlo, DaŽ, Teta). Jde o prezentaci souborů, které si netroufají zúčastnit se soutěžních přehlídek nebo teprve začínají a chtějí získat zkušenosti. Na akci nebyla porota, ale lektorský sbor, který divadelníkům nabídl odbornou pomoc. Akci pořádaly Dům dětí a mládeže hl.m. Prahy a sdružení Divadlo a život. (*MF Dnes*, 22.05.1998)

PRAHA 8: Sedmý ročník naší největší divadelní a hudební přehlídky Mezi ploty uspořádalo sdružení pro bezbariérovou kulturu NedomYsleno s MK ČR a Magistratem hl.m. Prahy pod záštitou UNESCO 30. a 31.5.1998 v areálu Psychiatrické léčebny Bohnice. V programu je už tradičně prostor pro divadlo, hudbu i výtvarné umění. Vedle profesionálních a amatérských umělců zde vystupují i soubory zdravotně postižených. V loňském roce se např. podařilo zkoordinovat 8 scén, na kterých se během 2 dnů vystřídal několik desítek českých divadelních a hudebních souborů, loutkoherců, mimů. Letos se zúčastnilo asi 100 divadelních souborů a hudebních skupin z ČR i zahraničí. Ve výtvarných dílnách si návštěvníci mohli vyzkoušet řadu uměleckých řemesel. (*Osmička*, č. 3, 1998)

PRAHA 9: Na programu 28. ročníku přehlídky Divadla v přírodě, konané ve dnech 15.5.-21.6.1998 v Praze 9-Horních Počernicích, byla představení Divadelní školy Horní Počernice, divadelního spolku Gymnázia Horní Počernice, DS Zbraslavské kulturní společnosti, Dádivadelního spolku Teta Praha a dalších souborů. Festival pořádala Osvětová beseda MU Horní Počernice. (*Hornopočernický zpravodaj*, č.5, 1997/8)

PRAHA 15: Nápad obnovit v budově sokolovny v Praze 15-Hostivaři tradici loutkového divadla pro děti vznikl už v r. 1996. Nyní tu působí loutkářský soubor Frydolin, který hledá nové členy a všechny aktivní spoluobčany, kteří by chtěli pomoci zvětšit činnost v budově TJ Sokol Hostivař, ať už tělovýchovnou či uměleckou a případně i věděli něco o historii původního marionetového divadla. (*Hlasatel*, č. 6, 1998)

RATAJE NAD SÁZAVOU, STŘEDNÍ ČECHY (okres Kutná Hora): Divadelní, hudební a taneční přehlídka dětí z dětských domovů středoeckého kraje Ratajský festival se uskutečnila 18.4.1998 v Ratajích nad Sázavou na Kutnohorsku (malé jevištní formy, recitace, zpěv jednotlivců a kolektivů, hra na hudební ná-

stroj, klasický, moderní a country tanec).

(*Kutnohorské noviny*, 20.4.1998)

SADSKÁ (Okres Nymburk): Premiérou inscenace pohádky koncem dubna 1998 nazval ochotnický spolek Klicpera v Sadské na Nymbursku na více než 180 let své činnosti. (*Týdeník Nymbursko*, č. 18, 1998)

SEDLOŇOV (Okres Rychnov nad Knežnou): V obci Sedloňov na Rychnovsku vyhlásili letos „Sedloňovský divadelní rok“. Přibližně od 70. let minulého století se objevují zmínky o zdejších divadelních aktivitách - např. z r. 1898 se zachovaly plakáty, které dokazují, že ochotníci tu tehdy sehráli nejméně 5 náročných her, často se zpěvy a doprovodem orchestru. Oslavy letošního jubilea sedloňovští zahájili nacvičením vlastního představení, jehož premiéra se konala počátkem května, dále přichystali vystoupení hostujících souborů. (*Orlické noviny*, 7.5.1998)

SEMILY (9000 obyv.): V Muzeu a Pojizerské galerii v Semilech byla 19.6.1998 otevřena výstava Divadlo českých potulných loutkářů, která prezentuje kočovné loutkové divadlo jako jev. Součástí je i „herna“, kde si může návštěvník na replikách historických loutek vyzkoušet jejich ovládnutí. (*Semilské noviny*, č.5, 1998)

SLANÝ (16 tis. obyv., okres Kladno): V rozpočtu města Slaný na r. 1998 byla schválena částka 6,5 mil. Kč na kulturu. Provoz stálého kina v budově muzea, letního kina na Hájkách, videopůjčovna a divadla si vyžádá náklady ve výši 959 tis. Kč. Přes 3 mil. Kč jsou nutné k zajištění provozu knihovny a muzea. Většina těchto položek je na úrovni r. 1997. V kapitole Kultura se dále počítá s dotací pro hvězdárnu, Dětskou scénou, Divadélko a Slánskou scénou. (*Kladenský deník*, 31.3.1998)

STRAŠÍN (Okres Klatovy): Přestože Základní škola Karla Klostermanna ve Strašíně patří počtem žáků mezi nejmenší školy klatovského okresu, mohou tu děti ve volném čase navštěvovat 7 zájmových kroužků. Jedním z nich je dramatický kroužek, který hraje pro spolužáky, rodiče a při různých příležitostech také pro veřejnost. Je součástí školního klubu, jehož členové se věnují i recitaci, zpěvu a tanci. (*Klatovský deník*, 6.5.1998)

TURNOV (14 tis. obyv., okres Semily): Nově zrekonstruované Městské divadlo v Turnově na Semilsku bylo slavnostně otevřeno v dubnu 1998.

(*Krkonošské noviny*, 10.4.1998)

ÚSTÍ NAD ORLICÍ (15 tis. obyv.): V Malé scéně Ústí nad Orlicí se 15. 5. 1998 sešlo asi 30 divadelníků ochotnického spolku Vicens na výroční schůzi, věnované oslavě 102. výročí svého založení a otevření nové divadelní klubovny. Členové souboru ji sami vybudovali ve sklepních prostorách ústecké Malé scény díky pochopení města a podpoře mecenášů především z řad divadelníků. (*Ústecký zpravodaj*, č. 12, 1998)

VAMBERK (5000 obyv., okres Rychnov nad Knežnou): Ve Vamberku se 4.4.1998 konalo regionální kolo soutěže zájmové umělecké činnosti dětí z náhradní rodinné péče. Kolem 110 dětí z dětských domovů, výchovných ústavů a zvláštních škol východních Čech soutěžilo v tanci, uměleckém přednesu, dramatickém oboru a ve zpěvu. (*Orlické noviny*, 06.04.1998)

VARNSDORF (Okres Děčín): Městské divadlo ve Varnsdorfu často uvádí v neděli odpoledne pohádky pro nejmenší diváky. Příležitost dostávají amatérské soubory z regionu, které tak získávají zkušenosti. Hrají tu např. varnsdorfské Pastelky, rumburští Hra-

ničáři, mladí herci DK Rumburk nebo členové českolipského Divadelního klubu mladých. (*Hlas severu*, 11.05.1998)

VELKÉ MEZIRÍČÍ, TŘEBÍČ (okres Žďár nad Sázavou, Třebíč): V březnu se ve Velkém Meziříčí konal 2. ročník divadelního festivalu, nazvaného Velkomeziříčské hledání a setkávání. Zúčastnily se soubory středoskoláků a dospělých a dramatické kroužky ZUS z okresu Brno, Třebíč a Žďár nad Sázavou, mj. i trebičský divadelní spolek Samota, který vznikl na podzim 1997. Akci připravila agentura Špatně zabrzděno po záštitou Jupiter klubu, kde se přehlídka uskutečnila. (*Horácké noviny*, č. 29, 1998)

Spolková divadla, loutek Loutkového divadla feriálních osad v Plzni, tak současné tvorby profesionálních divadel. Expozice je doplněna dekoracemi a plakáty lidových loutkářů a plakáty současných profesionálních loutkových divadel. Ze sbírkového fondu muzea je uspořádána výstava Loutky Karla Kroba z Vyššího Brodu, rovněž nová expozice. (*M-ěsíčník*, č. 5, 1998)

VESELÁ (Okres Pelhřimov): Koncem dubna 1998 se v obci Veselá na Pelhřimovsku po 50 letech opět hrálo ochotnické divadlo. Představení na

motivů lidové pohádky v provedení místních mladých lidí připomnělo tradici divadla, která tu žila v práci Spolku divadelních ochotníků Tyl, založeného v r. 1922. (*Listy Pelhřimovska*, 7.5.1998)

VÝŠKOV (23 tis. obyv.): Občanské sdružení Thalia připravilo ve Výškově na 30.4. - 2.5.1998 festival amatérské divadelní tvorby Trdloviny '98. Do programu byla zařazena vystoupení souborů nejen domácích, ale i z Otaslavic, Břeclavi, Ostravy aj. (*Region-Noviny pro Bučovice, Ivanovice n.H., Rousínov, Slavkov a Výškov*, č. 15, 1998)

VÝŠKOV (23 tis. obyv.): Posádkový dům armády ve Výškově připravil na 15.-17.5.1998 Festival hudby, tance, divadla a uměleckého přednesu velitele pozemního vojska ACR „Výškov 98“ s vystoupeními vojáků a jejich rodinných příslušníků. (*Zpravodaj Města Výškova*, č.5, 1998)

ŽAMBERK (6000 obyv., okres Ústí nad Orlicí): V Žamberku oslavují v r. 1998 300. výročí narození Prokopa Diviše. Tomuto jubileu je věnována i dubnová přehlídka ochotnických divadel, kdy se v průběhu měsíce vedle místních herců a divadelního kroužku DDM představí také soubory z České Třebové a Ústí nad Orlicí. (*Orlické noviny*, 06. 04.1998)

ZÁŘÍ - LISTOPAD

- 28. - 30. 8.** Kroměříž - Divadelní Kroměříž nejen pro děti
- 5.9.** Hradec Králové - Divadelní šance
- 18. - 20. 9.** FEMAD LIBICE NAD CIDLINOU - festival a dílna divadla pro děti
- 25. - 27. 9.** Vyšší Brod - Vyšebrodské divadelní dny - nesoutěžní přehlídka jihočeských ochotnických souborů a jihočeská krajová přehlídka venkovských souborů s výběrem pro národní přehlídku ve Vysokém n. Jiz.
- 2. - 4.10.** Inspirace Letohrad - východočeská mezidruhová setkání divadelních souborů
- 3. - 4.10.** Kurz praktické režie ve Vysokém nad Jizerou
- 9. - 17.10.** KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM - národní přehlídka venkovských divadelních souborů ve Vysokém n. Jiz.
- 10. - 17.10.** Tanec, tanec... - celostátní přehlídka scénického tance v Ústí nad Orlicí
- 16. - 18.10.** Nahlížení '98, Bechyně - 11. celostátní dílna mladých divadelních, loutkářských a recitačních souborů
- 22. - 25.10.** Celákovice - národní divadelní přehlídka z děl Josefa a Karla Čapkových
- 23. - 25.10.** Praha - Přelet nad loutkářským hnízdem - přehlídka amatérských a profesionálních loutkářských inscenací
- 30.10. - 1.11.** Kroměříž - národní přehlídka seniorského divadla
- 30.10. - 1.11.** POPELKA RAKOVNÍK - národní přehlídka amatérského činoherního divadla pro děti
- 4. - 8.11.** Štronzo Moravská Třebová - východočeská regionální přehlídka divadla jednoho herce a divadelních aktovek
- 7. - 8.11.** MORAVSKÝ FESTIVAL POEZIE VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ
- 12. - 14.11.** Chrudim - Pohádkové divadlo
- 14.11.** Karvinský divadelní podzim
- 16. - 18.11.**